

АГЕНЦИЈА ЗА АУДИО И
АУДИОВИЗУЕЛНИ МЕДИУМСКИ УСЛУГИ

**Родот во телевизиите и
радијата:
Кој ги носи одлуките, а кој
ги спроведува?**

СО СПОРЕДБЕНИ ПОКАЗАТЕЛИ

Авторка: Марина Трајкова

Уредничка: м-р Емилија Петреска-Камењарова

Содржина

Вовед	4
Извори и специфики на податоците користени во анализа	4
Вкупен број радиодифузери на крајот од 2019 година	5
Родова структура на сопственоста кај телевизиите во 2019 година ..	7
Различни комбинации во родовата структура на сопственоста кај телевизиите	7
Родова структура на сопственоста кај ТВ/1: Што поседуваат физичките лица (самостојно или во комбинација со правно лице)	10
Родова структура на сопственоста кај ТВ/2: Поглед во сопственоста на правните лица	14
Родова структура на сопственоста кај ТВ/3: Сумирана состојба за 2019 година.....	20
Родова структура на сопственоста кај ТВ/4: Споредбени показатели за 2017, 2018 и 2019 година	22
Родова структура на сопственоста кај радиостаниците во 2019 година.....	24
Различни комбинации во родовата структура на сопственоста кај радијата.....	24
Родова структура на сопственоста кај радијата/1: Што поседуваат физичките лица?.....	26
Родова структура на сопственоста кај радијата/2: Сопственоста на правните лица	28
Родова структура на сопственоста кај радијата/3: Сумирана состојба за 2019 година	32
Мажи и жени во радиодифузијата – кој колку поседува?	34
Родова структура на вработените во телевизиите и радијата во 2018 година.....	37

Генерален преглед на бројот на вработени во периодот 2012 - 2018 година.....	37
Родова структура на вработените: споредбена состојба во целата радиодифузија 2012 - 2018 година.....	38
Родова структура на вработените во телевизиите во 2018 година ..	47
Родова структура на вработените во ТВ/1: споредбена состојба кај сите ТВ 2012 - 2018 година	47
Родова структура на вработените во ТВ/2: споредбена состојба кај националните ТВ 2012 - 2018 година	56
Родова структура на вработените во ТВ/3: споредбена состојба кај регионалните ТВ 2012 - 2018 година	65
Родова структура на вработените во ТВ/4: споредбена состојба кај локалните ТВ 2012 - 2018 година.....	73
Родова структура на вработените во радиостаниците во 2018 година	80
Родова структура на вработените во РА/1: споредбена состојба кај сите РА 2012 - 2018 година	80
Родова структура на вработените во РА/2: споредбена состојба кај националните РА 2012 - 2018 година	88
Родова структура на вработените во РА/3: споредбена состојба кај регионалните РА 2012 - 2018 година	95
Родова структура на вработените во РА/4: споредбена состојба кај локалните РА 2012 - 2018 година	102
Родова структура на вработените во Јавниот радиодифузен сервис: споредбена состојба за целиот ЈРС 2012-2018 година	109
Родова структура на вработените во Јавниот радиодифузен сервис: споредбена состојба за ТВ и за РА 2012 2018 година.....	111
Генерални заклучоци за родова структура на вработените во телевизиската и радио индустријата од 2012 до 2018 година	121
За тимот.....	124

Вовед

Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (АВМУ) еднаш годишно изготвува анализи за застапеноста на родовите прашања во медиумите и за начинот на претставување и прикажување на жените и мажите во програмските концепти и содржини на радиодифузерите за кои е надлежна. Овие анализи произлегуваат од обврската на Агенцијата пропишана во Законот за еднакви можности на жените и мажите од 2012 година. Изготвените анализи потоа ги објавува на својата веб страница (www.avmu.mk) и ги доставува до Собранието и до Министерството за труд и социјална политика, како релевантни извори на информации при креирањето на политики.¹

Со овие анализи се добиваат податоци за тоа каква е ситуацијата со родот во етерот, односно во програмите. Но, за да се согледа значењето на овие податоци, нужно е да се разбере поширокиот контекст во кој се развиваат медиумските содржини кои секоја година се предмет на анализа од родов аспект. Во конкретниов случај тоа се информациите за родовата структура на сопственоста и на вработените. При ваквиот увид се согледува состојбата со учеството на жените и мажите во сите нивоа на носење и спроведување на одлуките, од сопствениците до помошниот кадар.

Важноста на оваа тема е опфатена со Препораката на Советот на Европа од 2017 година за родова еднаквост во аудиовизуелниот сектор, каде се истакнува дека:

„Аудиовизуелниот сектор им служи на сите членови на општеството. Ова бара да се посвети особено внимание на родовата еднаквост и во поглед на учеството

¹ Анализите на родот во телевизиските програми, од 2012 до 2018 година, се достапни на: <http://bit.ly/2QrH6lZ>

и пристапот до секторот, и во однос на содржините и начинот на кој жените се третирани и претставени...“².

Дополнително, важната улога на сопственоста во утврдувањето на уредувачките политики и одлуки, е потенцирана и во Препораката на Советот на Европа за плурализам во медиумите и транспарентност на медиумската сопственост³, од март 2018. Во неа Комитетот на министри посочува дека:

„...плурализмот во медиумите и транспарентноста на медиумската сопственост се важни за зачувување на јавната дебата во демократските општества“...

„...транспарентноста на медиумската сопственост може да помогне медиумскиот плурализам да стане ефективен со тоа што ќе ја сврти свеста на јавноста и регулаторните власти кон сопственичките структури кои стојат зад медиумите, а кои можат да влијаат врз уредувачките политики“.

Ова не е првпат АВМУ да објави податоци за родот во сопственоста и меѓу вработените, ниту пак да ги вкрсти изработувајќи ваков вид анализа. Почнувајќи од 2010 година, Агенцијата самоиницијативно на годишно ниво обезбедува податоци за родовата структура на вработените во телевизиите и радијата⁴, а во онлајн регистрите на радијата и телевизиите,⁵ редовно објавува и податоци за сопственичката структура на радиодифузерите кои опфаќаат и информации за застапеноста на жените и мажите во сопственоста.

Податоци за родовата застапеност во сопственоста на радиодифузерите како и во структурата на вработените, за првпат се споредбено обработени во мета - анализата која Агенцијата ја објави на почетокот од 2018 година – „Родот и телевизијата: Трендови и

² Препорака ЦМ/Рец(2017)9 на Комитетот на министри на Советот на Европа до државите-членки за родова еднаквост во аудиовизуелниот сектор, достапна на македонски јазик на: avmu.mk/wp-content/uploads/2017/12/Recommendation-CM-Rec20179-MAKEDONSKI.docx

³ Препорака ЦМ/Рец (2018)1 од Комитетот на министри до земјите членки за плурализам во медиумите и транспарентност на медиумската сопственост е достапна на: <https://rm.coe.int/recommendation-2018-1-on-media-pluralism-macedonian/16808c9c79>

⁴ Анализите се достапни на: <http://bit.ly/2FHHibz>

⁵ Регистрите се достапни на: <https://avmu.mk/radiodifuzeri-mk/>

контекст 2012 – 2016“⁶. Во неа се опфатени податоците за родовата структура во сопственоста на радиодифузерите од 2017 година, како и податоците за родовата структура на вработените од 2012 до 2016 година.

Податоците за родовата структура во сопственоста за 2018 година, како и за родовата структура на вработените во 2017 година, се дел од публикацијата „Родот на ТВ во 2018: Зад екранот и на него“⁷, објавена на почетокот од 2019 година.

Досегашните анализи на овие прашања се однесуваат на телевизиите (на националните телевизии, како и на целиот телевизиски сектор). Она што е ново во конкретна публикација е тоа што податоците се однесуваат не само на целата телевизиска туку и на радио индустријата во земјава.

Анализите за структурата на вработените во радиодифузерите се изработуваат по завршувањето на годината. Од тие причини, оваа анализа нуди податоци за сопственоста кај телевизиите и радијата за 2019 година, како и податоци за структурата на вработените кај телевизиите и радијата за 2018 година, вклучувајќи споредбени податоци со другите години.

⁶ „Родот на телевизија: Збирка годишни истражувања за третманот на родовите прашања и за начинот на претставување на жените и мажите на националните ТВ станици (2012-2016), достапна на: <http://bit.ly/2utuMtZ>

⁷ „Родот на ТВ во 2018: Зад екранот и на него“, достапна на: <http://bit.ly/2Tc4dUG>

Извори и специфики на податоците користени во анализа

Регистрите на радијата и телевизиите достапни на веб – страницата на АВМУ, овозможуваат увид во застапеноста на жените и мажите во структурата на сопственоста⁸, во секој момент.

Во Стратегијата за развој на аудио и аудиовизуелната дејност за периодот од 2019 до 2023 година, Агенцијата утврди дека ќе изработува редовни годишни извештаи за медиумската сопственост. Во периодот од 2012 до 2016 беа изработени и полугодишни извештаи за активностите преземени во насока на следење на сопственичката структура на радиодифузерите и како тие ги исполнуваат обврските да обезбедуваат транспарентност во работењето.

Дополнително, во изминатите години, во повеќе анализи, извештаи и документи, регулаторното тело ги објавуваше податоците за лицата кои се сопственици на радиодифузерите.

Во текот на јуни 2019 година, Секторот за стратешко планирање и авторски права при АВМУ, изработи „Извештај за медиумската сопственост“⁹ со податоци за сопственоста кај телевизиите, радијата и печатените медиуми кои се однесуваа на мај 2019. Потребните информации беа обезбедени од официјалните документи – тековните состојби на радиодифузерите издадени од Централниот регистар, како и од веб страницата на Централниот депозитар на хартии од вредност. Важно е да се напомене дека овие податоци се однесуваат на лицата кои поседуваат над 5% од акциите на акционерските друштва кои се сопственици на радиодифузери. Имено, во Извештајот се користени податоците од веб страницата на Централниот депозитар за хартии од вредност, каде што се јавно достапни податоците за физичките и правните лица кои поседуваат над 5% од која било класа хартии од вредност.

⁸ Регистрите се достапни на: <http://avmu.mk/radiodifuzeri-mk/>

⁹ Извештајот за медиумската сопственост е достапен на: <http://bit.ly/2NmPCSq>

Анализава којашто се наоѓа пред вас, и во која се разработува родовата структура во сопственоста кај телевизиите и радијата во 2019 година (со споредбени податоци од сопственоста кај телевизиите во 2017 и 2018 година), се базира на „Извештајот за медиумската сопственост“, но користи и информации за декември 2019 година. Во секој случај, податоците се однесуваат на лицата кои поседуваат над 5% од акциите на акционерските друштва - сопственици на радиодифузери.

Анализите на родовата структура на сопственоста кај телевизиите во 2017 и 2018 година се фокусираа на оние медиуми кои се во сопственост на физички лица, додека медиумите кои се во сопственост на правни лица беа наброени, без продлабочена анализа на сопственоста на правните лица.

За актуелнава анализа, во која се обработени податоците за родовата структура на сопственоста во декември 2019 година, за првпат се прават две работи: се систематизираат податоците за целата аудио и аудиовизуелна индустрија (и ТВ и радија) и освен информации за медиумите кои се во сопственост на физички лица, се понудени и информации за сопствениците/сопственичките на правните лица кои пак, се сопственици на медиумите. Поедноставено, преку ваквиот пристап се добива увид во родовата структура на крајните сопственици кај сите медиуми, за да се согледа влијанието кое секој од родовите го има врз уредувачките политики.

Вкупен број радиодифузери на крајот од 2019 година

Пресекот во поглед на вкупниот број медиуми направен на 12.12.2019 покажа дека во тој момент во етерот беа активни вкупно 120 радиодифузери, односно 48 телевизии и 72 радиостаници.

	Телевизии	Радиостаници
национални	11	4
регионални	18	17
локални	19	51
вкупно	48	72

Табела 1: Вкупен број радиодифузери на 12.12.2019 година

Во текот на 2019 година престанаа да работат медиумите ТВ Хана, ТВ Канал 5 Плус, ТВ Скопје, К ТРИ Телевизија и 1 ТВ. Од друга страна, дозвола за емитување добија: ТВ Кисс и Менада, РА Јон и РА Марија Благовест. Потребно беше да се направи ваквиот преглед, којшто покажува дека регулаторното тело ги одзеде дозволите за емитување на 5 медиуми, додека 3 нови медиуми добија дозвола за работење, за да се објасни разликата во бројот медиуми во 2018 и 2019, којашто ќе се забележи низ анализава.

Родова структура на сопственоста кај телевизиите во 2019 година

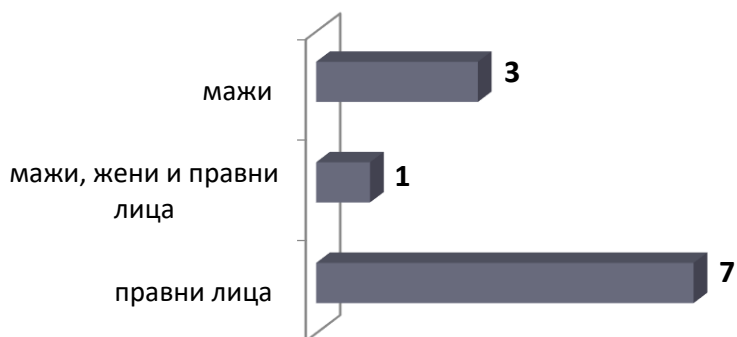
Различни комбинации во родовата структура на сопственоста кај телевизиите

Доколку се погледне состојбата кај вкупниот број телевизии во македонскиот етер во декември 2019 година, може да се забележи дека, во зависност од тоа кој ги поседува медиумите, постоеле седум категории:

- ТВ во целосна сопственост на мажи;	- ТВ во целосна сопственост на правни лица;
- ТВ во целосна сопственост на жени;	- ТВ во сопственост на мажи и на правни лица;
- ТВ во сопственост на жени и на мажи;	- ТВ во сопственост на жени и на правни лица; и
	- ТВ во сопственост на мажи, на жени и на правни лица

Притоа, од 48-те телевизии, 35 биле во сопственост на физички лица, кај три сопственоста била комбинација меѓу физички и правни лица, а 10 биле поседувани од правни лица.

Од вкупно 11 телевизии кои имале дозвола да емитуваат програма на национално ниво, три биле во целосна сопственост на мажи, а седум ТВ станици биле во сопственост на правни лица. Во една телевизиска куќа сопственоста била поделена меѓу жени, маж и правно лице. Во анализираниот период, не била забележана ниту една национална ТВ во која жена била самостојна сопственичка (Слика 1).

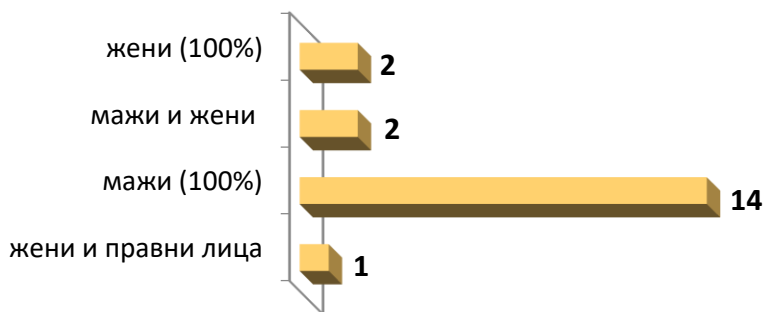
Слика 1: Родова структура на сопственоста кај националните телевизии (декември 2019 година)

На регионално ниво, програма емитувале вкупно 18 телевизии (Слика 2). Од нив, најголемиот број, поточно 11 телевизии биле во сопственост на мажи, додека една ТВ станица била поседувана од жена. Мажите и жените ја делеле сопственоста кај две телевизии, а во една телевизиска куќа сопственоста била поделена помеѓу маж и правно лице. Сопственици на останатите 3 регионални ТВ станици биле правни лица.

Слика 2: Родова структура на сопственоста кај регионалните телевизии (декември 2019 година)

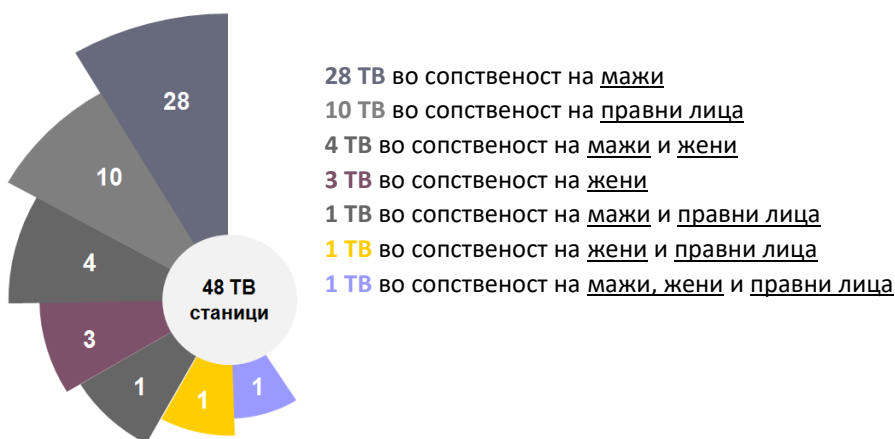
На локално ниво, програма емитувале вкупно 19 телевизии (Слика 3). Најголемиот дел од нив, поточно 14, биле во сопственост на мажи. Две телевизиски куќи биле во целосна сопственост на жени, а кај две телевизии сопственоста била поделена помеѓу жени и мажи. Една регионална ТВ станица била во сопственост на жена и правно лице.

Слика 3: Родова структура на сопственоста кај локалните телевизии (декември 2019 година)

Родова структура на сопственоста кај ТВ/1: Што поседуваат физичките лица (самостојно или во комбинација со правно лице)

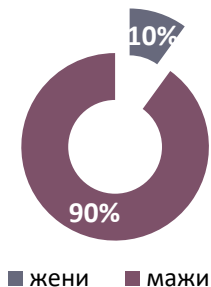
Мажите биле доминантни меѓу индивидуалните сопственици во телевизискиот сектор – тие целосно поседувале вкупно 28 од 35-те телевизиски станици чии сопственици биле физички лица. Жените како самостојни сопственички биле застапени во 3 телевизии (Слика 4).

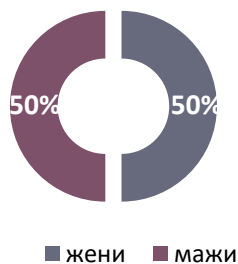
Слика 4: Родова структура на сопственоста кај целата телевизиска индустрија (декември 2019 година)

Во четири телевизии (од вкупно 48), сопственоста била поделена помеѓу мажи и жени – како физички лица (ТВ Стар, ТВ Кобра, ТВ Нова и ТВ Плус), додека кај една телевизиска станица сопственоста била поделена помеѓу маж и правно лице (ТВ Ирис); кај една - меѓу жена и правно лице (ТВ Канал Визија), а кај една ТВ - меѓу маж, жени и правно лице (ТВ Алсат - М). За да се согледаат можните влијанија на секој од родовите врз уредувачките политики на медиумите, потребно беше да се направи увид во нивните различни удели во сопственоста.

ТВ Стар
(регионално ниво)

ТВ Кобра
(регионално ниво)

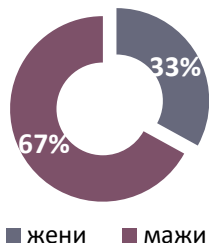

Слики 5 и 6: Родова структура на сопственоста кај регионалните ТВ Стар и ТВ Кобра (декември 2019 година)

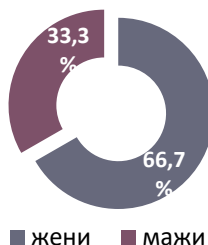
Кај регионалната ТВ Стар (Слика 5), еден маж поседувал 90%, додека жената ги поседувала преостанатите 10% од сопственоста на медиумот.

Сопственоста кај регионалната ТВ станица Кобра (Слика 6) била подеднакво поделена помеѓу еден маж (50%) и една жена (50%).

ТВ Нова
(локално ниво)

ТВ Плус
(локално ниво)

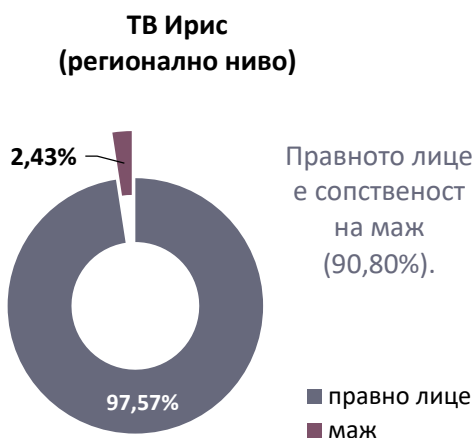
Слики 7 и 8: Родова структура на сопственоста кај регионалните ТВ Нова и ТВ Плус (декември 2019 година)

Во локалната телевизија Нова (Слика 7), еден маж поседувал 67%, додека една жена - 33% од вкупната сопственост на медиумот.

Кај ТВ Плус, исто така на локално ниво, поголемиот дел од сопственоста ѝ припаѓал на жена – 66,7%, а сопственоста на мажот изнесувала 33,3% (Слика 8).

ТВ Ирис – во сопственост на маж и правно лице

Сопственоста на регионалната ТВ станица Ирис била поделена помеѓу правно лице и еден маж. Правното лице поседувало поголем дел од вкупната сопственост, поточно 97,57%. Мажот пак, поседувал 2,43% од медиумот (Слика 9).

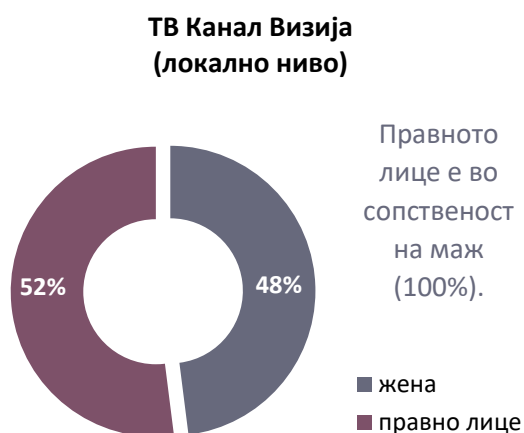
Каква била всушност родовата структура на сопственоста на оваа ТВ, се согледува кога се појде еден чекор подолу – кон крајните сопственици. Така, сопственик на правното лице кое поседувало најголем дел од ТВ Ирис бил маж (90,80%), што доведува до заклучокот дека оваа ТВ станица била во целосна сопственост на мажи.

Слика 9: Родова структура на сопственост на ТВ Ирис – маж и правно лице, поседувано од маж (декември 2019 година)

ТВ Канал Визија – поделена сопственост помеѓу жена и правно лице

Телевизијата Канал Визија (локално ниво), била во сопственост на правно лице – 52% и на жена – 48%. Правното лице, пак, било 100% во сопственост на маж (Слика 10).

Од овие податоци произлегува дека како крајни сопственици на медиумот се јавувале жена и маж (преку правното лице), и дека мажот поседувал поголем процент отколку жената (52% наспроти 48%).

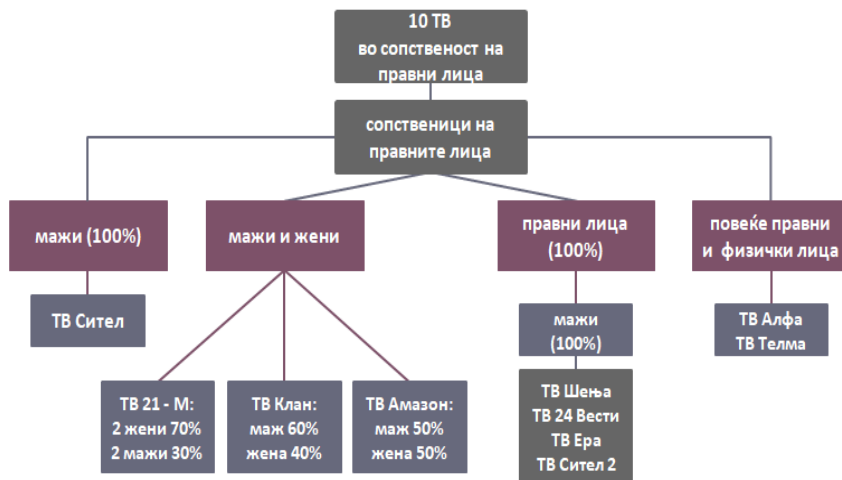

Слика 10: Родова структура на сопственост на ТВ Канал Визија – жена и правно лице поседувано од маж (декември 2019 година)

Информациите за родовата структура на сопственоста само кај телевизиите поседувани од физички лица (или физички и правни лица) покажаа дека бројот на ТВ во сопственост на мажи бил околу 10 пати поголем од бројот на телевизиите во сопственост на жени. Овој сооднос дополнително ќе се зголеми по анализата на сопственоста на оние 10 ТВ кои биле во сопственост на правни лица.

Родова структура на сопственоста кај ТВ/2: Поглед во сопственоста на правните лица

Телевизиите Сител, 21 – М, Клан, Амазон, Шења, 24 Вести, Ера, Сител 2¹⁰, Алфа и Телма, во декември 2019 година, биле целосно во сопственост на правни лица, а чекорите до утврдување на физичките лица кои стоеле зад компаниите покажаа дека мажи се појавија како соодветни сопственици на 5 од медиумите, а во родово мешана сопственост, преку различни удели во сопственоста, се јавија уште четири мажи и четири жени (Слика 11). Исто така, имаше два посебни случаи каде беше потребна подлабинска анализа.

Слика 11: Родова структура на сопственоста на правните лица кај 10 ТВ (декември 2019 година)

Правното лице – сопственик на ТВ Сител било во целосна сопственост на маж (100%).

¹⁰ Овој медиум постоеше до 3 јануари 2020 година, кога официјално е избришан од Регистарот на телевизији на АВМУ, оттаму, тој е дел од оваа анализа во којашто, како што е посочено погоре, се користени податоците од декември 2019 година.

Правните лица кои биле сопственици на медиумите ТВ Шења, ТВ 24 Вести, ТВ Ера и ТВ Сител 2 биле во сопственост на други правни лица. Како сопственици на вторите правни лица се јавиле мажи (100%).

Како сопственици/чки на правните лица кои биле сопственици на телевизиите 21 – М, Клан и Амазон се јавиле мажи и жени, и тоа:

Сопственици/чки на правното лице кое ја поседувало ТВ 21 – М, биле двајца мажи кои имале 30%, и две жени кои имале 70% од вкупната сопственост на медиумот.

Кај ТВ Клан, како крајни сопственици на медиумот (сопственици на правното лице) се јавиле еден маж (60%) и една жена (40%).

Во ТВ Амазон, сопственоста на правното лице била подеднакво поделена помеѓу маж (50%) и жена (50%).

Медиумите ТВ Алфа и ТВ Телма биле во сопственост на правни лица, чии пак сопственици биле повеќе правни и физички лица.

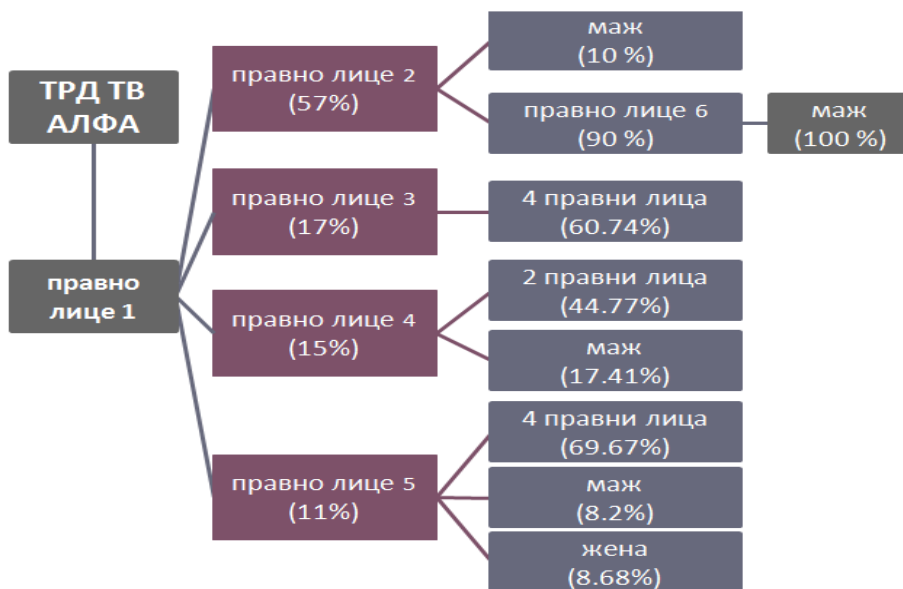
ТВ Алфа

За да се дојде до податокот за родовата структура на сопственоста кај ТВ Алфа, потребно беше да се утврди кој ги поседува сите правни лица кои беа дел од сопствеништвото на оваа телевизија (Слика 12). Притоа, податоците за сопственоста на правните лица – сопственици, се однесуваа на лицата кои поседуваа над 5% од акциите во акционерските друштва кои се сопственици на радиодифузери¹¹. Оттаму, не можеше да се добијат податоци за сите физички лица кои беа вклучени во сопственичката структура и нивниот род, но добиените податоци се повеќе од индикативни.

¹¹ Причините за ова се објаснети во заглавието Извори и специфики на податоците користени во анализа.

Главен сопственик на националната телевизија Алфа било **правното лице 1**¹² (100%). Сопственици на ова правно лице биле други правни лица – **три акционерски друштва (правни лица 3, 4 и 5) и едно друштво со ограничена одговорност (правно лице 2).**

Правното лице 2 поседувало 57% од правното лице – сопственик на ТВ Алфа. **Правното лице 2** било во сопственост на еден **маж (10%)** и на **правното лице 6 (90%)**. **Правното лице 6** пак, било во целосна сопственост на **маж (100%)**.

Слика 12: Родова структура на сопственост на правните лица кај ТВ Алфа (декември 2019 година)

Правното лице 3 поседувало 17% од **правното лице 1**. Сопственици на **правното лице 3** биле **четири правни лица**, кои заедно поседувале 60,74% од него.

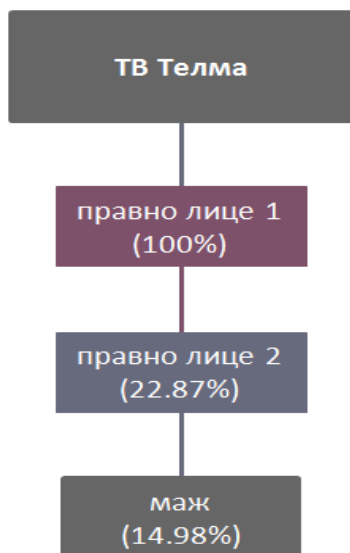
¹² Со оглед на фактот дека фокусот на оваа анализа е родовата структура на сопственоста на радиодифузерите, имињата на правните и физичките лица кои се сопственици се неважни. Тие податоци ги има во Извештајот на АВМУ за медиумската сопственост (со промените во сопственоста и медиумската концентрација во 2018 година), достапен на: <https://bit.ly/368Cckl>

Правното лице 4 се јавило како трет делумен сопственик на **правното лице 1**, со 15% удел. Ова правно лице било во сопственост на **2 правни лица (44,7%)** и на **маж (17,41%)**.

Како сопственици на **правното лице 5**, кое поседувало 11% од **правното лице 1**, се јавиле **4 правни лица (69,67%), маж (8,2%)** и **жена (8,68%)**.

Произлегува дека меѓу физичките лица кои, во декември 2019 година, поседувале над 5% од акциите во некое од правните лица – сопственици на ТВ Алфа - доминирале мажите.

ТВ Телма

Слика 13: Сопственост на правните лица кај ТВ Телма (2019 година)

Националната ТВ станица Телма била во целосна сопственост (100%) на акционерско друштво, кое на Сликата 13 е означено како **правно лице 1**.

Според податоците од Централниот депозитар на хартии од вредност, за физичките и правните лица кои поседуваат над 5% хартии од вредност, во декември 2019 година, 22,87% од акциите на **правното лице 1** биле во сопственост на **правното лице 2**.

Правното лице 2, било во делумна сопственост на физичко лице – маж, кој поседувал 14,98%.

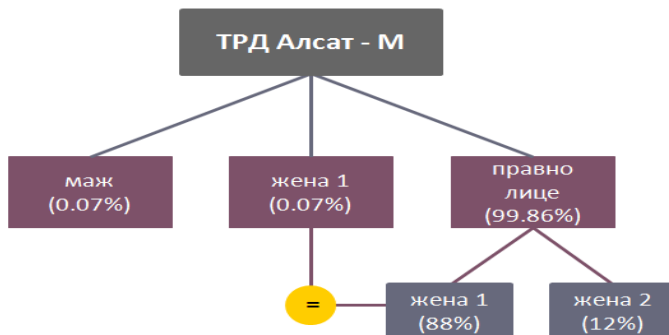
Под површината – „случајот“ на ТВ Алсат – М

Од аспект на родовата застапеност во сопственоста на медиумите, сопственичката структура кај ТВ Алсат – М претставува релевантен случај за продлабочена анализа.

Телевизијата Алсат – М била во сопственост на **маж** (0,07%), **жена** (0,07%) и на **правно лице** (99,86%). Овие податоци, на прв поглед, оставаа впечаток дека жената и мажот поседувале мал дел од сопственоста на медиумот.

Но, кога ќе се навлезе подлабоко во информациите за сопственоста на правното лице – сопственик на медиумот, на површина излегува една поинаква состојба (Слики 14 и 15).

Правното лице, кое било делумен сопственик на ТВ Алсат – М, било во сопственост на **жена 1** (88%) и на **жена 2** (12%). **Жената 1** била всушност истата жена која директно поседувала 0,07% од Телевизијата. Преку директната сопственост на Телевизијата и делумната сопственост на правното лице, таа вкупно поседувала 87,95% од ТВ Алсат – М.

Слика 14 : Родова структура на сопственоста кај ТВ Алсат – М
(декември 2019 година)

Жената 2, преку делумната сопственост на правното лице, поседувала 11,98% од медиумот. Двете жени – сопственички на правното лице, заедно поседувале 99,93% од Телевизијата, додека мажот ги поседувал останатите 0,07%.

Всушност, ТВ Алсат-М била речиси целосно поседувана од жени.

Жена 1 е
сопственичка на
87,95% од ТРД
Алсат – М.

Жена 2 е
сопственичка на
11,98% од ТРД
Алсат – М.

Две жени се сопственички на
99,93% од ТВ-станцијата.

Еден маж е сопственик на
0,07% од медиумот.

Слика 15 : Жените се мнозинство во сопственоста на ТВ Алсат – М
(декември 2019 година)

Родова структура на сопственоста кај ТВ/З: Сумирана состојба за 2019 година

Сопственоста во телевизиската индустрија, во декември 2019 година, беше доминантно во машки раце. Од вкупно 48 телевизии, 35 беа во целосна сопственост на мажи. Поточно, мажите се јавија како директни сопственици во 28 телевизии, а во 7 ТВ тие беа крајни сопственици на правните лица што ги поседуваа медиумите.

Три телевизии беа во целосна сопственост на жени. Во секоја од нив, жените се јавуваа како директни сопственички на медиумите.

Во 10 ТВ сопственоста беше поделена помеѓу жени и мажи и тоа:

Во две од нив, жените и мажите како директни и/или крајни сопственици на правните лица поседуваа еднакви делови од медиумите (по 50%).

Во три телевизии жените и мажите имаа директна сопственост врз медиумите, но со различни удели. Во едната, жената поседуваше 10% од сопственоста на медиумот, а останатиот дел му припаѓаше на маж. Втората телевизија беше една третина во директна сопственост на жена. Во третата телевизија, жената беше доминантна сопственичка на медиумот со 66,7% од вкупната сопственост.

Во една телевизија, жената беше директна сопственичка на 48% од медиумот додека останатите 52% му припаѓаа на правно лице, каде пак како краен сопственик се јави маж (100%). Со тоа, мажот како краен сопственик на правното лице поседуваше поголем дел од медиумот наспроти жената. Во друга телевизија пак, жената и мажот директно поседуваа по 0,07% од медиумот, а останатиот дел му припаѓаше на правно лице, кое пак беше во целосна сопственост на две жени. Така, жените во овој медиум како директни и како крајни сопственички поседуваа 99,93% од вкупната сопственост.

Во останатите три телевизии, жените и мажите се јавуваа како крајни сопственици на правните лица. Во една телевизија, жените, преку правно лице, имаа 70% удел во сопственоста на медиумот. Во друга ТВ, жената беше крајна сопственичка на 40% од правното лице. Третата телевизија беше во сопственост на четири правни лица, па една жена се појави како крајна сопственичка на 8,68% на едно од овие правни лица.

Всушност, од вкупно 10 ТВ во кои сопственоста беше поделена помеѓу жени и мажи, во 5 од нив мажите како директни или крајни сопственици доминираа во вкупната сопственост на медиумите. Во три телевизии, поголемиот дел од вкупната сопственост на медиумот им припаѓаше на жените, како директни и/или крајни сопственички. Во останатите две телевизии, мажите и жените како директни и/или крајни сопственици/чки поседуваа еднакви делови од вкупната сопственост на медиумите.

Родова структура на сопственоста кај ТВ/4: Споредбени показатели за 2017, 2018 и 2019 година

Од споредбените показатели за последните три години (Слика 16), се забележува дека бројот на телевизии кои биле 100% во сопственост на мажи опаѓа, но истовремено опаѓа и вкупниот број телевизии, така што процентуалната застапеност на телевизиите кои биле во целосна сопственост на мажите не опаѓа туку расте: од 54,84% во 2017, односно 54,72% во 2018, на 58,33% во 2020 година.

Слики 16: Споредбени показатели од 2017, 2018 и 2019 година

Бројот на телевизии во целосна сопственост на жени бил цело време мал, почнувајќи со четири во 2017 година, а потоа, во наредните две години - три.

Слична била состојбата и со ТВ станиците во кои жените поседувале дел од сопственоста, од пет во 2017 година на четири во 2018 и во 2019 година.

Бројот на ТВ станици кои биле во сопственост на мажи и правни лица бил мал, но флукутирал – од две во 2017, на три во 2018, па на една во 2019 година.

Во 2018 година била забележана новина во оваа категоризација, кога поради промена на сопственост се јавил медиум кој бил во сопственост на маж, жена и правно лице. Состојбата со сопственоста на тој медиум останала иста и во 2019 година. Исто така, може да се забележи дека низ годините бројот на ТВ во сопственост на правни лица континуирано се намалувал, паралелно со намалувањето на бројот на телевизиски станици (од 17 во 2017 година, на 13 во 2018 година, па до 10 во 2019 година).

Споредбата укажува дека состојбата со родовата структура на сопственоста кај телевизиите во декември 2019 година е правило–жените далеку помалку се јавуваат ако сопственички на ТВ станици, бидејќи, ако се соберат податоците и за директната сопственост и за онаа остварена преку удели во компанија – сопственичка на медиумот, нивниот број се движи некаде околу десет.

Родова структура на сопственоста кај радиостаниците во 2019 година

Различни комбинации во родовата структура на сопственоста кај радијата

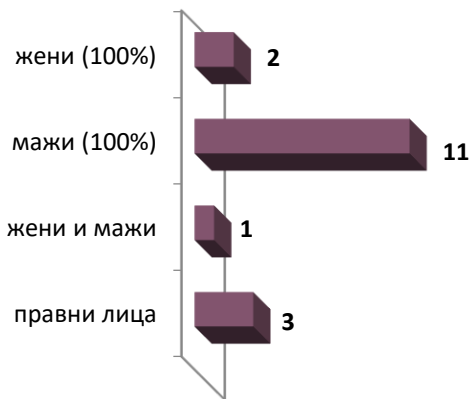
Во зависност од тоа дали радијата беа во сопственост на физички или правни лица, или пак стануваше збор за некаква комбинација меѓу овие две, сопственоста на ниво на целата радио индустрија во 2019 година може да се подели во 4 категории:

- РА во целосна сопственост на мажи
- РА во сопственост на жени и мажи
- РА во целосна сопственост на жени
- РА во целосна сопственост на правни лица

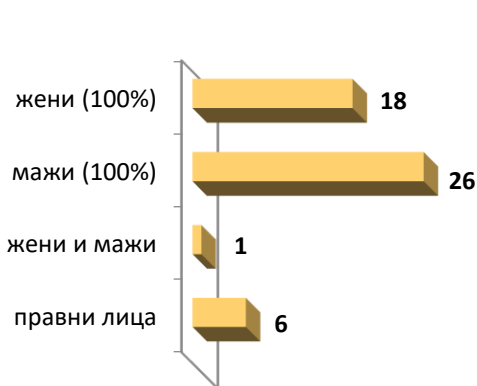

Слика 17: Родова структура на сопственоста кај националните радија (декември 2019 година)

На регионално ниво (Слика 18), мажите целосно поседувале 11 радија. Жените пак, биле 100% сопственички на две радија. Една радио станица била во сопственост на мажи и жени, а останатите три биле поседувани од правни лица.

Слика 18: Родова структура на сопственоста кај регионалните радија (декември 2019 година)

Слика 19: Родова структура на сопственоста кај локалните радија (декември 2019 година)

Кај локалните радија (Слика 19) имало најголем број радиостаници кои биле во целосна сопственост на жени – 18. Сепак, и овде доминантно сопственици биле мажите кои со 100% поседувале 26 локални радија. Една радио станица била во сопственост на мажи и жени, а останатите шест биле во сопственост на правни лица.

Родова структура на сопственоста кај радијата/1: Што поседуваат физичките лица?

Од вкупно 72 радиостаници, колку што имаше во декември 2019 година, 62 беа во сопственост на физички лица, од кои кај две стануваше збор за комбинација помеѓу жени и мажи. Преостанатите 10 беа во сопственост на правни лица (Слика 20).

40 РА во сопственост на мажи
20 РА во сопственост на жени
2 РА во сопственост на мажи и жени

Слика 20: Родова структура на сопственоста кај целата радио индустрија (декември 2019 година)

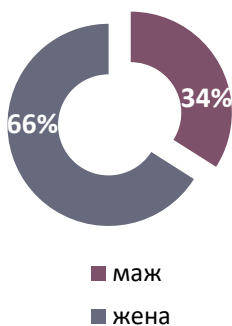
Радиостаниците во кои мажите биле сопственици ги имаше два пати повеќе од радијата во кои сопственички беа жените – 40 наспроти 20.

Кај двете радиостаници во кои сопственоста била поделена помеѓу жени и мажи (физички лица), едното зрачело програма на регионално, а другото на локално ниво.

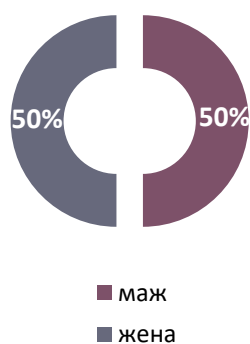
Во регионалното радио Клуб ФМ, жената поседувала 66%, додека мажот - 34% од сопственоста на медиумот (Слика 21).

Во локалната радиостаница Валандово (Слика 22), сопственоста била подеднакво поделена помеѓу еден маж (50%) и една жена (50%).

**РА Клуб ФМ
(регионално ниво)**

**РА Валандово
(локално ниво)**

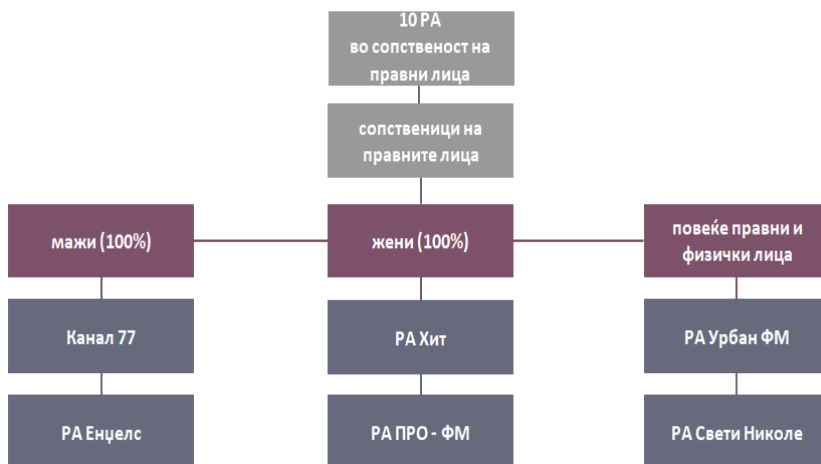
Слики 21 и 22: Родова структура на регионалното РА Клуб ФМ и локалното РА Валандово (декември 2019 година)

Родова структура на сопственоста кај радијата/2: Сопственоста на правните лица

Како што е веќе погоре споменато, 10 радија беа во сопственост на правни лица, од кои четири непрофитни станици, а шест комерцијални радија чија сопственост требаше да се утврди преку анализа на сопственоста на правните лица.

Радијата Канал 77, Енџелс, Хит, ПРО – ФМ, Урбан ФМ и Свети Николе биле во целосна сопственост на правни лица (100%). Од нив, кај 2 радиостаници (Канал 77 и Енџелс), правното лице – сопственик на медиумот било во целосна сопственост на маж (100%). Жените се јавувале како крајни сопственички на медиумите преку 100% сопственост на правните лица кај радијата Хит и ПРО – ФМ (Слика 23).

Радиостаниците Урбан ФМ и Свети Николе биле во сопственост на повеќе правни и физички лица и нивата сопственичка структура ќе биде разгледана поподробно.

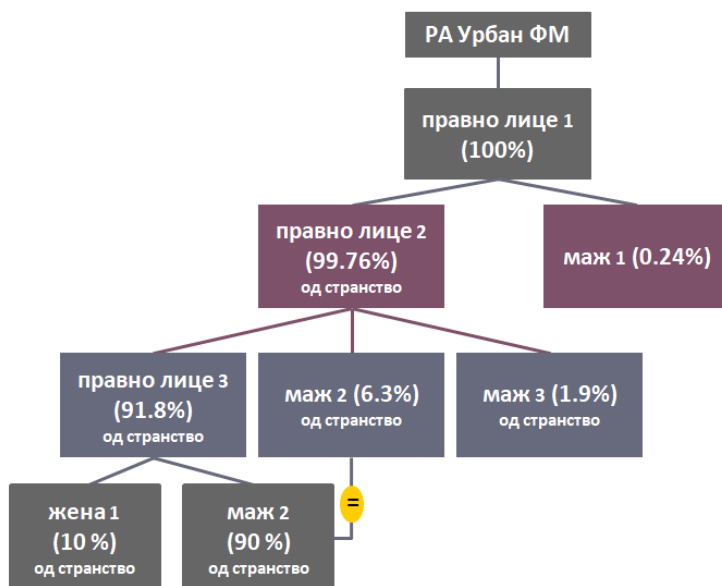

Слика 23: Родова структура на сопственоста на правните лица кај 6 РА (декември 2019 година)

Радио Урбан ФМ

Регионалната радиостаница Урбан ФМ била во сопственост на **правното лице 1 (100%)**. Сопственици на **правното лице 1** биле **правното лице 2** (странска приватна фирма) со 99,76% и **физичко лице – мажот 1**, кој поседувало 0,24% од сопственоста.

Како што може да се види на Слика 24, сопственоста кај **правното лице 2** била поделена помеѓу **правното лице 3** (91,8%) –

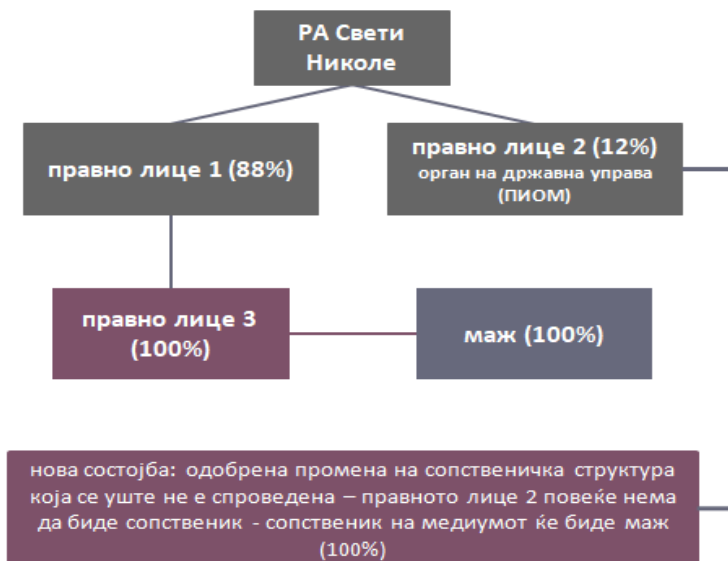
Слика 24: Родова структура на сопственоста кај радио Урбан ФМ
(декември 2019 година)

странска приватна фирма, **мажот 2** (6,3%) и **мажот 3** (1,9%) – странски државјани. **Правното лице 3** било во сопственост на **мажот 2** (90%), кој поседувал и дел од сопственоста на правното лице 2, и на **жена** – 10% (странска државјанка). Од овде произлегува дека Урбан ФМ бил безмалку целосно поседувано од мажи (жената имала само 10% удел во сопственоста на едно од правните лица).

Радио Свети Николе

Локалното радио Свети Николе било во сопственост на **правното лице 1 (88%)** и **правното лице 2 (12%)**. **Правното лице 1** било во целосна сопственост на **правното лице 3**, кое пак било во стоотстотна сопственост на **маж** (Слика 25).

Правното лице 2 е орган на државната управа – **ПИОМ**, кое учествува во сопственичката структура поради неплатени придонеси од страна на медиумот. Во текот на пишувањето на оваа анализа, од

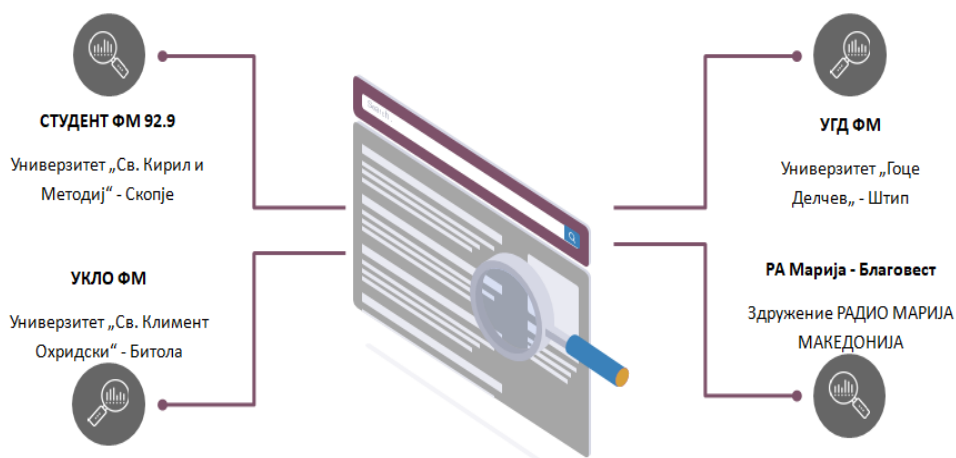

Слика 25: Родова структура на сопственоста кај радио Свети Николе (декември 2019 година)

страна на АВМУ беше одобрена нова промена на сопственичката структура, која сè уште не беше спроведена – а која доведуваше до промена во родовата структура на сопственоста. Имено, **правното лице 2 (ПИОМ)** повеќе не е сопственик на дел од радиото, туку целосен сопственик е **правното лице 1**, односно краен сопственик преку **правното лице 3** е **маж** (100%).

Непрофитни радиодифузни установи

Четириите радија кои спаѓаат во третиот, непрофитен сектор во радиодифузијата, се востановени како непрофитни радиодифузни установи коишто се во целосна сопственост на непрофитни правни лица: Студент ФМ 92,9 - во сопственост на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје; РА УКЛО ФМ - во сопственост на Универзитетот „Св. Климент Охридски“ од Битола; УГД ФМ - во сопственост на Универзитетот „Гоце Делчев“ од Штип; а станицата Марија Благовест – во сопственост на Непрофитното здружение РАДИО МАРИЈА МАКЕДОНИЈА (Слика 26).

Слика 26: Сопственост на непрофитните радиодифузни установи (декември 2019 година)

Родова структура на сопственоста кај радијата/3: Сумирана состојба за 2019 година

Увидот во родовата структура на сопственоста на радијата во декември 2019 година, покажа дека мажите беа доминанти сопственици на радиостаниците во земјава, односно во сопственоста беа застапени два пати повеќе отколку жените.

По деталната проверка на сопственичката структура, односно по утврдувањето на физичките лица - крајни сопственици на правните лица, произлезе дека од вкупно 72 радија, 43 беа 100% во сопственост на мажи и тоа 40 како директни сопственици, а три како крајни сопственици на правни лица.

Жените беа 100% сопственички на 22 радиостаници, со тоа што 20 од нив ги поседуваа директно, а две преку правни лица.

Сопственоста на три радија беше комбинација од маж и жена, со тоа што едното беше две третини директно поседувано од жена; во другото, жената беше директна сопственичка на половина од медиумот; а кај третото - жената имаше удел од 10% во сопственоста на едно од правните лица – преостанатиот дел беше поседуван од мажи.

Кај останатите четири радиостаници не беше возможно да се одреди родовата застапеност во сопственоста бидејќи тие беа во сопственост на непрофитни правни лица.

Овие информации, преточени во проценти укажуваат на следново:

- 59,72% од вкупниот број радиостаници во земјава беа во целосна сопственост на мажи (како директни и/или крајни сопственици на правни лица),

- жените самостојно како директни сопственички и/или како крајни сопственички на правните лица поседуваа 30,56% од радиостаниците,

- мажите и жените како директни сопственици поседуваа еднакви делови во 1,39% од радијата,

- во други 1,39% од РА најголемиот дел од сопственоста и припаѓаше на жена,

- во трети 1,39% од вкупниот број радија, мажот доминираше во сопственоста на медиумот.

- останатите 5,55% од радијата беа во сопственост на непрофитни правни лица.

Ваквата состојба покажува дека сопственоста – и во овој сегмент од радиодифузната индустрија – има машки лик, иако, споредено со телевизијата, кај радијата жените се далеку позастапени.

Мажи и жени во радиодифузијата – кој колку поседува?

Податоците од оваа анализа се показатели за постоењето на „стаклениот плафон“ во целата радиодифузија, односно за помалата застапеност на жените во сопственоста на телевизиите и радијата. Ова пак, значи дека тие се помалку застапени во врвното ниво на одлучување не само за уредувачката политика, туку и за постоењето и начинот на функционирањето на субјектите во аудио и аудиовизуелниот сектор.

Ако податоците за сопственоста на телевизиите и радијата се прикажат збирно, произлегува дека во декември 2019 година:

- Вкупно 68 телевизии и радија беа во целосна сопственост на мажи како физички лица (28 ТВ и 40 РА);
- 23 телевизии и радија беа во целосна сопственост на жени – физички лица (3 ТВ и 20 РА);
- 6 телевизии и радија беа во сопственост на жени и мажи (4 ТВ и 2 РА);
- една телевизија беше во сопственост на маж и правно лице; една телевизија – во сопственост на жена и правно лице и една телевизија - во сопственост на маж, жени и правно лице;
- Вкупно 20 телевизии и радија беа во сопственост на правни лица (10 ТВ и 10 РА), од кои:
 - во седум телевизии и радија - крајни сопственици на медиумот и на правните лица беа мажи (пет ТВ и две РА);
 - во две радија - крајни сопственички на медиумот и на правните лица беа жени;
 - во пет телевизии и радија, во правните лица - сопственици на медиумите свој удел имаа и жени и мажи (четири ТВ и едно РА);
 - во две телевизии и радија мажите поседуваа дел од правните лица - сопственици на медиумите (една ТВ и едно РА);

- четири радија беа во сопственост на непрофитни организации (три универзитети и едно здружение).

Или погледнато поинаку, вкупно 78 радија и телевизии во земјава беа во целосна сопственост на мажи:

- како директни сопственици во 68 ТВ и РА
- како крајни сопственици на правните лица во 10 ТВ и РА

Дваесет и пет телевизии и радија беа во целосна сопственост на жени:

- како директни сопственички во 23 ТВ и РА
- како крајни сопственички на правните лица во 2 РА

Од вкупниот број телевизии и радиостаници во земјава, во 13 сопственоста беше поделена помеѓу мажите и жените директно и/или како крајни сопственици на правните лица. Во шест од нив, најголемиот дел од сопственоста им припаѓаше на мажите. Жените беа доминантни сопственички во четири ТВ и РА. Во останатите три телевизии и радиостаници, мажите и жените поседуваа еднакви делови од сопственоста на медиумите¹³.

Бројот на ТВ и РА кои беа во целосна сопственост на мажи беше три пати поголем од оние кои беа во целосна сопственост на жените.

- бројот на телевизиите и радијата во кои мажите имаа директна целосна сопственост беше три пати поголем од оној каде жените целосно и директно ги поседуваа медиумите
- бројот на телевизиите и радијата каде жените беа целосни и крајни сопственици на правните лица беше 5 пати помал од оние каде целосни и крајни сопственици на правните лица беа мажите.

Споредбата на категориите меѓу телевизиите и радиостаниците, кога станува збор за физичките лица, покажува дека

¹³ Како што е веќе посочено, кај преостанатите четири радиодифузери не беше возможно да се определи родовата структура на сопственоста зашто се непрофитни радиостаници.

жените се далеку почесто сопственички на радија отколку на телевизији - бројот на радиостаници во сопственост на жени беше седум пати поголем од бројот на телевизији каде жените беа сопственички.

Кога сумираните податоци ќе се изразат во проценти, ја добиваме следнава состојба:

- 65% од телевизиите и радијата во земјава беа во целосна сопственост на мажи (како директни и/или крајни сопственици на правните лица),

- жените како директни и/или крајни сопственички на правните лица целосно поседуваа 20,83% од вкупниот број ТВ и РА,

- во 5% од телевизиите и радиостаниците поголемите делови од сопственоста на медиумите им припаѓаа на мажите (како директни и/или крајни сопственици на правните лица),

- жените поседуваа поголеми делови од сопственоста на 3,33% од ТВ и РА (како директни и/или крајни сопственици на правните лица),

- во 2,5% од телевизиите и радијата, мажите и жените како директни и/или крајни сопственици на правните лица поседуваа еднакви делови од медиумите,

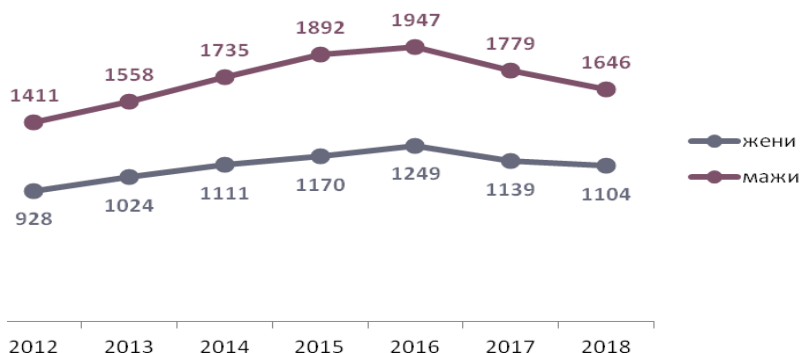
- 3,33% од радијата беа во сопственост на непрофитни правни лица.

Родова структура на вработените во телевизиите и радијата во 2018 година

- со споредбени показатели -

Генерален преглед на бројот на вработени во периодот 2012 - 2018 година

Анализите за структурата на вработените се изработуваат по завршувањето на годината, така што во 2019 година, се обработуваа податоците за 2018 година. Во споредбата дадена во оваа анализа, искористени се податоците за периодот од 2012 до 2018 со цел да се согледаат трендовите за подолг временски период.

Слика 27: Број на вработени мажи и жени во ТВ и РА низ годините

Во 2018 година, вкупниот број вработени во радиодифузната сфера изнесувал 2750. Од нив 1104 биле жени, а 1646 мажи. За споредба, во 2017 година, вкупниот број вработени изнесувал 2918 – 1139 жени и 1779 мажи. Поточно, во 2018 година имало 168 вработени помалку отколку во 2017 година, при што бројот на жените бил намален за 35, а бројот на мажите за 133.

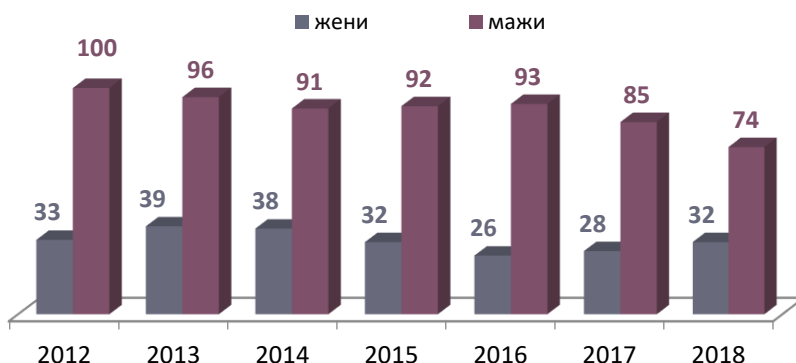
Најголем број вработени имало во 2016 година - вкупно 3196. Истата година, биле највисоки броевите на вработените жени и мажи (во споредба со сите останати години) – 1249 жени и 1947 мажи.

Во 2012 година пак, бил регистриран најнискиот број вработени и вкупно и како мажи и жени одделно – вкупно имало 2339 вработени од кои 928 жени и 1411 мажи.

Родова структура на вработените: споредбена состојба во целата радиодифузија 2012 - 2018 година

Во 2018 година, на ниво на целата ТВ и радио сфера, како медиумски работници биле пријавени 1104 жени и 1646 мажи.

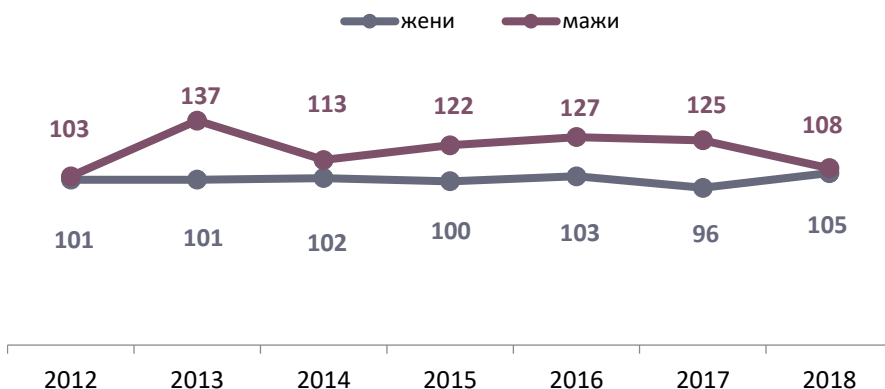
Од нив, управителки и директорки биле 32, а управителите и директорите биле побројни за нешто над два пати – 74. Споредено со 2017 година, во 2018 година имало 11 управители и директори помалку, а 4 управителки и директорки повеќе. Најголемиот број управители и директори е забележан во 2012 година кога ги имало 100, додека најголемиот број управителки и директорки е регистриран во 2013 година и изнесувал 39 (Слика 28).

Слика 28: Број управител(к) и директор(к)и во ТВ и РА низ годините

На следното ниво на моќ според учеството во формулирањето на уредувачката политика, се наоѓаат уредниците и уредничките. Во 2018 година нивниот број бил речиси еднаков, односно пријавени биле 105 уреднички и 108 уредници.

За споредба, во 2017 година имало 9 уреднички помалку (96) и 17 уредници повеќе (125). Бројот на уредниците во текот на годините флукуирал (Слика 29): во 2012 година имало 103 уредници, во 2013 година регистрирани се рекордни 137 уредници, во 2014 година се намалил на 113, во следните две години бил во пораст – во 2015 година имало 122, а во 2016 година – 127 уредници. Во текот на 2017 година имало благ пад на 125 уредници. Бројот на уредничките не претрпувал поголеми разлики, во 2012 и 2013 година имало 101 уредничка, во 2014 година имало една повеќе – вкупно 102, во 2015 година овој број се намалил на 100, а во 2016 година се качил на 103. Во 2017 година имало најнизок број уреднички – 96, а во 2018 регистриран е највисокиот број уреднички од сите споредбени години – 105.

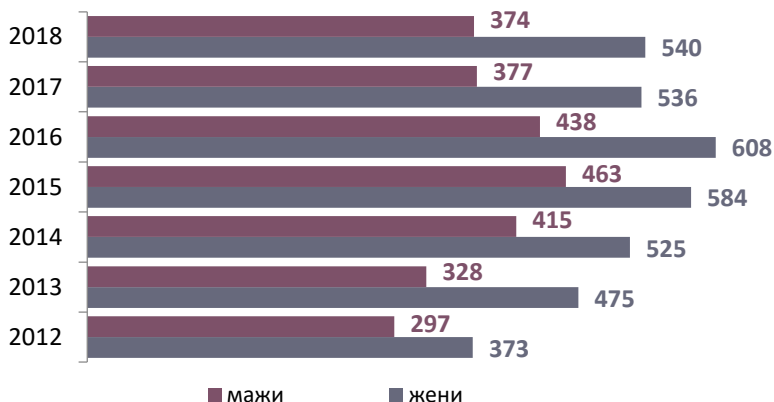

Слика 29: Број на уредници/чки во ТВ и РА низ годините

Новинарскиот кадар е категорија во која жените се побројни од мажите во сите анализирани години (Слика 30). Во 2018 бројот на новинарките изнесувал 540, а на новинарите 374. Односно, бројот на новинарки бил за 166 поголем од бројот на новинарите. Во 2017 година имало 4 новинарки помалку и 3 новинари повеќе. Резултатите од 2012 до 2018 година, покажуваат дека бројот на новинарки од 2012 до крајот на 2016 бил во пораст, нагло опаднал

во 2017, а потоа во 2018 година благо пораснал за 4. Следствено, најголемиот број новинарки бил забележан во 2016 година и тој изнесувал 608.

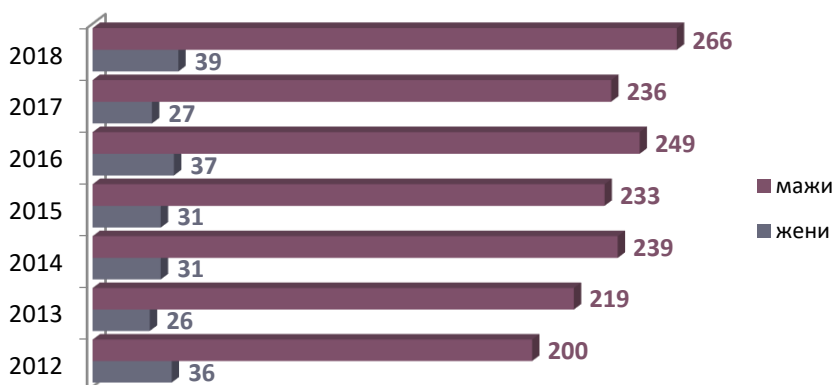
Бројот на новинари пак, бил во пораст од 2012 (297) до крајот на 2015 година (463), а потоа постепено опаѓал сè до 2018 година (374).

Слика 30: Број на новинар(к)и во ТВ и РА низ годините

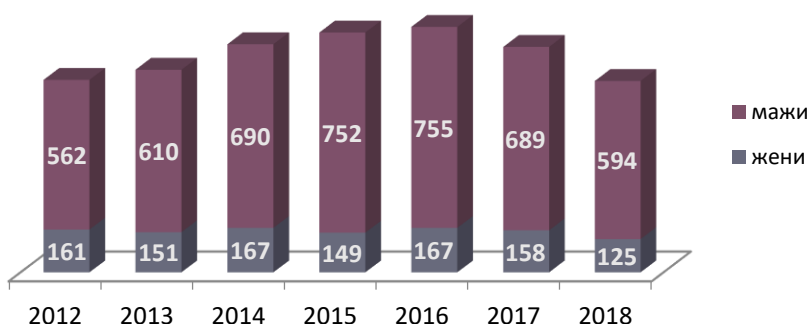
Во категоријата технички кадар, спаѓаат инженер(к)ите и техничар(к)ите. Кај нив, во сите анализирани години, мажите се побројни од жените (Слика 31), односно најмалата разлика меѓу нив е во 2012 година кога мажите биле побројни од жените за 5,5 пати, а најголемата разлика е регистрирана во 2014 година кога жените биле за 7,7 пати помалубројни од мажите. Во 2018 година, во оваа категорија биле вработени 266 мажи наспроти 39 жени, односно мажите биле побројни од жените за 227.

Дополнително, најголемиот број мажи и жени во техничкиот кадар е забележан токму во 2018 година. Во 2017 година, во оваа категорија имало 12 жени и 30 мажи помалку отколку во 2018 година. Најмалку инженерки и техничарки имало во 2013 година – 26, а најмалку техничари и инженери во 2012 година – 200.

Слика 31: Број на технички кадар во ТВ и РА низ годините

Реализаторскиот кадар е категорија која се однесува на режисер(к)ите, снимател(к)ите, монтажер(к)ите и другиот реализаторски кадар. Во неа, мажите обично биле побројни од жените, за околу 4 пати (Слика 32). Исклучоци се 2015 година кога мажите биле побројни од жените за 5 пати, и 2012 година кога оваа разлика била најмала и изнесувала 3,4 пати. Во 2018 година, во овој кадар е забележан најнискиот број вработени жени – 125 што е за 33 жени помалку отколку претходната година. Бројот на мажите реализатори во 2018 година изнесувал 594 или за 95 помалку отколку во 2017, а нивната застапеност била помала само во 2012

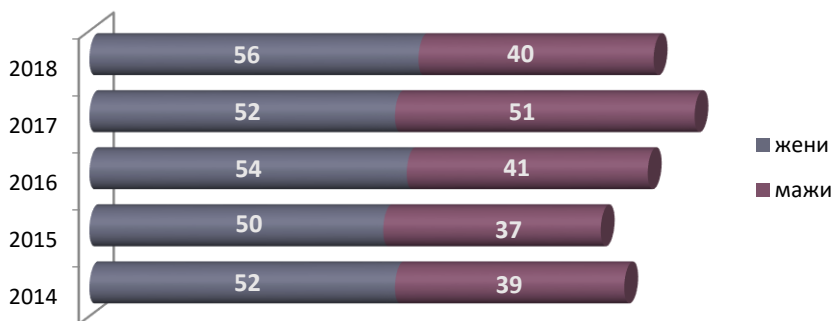

Слика 32: Број на реализаторски кадар во ТВ и РА низ годините

година кога ги имало 562. Најголем број реализатор(к)и имало во 2016 година – 167 жени и 755 мажи.

Податоците кои се однесуваат на родовата структура на вработените во маркетинг секторите во радиодифузната сфера почнуваат да се собираат од 2014 година.

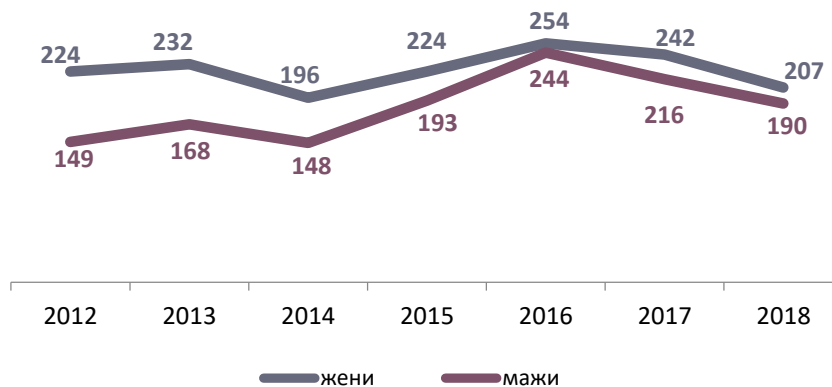
Покрај новинарството, маркетингот претставува уште една категорија во која жените биле позастапени од мажите во сите споредбени години. Најголемиот број жени вработени во маркетинг секторот кај телевизиите и радијата е во 2018 година кога ги имало вкупно 56, наспроти 40 мажи (Слика 33). Највисокиот број мажи во маркетингот е забележан во 2017 година – 51, додека бројот на жените истата година изнесувал 52. Воедно, во 2017 година, бројот на мажите во маркетингот драстично пораснал – за 10 вработени повеќе отколку во 2016 година кога биле 41, за повторно да падне во 2018.

Слика 33: Број на вработени во маркетинг во ТВ и РА низ годините

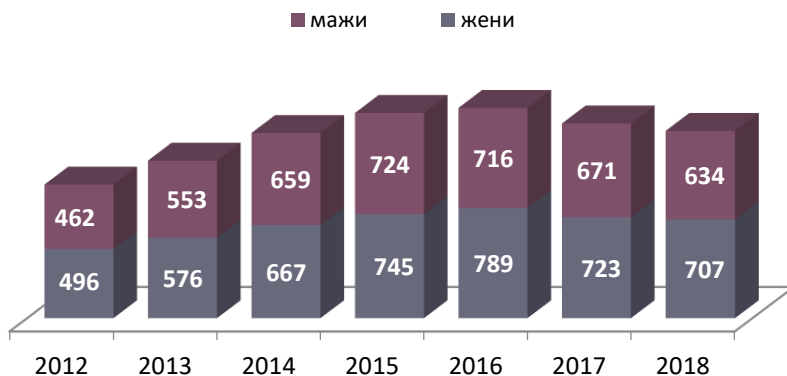
Во категоријата „Преостанат кадар“ се вброени возач(к)ите, хигиеничар(к)ите, секретар(к)ите и сите останати вработени. На ниво на сите телевизии и радија во земјава, жените во оваа категорија биле побројни од мажите во секоја од годините (Слика 34). Во 2018 година, имало 207 жени наспроти 190 мажи што е значаен пад во однос на 2017 година кога имало 242 жени и 216 мажи, што значи дека бројот на жените се намалил за 35, а на мажите за 26. Највисокиот број жени и мажи вработени во оваа категорија бил во

2016 година – 254 жени и 244 мажи. Најнискиот број вработени пак, е забележан во 2014 година – 196 жени и 148 мажи.

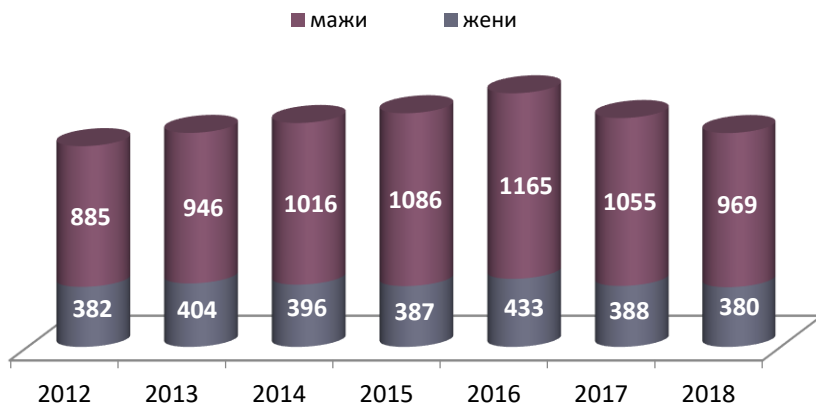
Слика 34: Број на преостанат кадар во ТВ и РА низ годините

Кога вкупниот број вработени жени и мажи, во сите телевизии и радија, ќе се погледне според степенот на образование, добиваме состојба во која бројот на вработени жени со висока стручна спрема (ВСС) е поголем од бројот на мажи вработени со овој степен на образование (Слика 35). Во 2018 година, 707 од вработените жени имале ВСС, наспроти 634 мажи, односно кај двата пола имало пад во однос на претходната година – кај жените за 16, а кај мажите за 37. Разликите во текот на годините флукутирале: во 2012 година имало 34 жени со ВСС повеќе отколку мажи, во 2013 оваа разлика изнесувала 23 во корист на жените, во 2014 година е забележана најмалата разлика меѓу нив – 8 жени повеќе, а во 2015 година мажите во оваа категорија биле за 21 помалку од жените. Во 2016 година, оваа разлика драстично пораснала во корист на жените, односно тие биле побројни за 73. Во текот на 2017 година разликата се намалила на 52 жени повеќе од мажи, а во 2018 година повторно се вратила на 73.

Слика 35: Број на вработени со ВСС во ТВ и РА низ годините

За разлика од вработените со ВСС, кај вработените во сите ТВ и РА кои имаат средна стручна спрема (ССС), доминираат мажите (Слика 36). Во 2018 година, работеле 969 мажи и 380 жени со СССР – мажите биле 2,6 пати побројни од жените. Во 2012 и 2013 година, во оваа категорија, мажите биле 2,3 пати побројни од жените. Во 2014 година, оваа разлика се зголемила, со тоа што жените биле 2,5 пати помалубројни од мажите. Во 2015 година, мажите биле побројни за 2,8 пати, а во 2016 година за 2,6 пати. Во 2017 година, разликата меѓу нив повторно се зголемила, па мажите со СССР биле побројни од жените за 2,7 пати, а во 2018 година разликата се вратила на истото ниво како и во првите две години, што се должи пред сè на тоа што

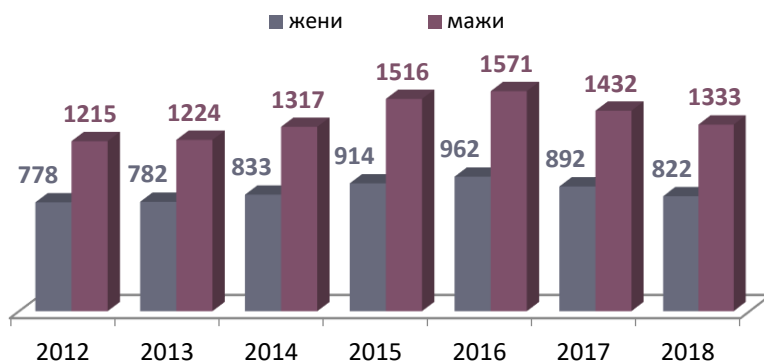

Слика 36: Број на вработени со СССР во ТВ и РА низ годините

бројот на вработени мажи со CCC се намалил за 86 во однос на претходната година, а бројот на жените за 8¹⁴.

Категоријата каде исто така прецизно се исцртува постоењето на „стаклениот плафон“ во однос на жените е редовниот работен однос, којшто говори за поседувањето извесна сигурност и права од работниот однос. Во оваа категорија, мажите предничат во однос на жените во секоја од анализираниите години (Слика 37). Во 2018 година, во редовен работен однос биле вработени 1333 мажи и 822 жени – 511 мажи повеќе од жени. Притоа, има пад во однос на претходната година, со тоа што бројот на редовно вработени мажи се намалил за 99, а на редовно вработени жени за 70.

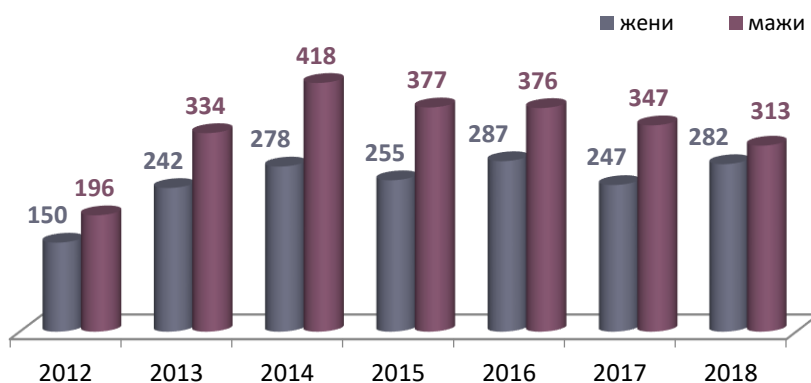
Низ годините, разликата помеѓу мажите и жените флукутирала, односно од 2012 до 2016 била во пораст: од 437 мажи повеќе во 2012 година, преку 442 во 2013 година, 484 во 2014 година, значаен скок на 602 во 2015 година, до 609 мажи повеќе во 2016 година. Во 2017 и 2018 година оваа разлика почнала да се намалува – во 2017 година, во редовен работен однос, имало 540 жени помалку, а во 2018 година жените биле помалубројни за 511.

Слика 37: Број на вработени во редовен работен однос во ТВ и РА низ годините

¹⁴ Меѓу податоците со коишто располага Агенцијата постои и категоријата „Друг степен на стручна спрема“, но тие не нудат информации од кои може да се извлекуваат конкретни заклучоци, па затоа нема да бидат разработени во оваа анализа.

Уште една категорија во која мажите доминираат пред жените се вработените кои се хонорарно ангажирани во телевизиите и радијата (Слика 38). Во 2018 година, хонорарно биле ангажирани 313 мажи и 282 жени. За споредба, во 2017 година, во оваа категорија имало 347 мажи и 247 жени, односно од 2017 до 2018 година, бројот на мажи се намалил за 34, а бројот на жени хонорарно вработени се зголемил за 35 – што е значајно поместување. Најголем број жени хонорарно вработени имало во 2016 година - вкупно 287 (што е блиску до состојбата во 2018 година). Хонорарно вработените мажи пак, биле најбројни во 2014 година – вкупно 418.

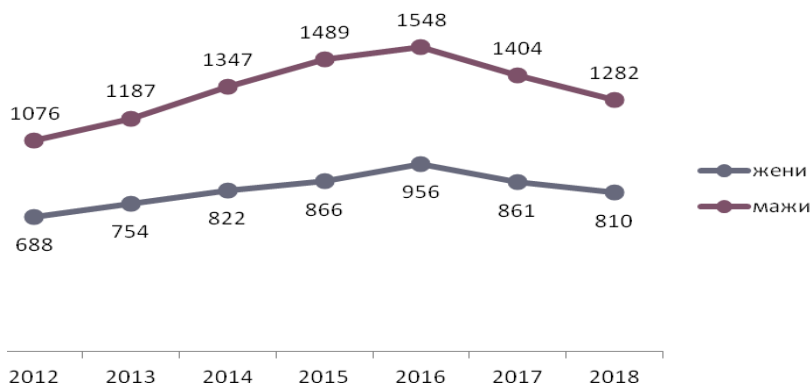

Слика 38: Број на хонорарно вработени во ТВ и РА низ годините

Родова структура на вработените во телевизиите во 2018 година

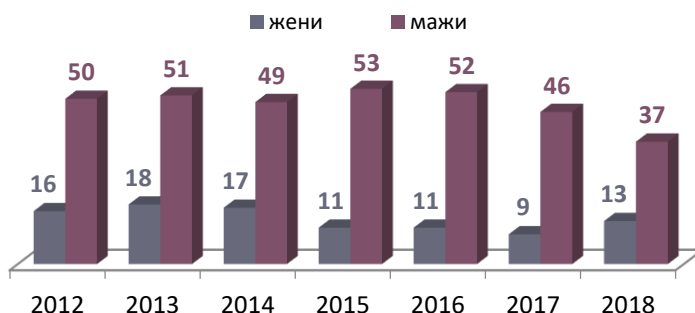
Родова структура на вработените во ТВ/1: споредбена состојба кај сите ТВ 2012 - 2018 година

Во 2018 година, во сите телевизии во земјава биле вработени вкупно 2092 лица (Слика 39). Од нив, 1282 биле мажи и 810 жени. Во периодот од 2017 до 2018 година, бројот на мажите се намалил за 122, а на жените за 51. Поточно, во 2017 година, во целата телевизиска индустрија биле вработени 1404 мажи и 861 жени. Највисокиот број вработени мажи и жени на ова ниво е забележан во 2016 година кога биле регистрирани 956 жени и 1548 мажи. Најмалку вработени жени и мажи имало во 2012 година – 688 жени и 1076 мажи.

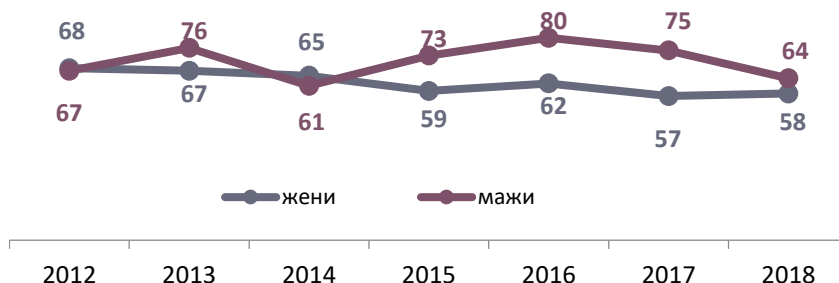
Слика 39: Број на вработени мажи и жени во сите ТВ низ годините

Кога ќе се погледнат податоците кои се однесуваат на целата телевизиска индустрија, кај управител(к)ите и директор(к)ите се рефлектира состојбата која преовладува и на ниво на радиодифузијата како целина (Слика 40). Во секоја од анализираниите години, бројот на мажи на овие позиции бил значително поголем од бројот на жените. Во 2018 година е забележан најмалиот број управители и директори од сите анализирани години – 37 (или 9 помалку отколку во 2017 година), а имало вкупно 13 жени, што е за 4 повеќе од претходната година. Најмногу управители и директори имало во 2015 година, кога ги имало 53 на број. Највисокиот број жени на овие позиции бил забележан во 2013 година – 18, а најнискиот во 2017 година – 9.

Слика 40: Број на управител(к)/директор(к)и во сите ТВ низ годините

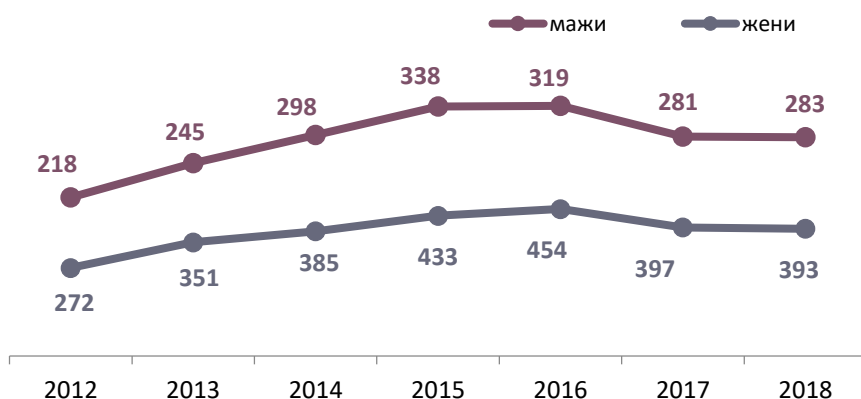
На ниво на телевизиската индустрија, бројот на уредниците низ годините обично е поголем од бројот на уредничките (Слика 41).

Слика 41: Број на уредници/чки во сите ТВ низ годините

Исклучоците можат да се согледаат во податоците за 2012 и 2014 година. Почнувајќи од 2012 година, регистрирани биле 67 уредници и 68 уреднички. Во 2013 година, бројот на уредниците се зголемил за 9, а бројот на уредничките се намалил за 1 – 76 мажи и 67 жени. Во 2014 година, бројот на мажите опаднал на 61 додека жените биле побројни – 65. Во 2015 и 2016 година, бројот на мажи растел – од 73 уредници во 2015 година, до 80 во 2016 година. Бројот на жените пак во 2015 година паднал на 59, а во 2016 година се искачил на 62. Во 2017 година, на оваа позиција имало 18 мажи повеќе – 75 мажи и 57 жени. Во 2018 година, таа разлика се намалила на 6 – 64 мажи и 58 жени, поради намалувањето на бројот уредници.

Сликата кај новинарите и новинарките на ниво на сите телевизии е слична со онаа кај целата телевизиска и радио индустрија. Во оваа категорија, жените биле редовно побројни од мажите, разликите помеѓу нив се менувале од година во година, а во 2018 година изнесувала 110 во корист на жените (Слика 42). Бројот на новинарките бил во пораст од 2012 до крајот на 2016 година: 272 во 2012 година, 351 во 2013 година, во 2014 година биле 385, во 2015 година бројот се покачил на 433, а во 2016 година достигнал до рекордни 454 новинарки. Во 2017 година имало значаен пад - на 397, а во 2018 година стигнал до 393. Бројот на новинарите пак, бил во пораст од 2012 до крајот на 2015 година: од 218, преку 245, 298, до 338 во 2015 година. Во 2016 година се намалил на 319, а во 2017 година на 281. Во 2018 година пораснал за 2 – вкупно 283 новинари.

Слика 42: Број на новинар(к)и во сите ТВ низ годините

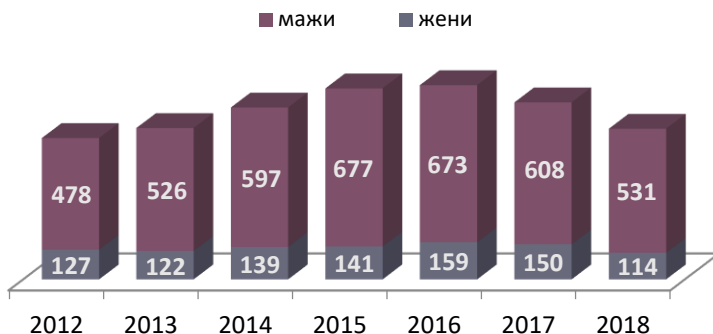

Слика 43: Број на технички кадар во сите ТВ низ годините

Во категоријата „Технички кадар“, мажите и во телевизиската индустрија биле редовно многу побројни од жените (Слика 43). Во 2012 година, мажите во оваа категорија биле 5 пати побројни од жените. Во 2013 година биле 8 пати повеќе, во 2014 година оваа разлика се зголемила на 10,5 пати, а во 2015 година достигнала до 12 пати повеќе. Во 2016 година се намалила на 7,5 пати, па во 2017 година повторно се искачила до 12,4 пати и покрај намалувањето на бројот на мажите поради тоа што бројот на жените се преполовил. Во 2018 година, оваа разлика значително се намалила - на 6,7 пати повеќе мажи од жени – поради тоа што бројот на жените во оваа категорија вработени се удвоил - од 14 на и 27 и ја достигнал почетната точка од 2012 година, додека бројот на мажите пораснал за 8.

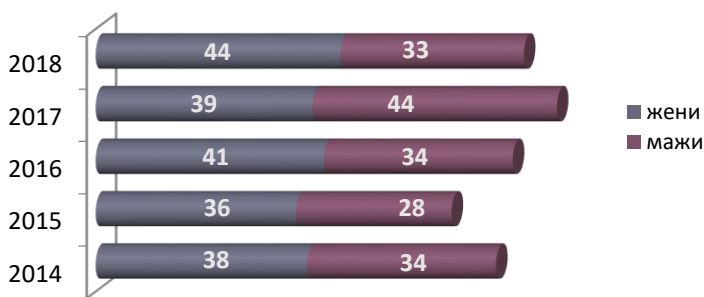
Во реализаторскиот кадар, во 2018 година имало 531 маж и 114 жени – 417 мажи повеќе, што е намалување на разликата од претходната година поради тоа што бројот на мажите се намалил двојно повеќе отколку бројот на жените (Слика 44). Оваа разлика во 2012 година изнесувала 351 во корист на „реализаторите“. Во 2013 година, тие биле побројни од жените за 404, а во 2014 година за 458. Најголемата разлика помеѓу мажите и жените во оваа категорија била во 2015 година – 536 мажи повеќе. Во 2016 година се намалила

на 514 мажи повеќе, а во 2017 година меѓу реализаторскиот кадар имало 458 жени помалку отколку мажи.

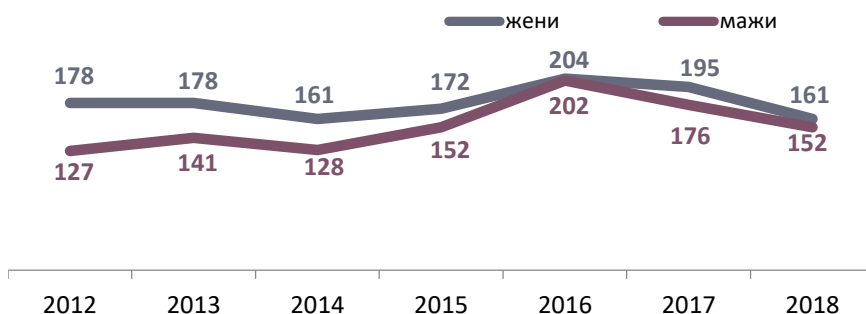
Слика 44: Број на реализаторски кадар во сите ТВ низ годините

Ако на ниво на целата телевизиска и радио индустрија, жените во маркетинг секторот беа секоја година побројни од мажите, во резултатите на ниво на телевизиската индустрија постојат исклучоци од ваквото правило (Слика 45). Во 2014 година, во маркетинг секторот кај телевизиите имало 38 жени и 34 мажи. Во 2015 година, пријавени биле 36 жени и 28 мажи. Во 2016 година – 41 жена и 34 мажи. Пресврт се случил во 2017 година кога мажите прв пат биле побројни од жените за 5 – 44 мажи и 39 жени. Во 2018 година, бројот на жените во маркетингот се искачил до 44, а бројот на мажите опаднал на 33 – 11 жени повеќе од мажите.

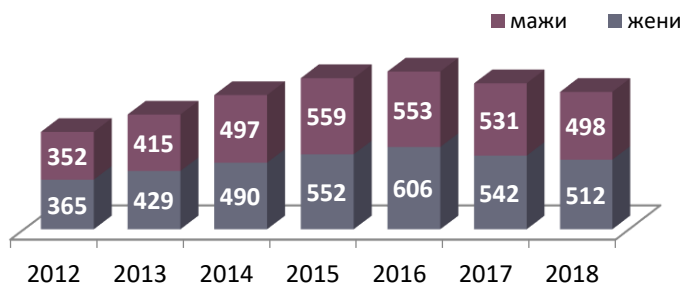
Слика 45: Број на вработени во маркетинг во сите ТВ низ годините

Категоријата „Преостанат кадар“ е карактеристична по тоа што во секоја од споредбените години, жените се позастапени од мажите (Слика 46). Во 2012 година, кај преостанатиот кадар, жените биле побројни од мажите за 51. Во 2013 година, оваа разлика се намалила на 37. Во 2014 година, имало 33 мажи помалку од жените. Во 2015 година оваа разлика изнесувала 20. Бројот на вработени во оваа категорија значајно се зголемил во 2016 година, а разликата помеѓу жените и мажите драстично се намалила – имало само 2 жени

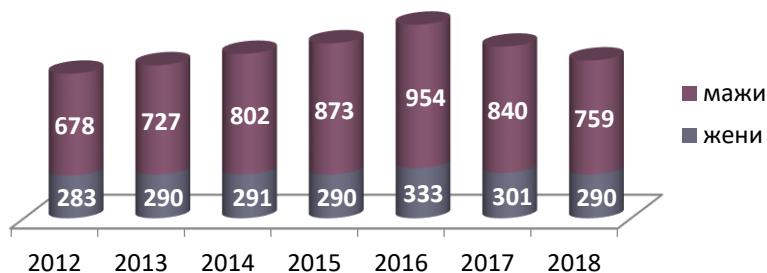
Слика 46: Број на преостанат кадар во сите ТВ низ годините

повеќе од мажите. Во 2017 година, разликата повторно пораснала на 19 во корист на жените поради тоа што бројот на мажите опаднал повеќе отколку оној на жените. Во 2018 година, продолжил падот на вкупниот број вработени во преостанатиот кадар со тоа што бројот на жените се намалил повеќе отколку оној на мажите (имало 161 жена и 152 мажи), а разликата меѓу нив се намалила – односно имало 9 мажи помалку од жени.

Слика 47: Број на вработени со ВСС во сите ТВ низ годините

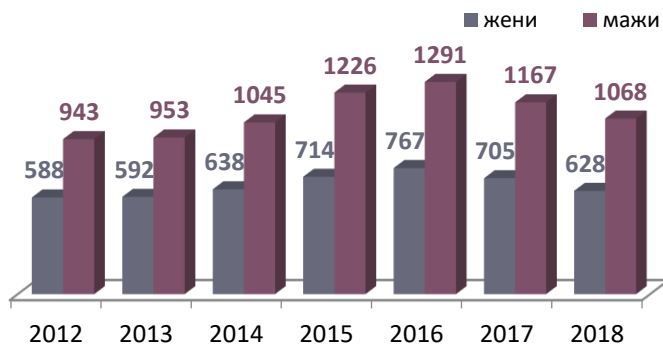
Меѓу вработените во телевизиите, жените со висока стручна спрема (ВСС) се речиси секоја година побројни од мажите - со исклучок на 2014 и 2015 година (Слика 47). Во 2012 година, овој сооднос бил 365 жени и 352 мажи: во 2013 година – 429 жени и 415 мажи. Во 2014 година се случил пресврт кога мажите со ВСС биле за седуммина побројни од жените – 497 мажи и 490 жени, и оваа разлика останала и во 2015 година и покрај порастот на вкупниот број вработени во оваа категорија (559 мажи и 552 жени). Во 2016 година, бројот на мажите со ВСС опаднал на 553, а бројот на жените се зголемил на 606 и разликата се свртила пак во корист на жените и тоа за 53 повеќе. Во 2017 година, жените биле побројни од мажите за 11, но падот на бројот вработени жени бил за три пати поголем од оној на мажите – 542 жени и 531 маж. Во 2018 година, бројот на мажи и жени со ВСС повторно се намалил - овојпат речиси рамномерно и кај двата пола, а разликата помеѓу нив изнесувала 14 – 512 жени и 498 мажи.

Слика 48: Број на вработени со CCC во сите ТВ низ годините

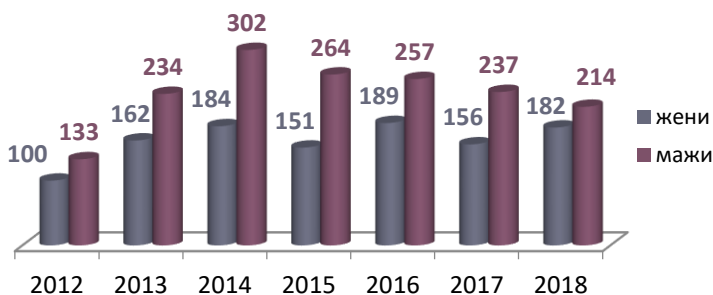
Мажите се речиси секоја година, меѓу два и три пати, побројни во категоријата вработени со средна стручна спрема - CCC (Слика 48). Така, во 2018 година, од вкупниот број вработени со CCC, 759 биле мажи, а 290 жени, односно имало 2,6 пати повеќе мажи. Во 2017 година имало 840 мажи и 301 жена со CCC, односно во 2017 година, бројот на мажи со CCC бил помал за 81, бројот на жените за 11, а разликата била речиси иста – 2,8 пати во корист на мажите. Жените и мажите во оваа категорија биле најбројни во 2016 година – 333

жени и 954 мажи, а најмалубројни во 2012 година – 283 жени и 678 мажи.

Слика 49: Број на вработени во редовен работен однос во сите ТВ низ годините

Во секоја од анализираниите години, бројот на мажи во редовен работен однос бил поголем од оној на жените (Слика 49). Разликите помеѓу мажите и жените во оваа категорија биле во корист на мажите и биле во пораст од 2012 до 2016 година: од 355 мажи повеќе во 2012 година, преку 361 во 2013 година, 407 во 2014 година, 512 во 2015 година, до 524 мажи повеќе во 2016 година. Во 2017 година имало пад на вработените и кај мажите и кај жените и оваа разлика се намалила на 462, а во 2018 година изнесувала 440. Во 2018 година, имало 1068 мажи и 628 жени во редовен работен однос, што е пад во однос на претходната година кој е рамномерен кај обата пола.

Слика 50: Број на хонорарно ангажирани во сите ТВ низ годините

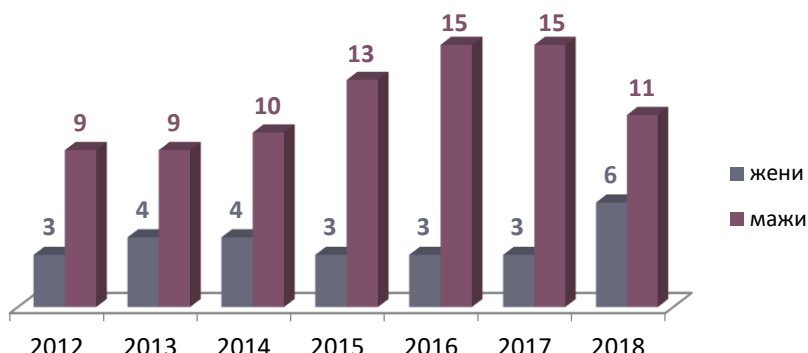
Хонорарно ангажираните мажи во телевизиите биле секоја година побројни од своите колешки (Слика 50). Во 2018 година, хонорарно биле ангажирани 214 мажи и 182 жени. Во 2017 година, во оваа категорија имало 237 мажи и 156 жени – 23 мажи повеќе и 26 жени помалку отколку во 2018 година. Најголем број хонорарно ангажирани жени имало во 2016 година – 189, а најмал во 2012 година – 100. Мажите во оваа категорија биле најбројни во 2014 година – 302, а најмалубројни во 2012 година – 133. Најголемата разлика меѓу вработените од двата пола била забележана во 2013 година.

Родова структура на вработените во ТВ/2: споредбена состојба кај националните ТВ 2012 - 2018 година

Во овој дел од анализата, фокусот е ставен на родова анализа на статистичките показатели за вработените во приватните национални телевизии: петте терестријални телевизии (ТВ Алфа, ТВ Алсат – М, ТВ Канал 5, ТВ Сител и ТВ Телма), на четирите кои емитуваат програма преку оператор на јавна електронска комуникациска мрежа (ТВ 21 – М, ТВ Шења, ТВ Клан и ТВ Сонце) и на двете телевизии кои емитуваат програма преку сателит (ТВ 24 Вести и Наша ТВ).

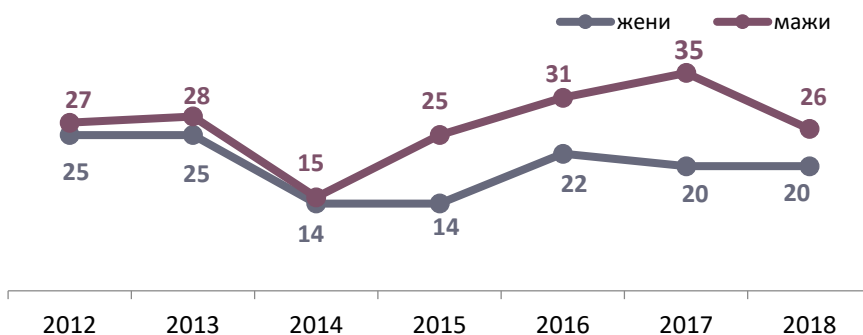
Податоците кои се однесуваат на Јавниот радиодифузен сервис МРТ се обработени во посебно поглавје од оваа публикација.

Кај телевизиите на национално ниво, бројот на управителките и директорките во сите години бил помал од оној на управителите и директорите (Слика 51). Во 2012, 2015, 2016 и 2017 година имало по 3 управителки/директорки. Во 2013 и 2014 година, нивниот број бил зголемен на 4. Најмногу управителки и директорки имало во 2018 година – 6. Бројот на управителите и директорите, како редовно побројни од жените, во 2012 и 2013 година бил 9 (најмал), а во 2016 и 2017 година бил најголем - 15. Во 2014 година, овој број изнесувал 10, а следната година се зголемил на 13. Во 2018 година, имало вкупно 11 управители и директори, што е за четворица помалку отколку претходната година .

Слика 51: Број на управител(к)и/директор(к)и во националните ТВ низ годините

Од 2012 до 2018 година, мажите биле позастапени од жените и во делот на уредништвото во националните телевизии (Слика 52). Во 2012 година имало 27 уредници и 25 уреднички. Во 2013 година бројот на уредничките останал ист, а бројот на уредниците се зголемил за 1. Во 2014 година, драстично опаднал бројот на уредниците и уредничките – 15 уредници и 14 уреднички, и се намалила разликата помеѓу нив. Следната година, бројот на уредниците се зголемил за 10, додека бројот на уредничките останал ист. Во 2016 година, пораснал бројот и на уредничките - 22 на број, и на уредниците - 31. Уредниците биле најбројни во 2017 година – 35,

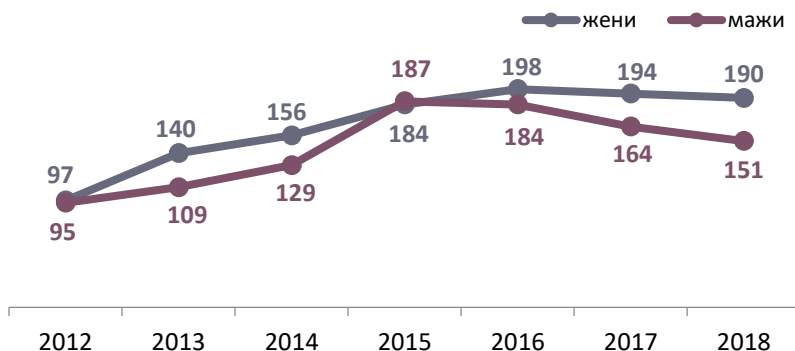

Слика 52: Број на уредници/чки во националните ТВ низ годините

додека бројот на уреднички се намалил на 20 и останал таков и во 2018 година. Бројот на уредниците пак, во 2018 се намалил за 9 и изнесувал 26.

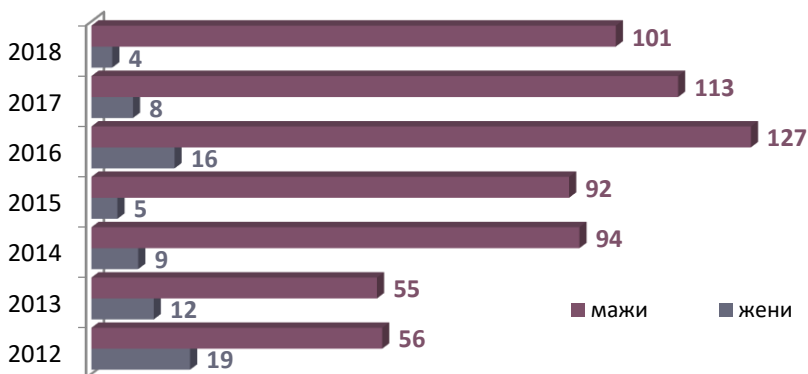
Бројот на новинарките во националните телевизии е речиси секоја година поголем од бројот на нивните колеги новинари (Слика 53). Во 2012 година, како прва од споредбениот период, бројот на новинарите и новинарките бил речиси изедначен – 97 жени и 95 мажи. Во 2013 година, драстично се зголемил бројот на новинарките, од 97 на 140, додека бројот на новинарите се зголемил за 14, односно ги имало вкупно 109. Во 2014 година, бројот на новинарките се зголемил за 16, а на новинарите за 20. Пресвртот во разликите

меѓу нив се случил во 2015 година, кога бројот на новинарите нагло се зголемил – од 156 на 187. Бројот на новинарките пак, таа година

Слика 53: Број на новинар(к)и во националните ТВ низ годините

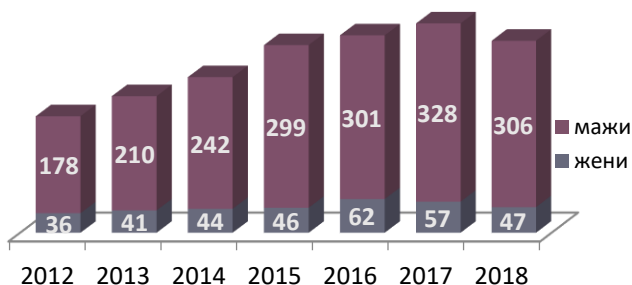
изнесувал 184, и ова е единствената година од споредбениот период кога бројот на новинарите бил поголем од оној на новинарките. Во 2016 година, бројот на новинарите се намалил на 184, а бројот на новинарките пораснал на 198. На таков начин, жените повторно станале побројни во оваа категорија. Во текот на следните две години, бројот на новинарите и новинарките постепено се намалуval: во 2017 година регистрирани биле 194 новинарки и 164 новинари, а во 2018 година имало 190 новинарки и 151 новинар. Разликата помеѓу новинарките и новинарите во 2018 година изнесувала 39, во корист на жените.

Слика 54: Број на технички кадар во националните ТВ низ годините

Во 2018 година, во методолошката категорија „Технички кадар“, мажите биле 25 пати побројни од жените – 101 маж и 4 жени. Тоа воедно е и најголемата разлика помеѓу мажите и жените во оваа категорија, во споредба со останатите години (Слика 54). На пример, во 2017 година, мажите биле 14 пати побројни од жените, а најмалата разлика меѓу нив била забележана во 2012 година, кога жените биле околу 3 пати помалубројни од мажите – 56 мажи и 19 жени. Во 2018 година се бележи и најнискиот број жени вработени како технички кадар, а најбројни биле во 2012 година – 19 жени. Најнискиот број мажи во оваа категорија бил во 2013 година кога биле 55, а најмногу биле застапени во 2016 година кога ги имало вкупно 127.

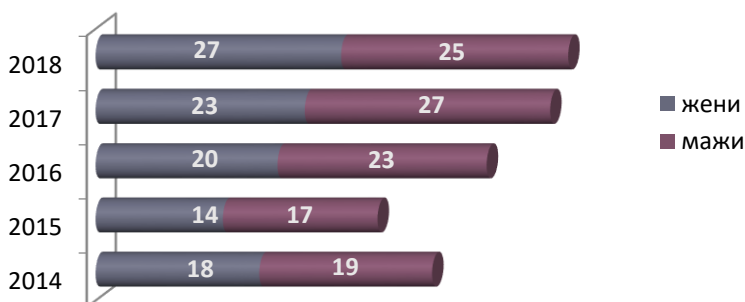
На ниво на националните телевизии, најголемите разлики помеѓу мажите и жените се јавуваат во категоријата „Реализаторски кадар“ (Слика 55). Во 2018 година, во оваа категорија биле вработени 306 мажи и 47 жени, односно имало 259 мажи повеќе. Најголемата разлика помеѓу мажите и жените била забележана во 2017 година, кога мажите биле побројни од жените за 271. Разликата била најмала во 2012 година кога имало 142 жени помалку. Бројот на мажите во оваа категорија, континуирано растел од 2012 до крајот на 2017 година. Притоа, на годишно ниво, бројот на мажите растел многукратно повеќе отколку бројот на жените, со исклучок на 2016 година кога биле вработени повеќе нови жени отколку мажи. Всушност во 2016 имало најмногу жени во однос на сите други години. Во 2018 година забележан бил благ пад кој не влијаел многу на разликата со бројот на жените

Слика 55: Број на реализаторски кадар во националните ТВ низ годините

Бројот на жените кај реализаторскиот кадар, од 2012 до крајот на 2016 година бил во постојан пораст, но во последните години и кај нив бил забележан извесен пад.

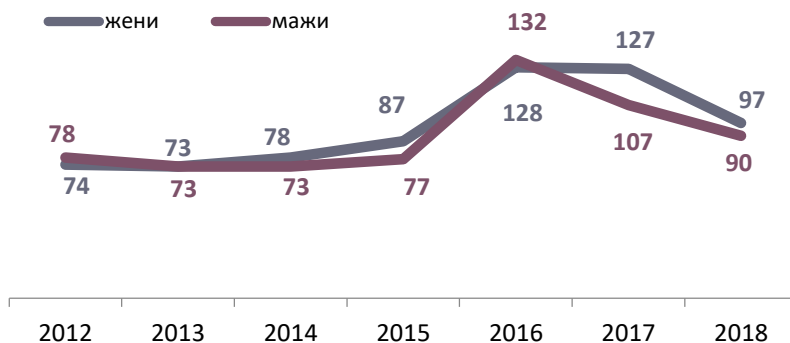
Кај родовата структура на вработените во маркетинг секторот во националните ТВ се забележува поинаква состојба од онаа на ниво на целата телевизиска индустрија. Ако жените во маркетингот на ниво на сите телевизии во земјава биле побројни од своите колеги, во телевизиите на национално ниво тие биле побројни само во 2018 година (Слика 56). Податоците за вработените во овој сектор почнуваат од 2014 година, кога биле регистрирани 18 жени и 19 мажи. Во 2015 година, бројот на мажите и жените во маркетингот се намалил, па имало 14 жени и 17 мажи. Во 2016 година, нивниот број се зголемил така што пријавени биле 20 жени и 23 мажи. Во 2017 година, мажите биле побројни од жените за 4 – 27 мажи и 23 жени. Во 2018 година бројот на жените се зголемил на 27, а бројот на мажите опаднал на 25.

Слика 56: Број на вработени во маркетинг во националните ТВ низ годините

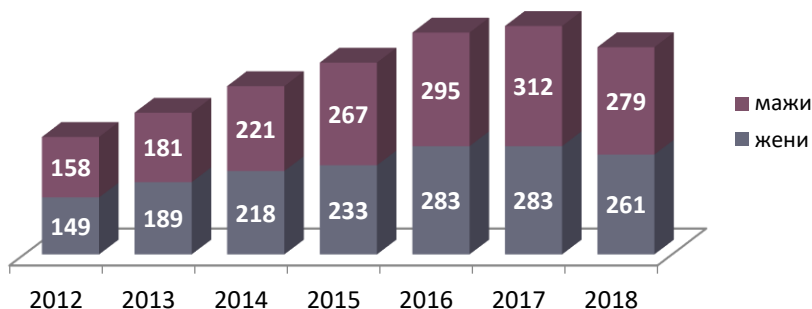
И во категоријата „Преостанат кадар“ кај телевизиите на национално ниво имаме поинаква состојба од онаа на ниво на сите телевизии во етерот – жените не биле континуирано доминантни во оваа категорија на национално ниво (Слика 57). Во 2012 година, во оваа категорија имало 4 жени помалку, 78 мажи наспроти 74 жени. Во 2013 година, нивната застапеност се изедначила – 73 мажи и 73 жени. Во 2014 година, бројот на жените меѓу преостанатиот кадар се зголемил за 5, а бројот на мажите останал непроменет, додека во 2015 година имало дополнителни 9 жени и 4 мажи. Бројот на мажите

во оваа категорија драстично пораснал во 2016 година со што тие станале побројни од своите колешки – 132 мажи наспроти 128 жени. Во 2017 година, бројот на мажите повторно опаднал на 107, а кај жените на 127 со што вториве го преземале водството. Во 2018 година имало 7 жени повеќе отколку мажи, односно вкупно биле пријавени 97 жени и 90 мажи.

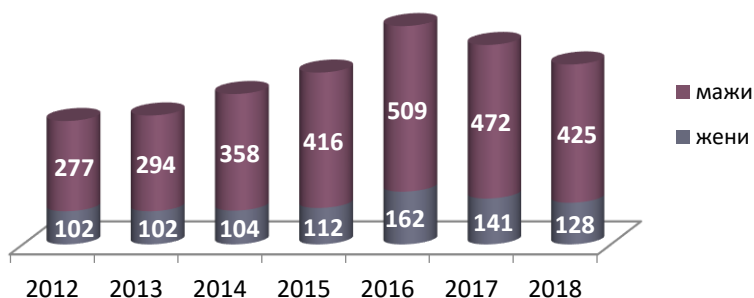
Слика 57: Број на преостанат кадар во националните ТВ низ годините

Во националните телевизии, кај медиумските работници со ВСС доминираат мажите, со исклучок на 2013 година, што е различно од споредбите на другите нивоа (на пример кај целата индустрија или кај сите ТВ), каде жените се претежно доминантни во оваа методолошка категорија (Слика 58). Во 2012 година, мажите со ВСС биле побројни од жените за 9. Жените биле за 8 побројни од мажите во 2013 година, што се сменило наредната година, кога мажите биле за тројца побројни. Бројот на мажи со ВСС значително се зголемил во 2015 година кога биле вработени три пати повеќе мажи отколку

Слика 58: Број на вработени со ВСС во националните ТВ низ годините

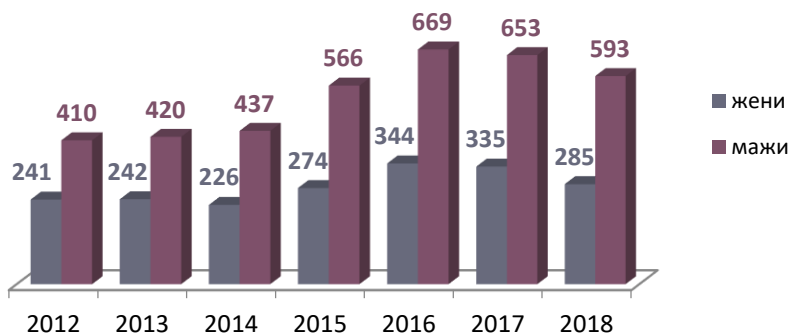
жени. Во 2016 година, дополнително биле вработени речиси двојно повеќе жени отколку мажи, односно бројот на мажи се зголемил на 295, додека кај жените на 283 и кај нив бројот останал ист и во текот на 2017 година, кога бројот на мажи - работници со ВСС се качил на 312. Во 2018 година, се намалил бројот на вработени со ВСС генерално (279 мажи и 261 жени) при што нешто поголемо било намалувањето кај мажите, па тоа ја намалило и разликата - мажите со ВСС биле за 18 побројни од жените (оваа разлика претходната година изнесувала 29).

Слика 59: Број на вработени со ВСС во националните ТВ низ годините

Во поглед на вработените со средна стручна спрема (ВСС) мажите биле повторно пред жените (Слика 59). Во 2018 година, бројот на мажите со ВСС изнесувал 425, а на жените 128, односно разликата помеѓу нив била - 297 во корист на мажите. Мажите и жените вработени со ВСС биле најбројни во 2016 година: 509 мажи и 162 жени или 347 мажи повеќе. Најниските бројки на жени и мажи со ВСС биле забележани во 2012 година – 277 мажи и 102 жени. Ваквата ниска застапеност кај жените со ВСС била непроменета и во 2013 година.

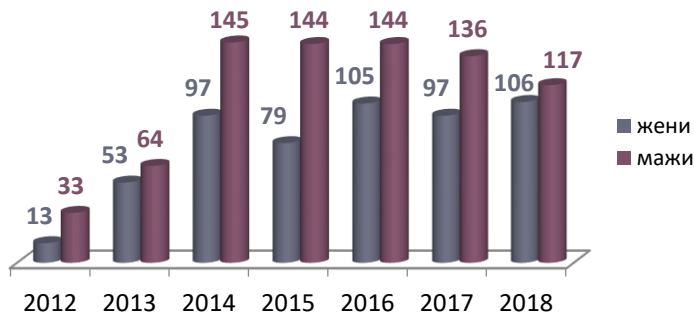
Редовниот работен однос е една од категориите во која сликовито се отсликува состојбата со родовата (не)рамноправност во медиумите. Во оваа категорија, мажите биле речиси 2 пати

Слика 60: Број на вработени во редовен работен однос во националните ТВ низ годините

позастапени од жените, во секоја од анализираните години (Слика 60). Во 2018 година, 593 мажи биле вработени со редовен работен однос, наспроти 285 жени и ова е пад во однос на 2017 година (има помалку 60 мажи и 50 жени) со што продолжува трендот на опаѓање забележан меѓу 2016 и 2017 година. Најмногу мажи и жени во редовен работен однос биле регистрирани во 2016 година – 669 мажи и 344 жени.

Мажите биле доминантни кога се работи и за хонорарниот работен ангажман (Слика 61). Хонорарно ангажираните жени биле најбројни во 2018 година кога достигнале 106. Бројот на мажи во оваа категорија, во 2018 година изнесувал 117. Најмногу хонорарно ангажирани мажи имало во 2014 година – 145. Најголемата разлика

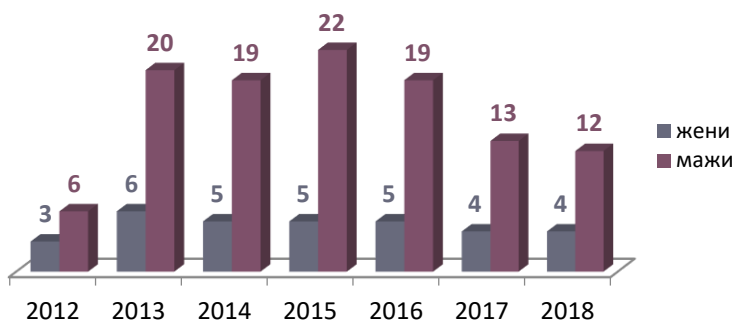
Слика 61: Број на хонорарно ангажирани во националните ТВ низ годините

понеѓу хонорарно вработените жени и мажи била во 2015 година и изнесувала 65 во корист на мажите.

Родова структура на вработените во ТВ/3: споредбена состојба кај регионалните ТВ 2012 - 2018 година

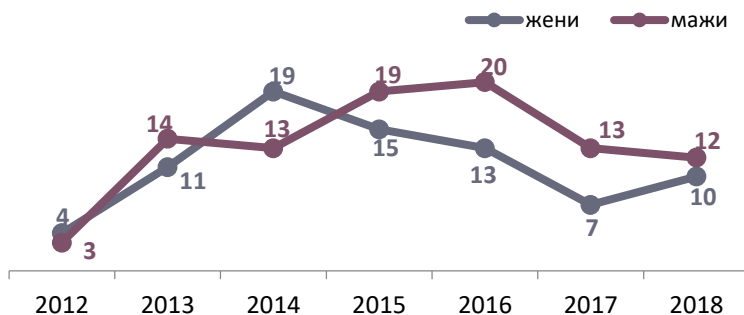
Кога се работи за одлучувачките позиции во регионалните телевизии, жените биле повторно помалку застапени од нивните колеги (Слика 62). Поточно, на управителските и директорските места, во секоја од анализираните години, доминирале мажите. Во 2012 година, разликата помеѓу жените и мажите на овие позиции била најмала, односно имало 6 управители/директори и 3 управителки/директорки. Во 2013 година, бројот на мажите се зголемил позначително - на 20, додека кај жените се поткачил на 6. Во 2014 година, бројот на мажите се зголемил на 19, додека кај жените се поткачил на 5. Во 2015 година, бројот на мажите се зголемил на 22, додека кај жените се поткачил на 5. Во 2016 година, бројот на мажите се зголемил на 19, додека кај жените се поткачил на 5. Во 2017 година, бројот на мажите се зголемил на 13, додека кај жените се поткачил на 4. Во 2018 година, бројот на мажите се зголемил на 12, додека кај жените се поткачил на 4.

Во текот на 2015 година, бројот на мажите повторно пораснал на 22, додека бројот на жените останал непроменет, исто како и во 2016 година. Бројот на мажите во 2016 година повторно се вратил на 19. Во 2017 година, значително се намалил бројот на мажите, од 19 на 13, а бројот на жените се намалил за 1 – имало вкупно 4 управителки/директорки. Застапеноста на жените на овие функции останала иста во 2018 година, додека бројот на мажите се намалил за 1. Разликата помеѓу мажите и жените во 2018 година изнесувала 8 во корист на мажите.

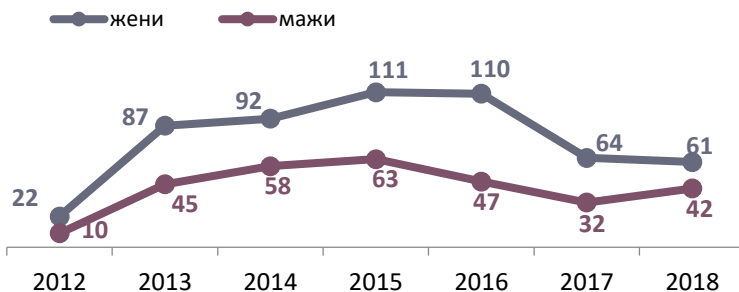
Слика 62: Број на управител(к)и/директор(к)и во регионалните ТВ низ годините

Симнувајќи се надолу по скалата на одлучување, податоците за уредниците и уредничките покажуваат посебна динамика на застапеноста на родовите во анализираниите години (Слика 63). Така, во 2012 година имало 4 уреднички и 3 уредници, односно уредничките биле побројни за 1. Во 2013 година, значително се зголемил бројот на уредниците и уредничките, па пријавени биле 11

Слика 63: Број на уредници/чки во регионалните ТВ низ годините

жени и 14 мажи. Во 2014 година, нагло се зголемил бројот на уреднички – 19, а бројот на уредниците се намалил на 13, со што разликата меѓу нив изнесувала 6 во корист на жените. Во текот на 2015 година, бројот на уредничките опаднал за 4, а бројот на уредниците се зголемил за 6 – мажите биле побројни од жените за 4. Во 2016 година, оваа разлика се зголемила на 7, односно имало 13 уреднички и 20 уредници. Во 2017 година, нагло опаднал бројот на уредниците и уредничките – 7 жени и 13 мажи. Во 2018 бројот на жените се приближил кон бројот на мажите, па така пријавени биле 10 жени и 12 мажи.

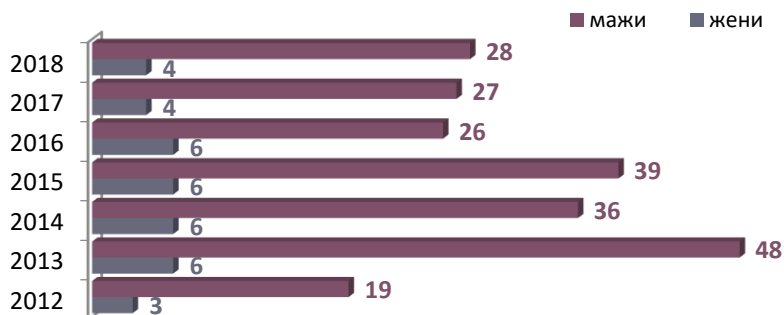

Слика 64: Број на новинар(к)и во регионалните ТВ низ годините

Во новинарската сфера, жените биле побројни од мажите и кај телевизиите на регионално ниво, во секоја од анализираниите години (Слика 64). Најголемата разлика помеѓу новинарите и новинарките била во 2016 година кога изнесувала 63, поточно имало 110 новинарки и 47 новинари. Бројната состојба на новинарите и новинарките била најблиска во 2012 година кога имало 22 новинарки и 10 новинари (разлика од 10 во корист на жените). Во 2018 година, имало вкупно 61 новинарка и 42 новинари – 19 жени повеќе. Најголем број новинари и новинарки имало во 2015 година – 111 жени и 63 мажи.

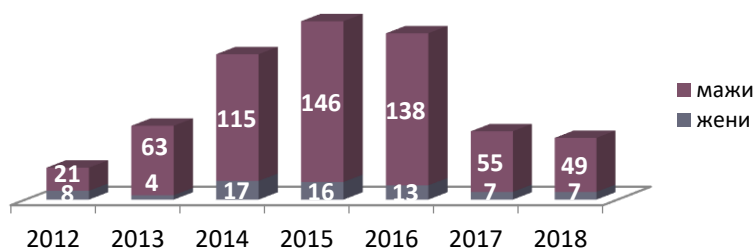
„Техничкиот кадар“ се карактеризира со големи разлики помеѓу мажите и жените, на сите нивоа и во сите анализирани години. Може да се каже дека овој сектор е „машки“ со оглед на тоа што мажите биле без исклучок многу побројни од жените (Слика 65).

На пример, во 2013 година е забележана најголемата разлика меѓу нив, мажите во оваа сфера биле за 42 побројни од жените, односно пријавени биле 48 мажи и 6 жени. Разликата била најмала била во 2012 година, кога имало 19 мажи и 3 жени, односно 16 мажи повеќе. Бројот на жените меѓу техничкиот кадар, во 2013 година пораснал од 3 на 6, и останал непроменет следните четири години, по што се намалил за две вработени. Бројот на мажите низ годините бил променлив, со што варирале и разликите во однос на бројот на жените, но останувале големи. Во 2018 година имало 4 жени и 28 мажи во овој сектор.

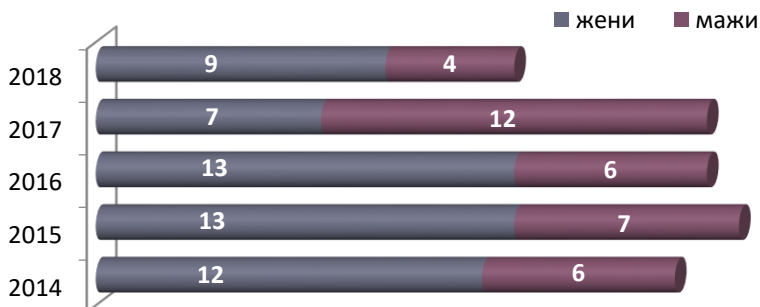
Слика 65: Број на технички кадар во регионалните ТВ низ годините

Најголемите разлики помеѓу мажите и жените кај „Реализаторскиот кадар“ во телевизиите на регионално ниво можат да се забележат во 2014, 2015 и 2016 година (Слика 66). Во 2014 година реализаторскиот кадар се зголемил двојно, со тоа што биле вработени 52 мажи и 13 жени, односно првите биле побројни од вторите за 98. Најголемата разлика меѓу нив е во 2015 година кога жените биле помалубројни од мажите за 130. Во 2016 година пак, оваа разлика се намалила на 125. Во 2017, целиот реализаторски кадар се намалил за 2,4 пати, при што бројот на реализаторките паднал за половина, а на реализаторите за 2,5 пати. Во текот на 2018 година бројот на жените останал непроменет, а имало 6 мажи помалку.

Слика 66: Број на реализаторски кадар во регионалните ТВ низ годините

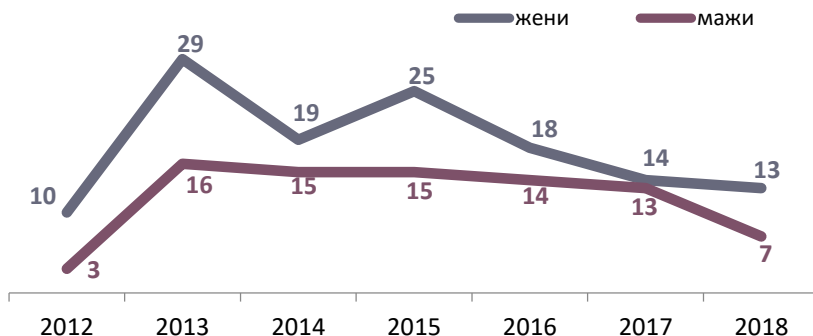
Податоците за маркетинг секторите во медиумите најчесто покажуваат дека во нив преовладуваат жените. Кај телевизиите на регионално ниво жените биле побројни во речиси сите споредбени години, со исклучок на 2017 година кога имало 7 жени и 12 мажи (Слика 67). Во 2018 година, разликата била повторно во корист на

Слика 67: Број на вработени во маркетинг во регионалните ТВ низ годините

жените, зашто бројот на мажите се намалил за 8, а на жените се зголемил за 2, односно имало 9 жени и 4 мажи. Низ години, жените во просек биле за 6 побројни од мажите.

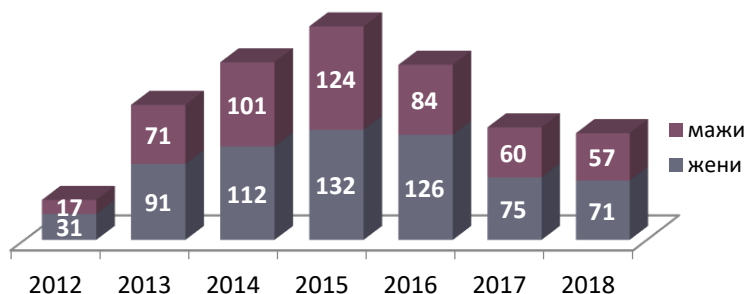
Во категоријата „Преостанат кадар“, во која влегуваат возач(к)ите, хигиеничар(к)ите, секретар(к)ите и останатите вработени, застапеноста на мажите и жените флукутирала низ

Слика 68: Број на преостанат кадар во регионалните ТВ низ годините

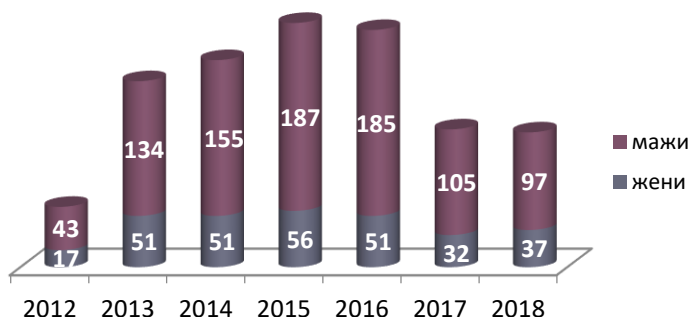
годините. Сепак, жените биле побројни во сите споредбени години (Слика 68). Најголем пораст на вработените имало во 2013 година (вкупниот кадар пораснал од 13 на 45, достигнувајќи ја највисоката застапеност и кај мажите (16) и кај жените (29). Во наредните 4 години бројната состојба на мажите била стабилна, а во 2018 се преполовила. Кај жените имало поголеми флукутации – пад за 10 во 2014, пораст за 6, па пак пад за 7. Во 2018 имало 1 жена помалку од претходната години.

Исто како и на ниво на целата телевизиска сфера, жените со висока стручна спрема во регионалните телевизии биле побројни од мажите во секоја од анализираните години (Слика 69). По наглиот пораст на вработените во оваа категорија во 2013 година, тој бил во постојан пораст кај обата пола до 2015 година – кога имало најмногу жени и мажи со ВСС - 132 наспроти 124. Во 2016 година имало пад од 40 мажи што резултирало и со најголемата разлика помеѓу мажите и жените со ВСС, така што жените биле побројни за 42. Во 2017 повторно имало поголем пад, но овој пат тој е изразен кај жените – 51 наспроти 24 мажи помалку отколку во 2016 година. Во 2018 година, во оваа категорија имало 71 жена и 57 мажи.

Слика 69: Број на вработени со ВСС во регионалните ТВ низ годините

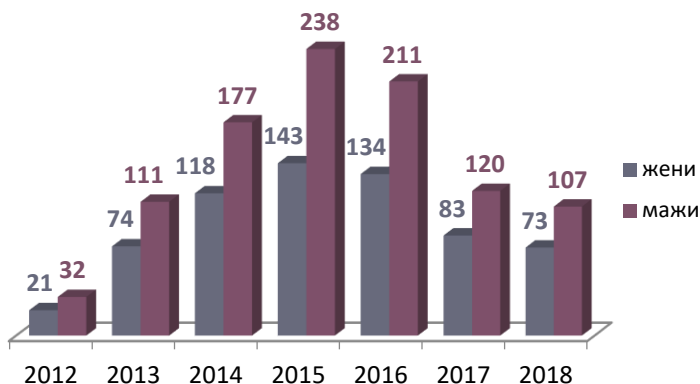
Од друга страна пак, мажите преовладувале во поглед на средната стручна спрема каде биле редовно побројни (Слика 70). По неколкукратниот пораст на вработените од обата пола во 2013 година, бројот на жените бил речиси непроменет до 2017, а бројот на мажите растел, со тоа што во 2016 година била забележана најголемата разлика помеѓу нив – 134 во корист на мажите. Во 2017 година, се бележи значаен пад на бројот на мажите - за 80, а на жените за 19. Во 2018 година, имало 97 мажи со ССС и 37 жени. Жените и мажите со ССС биле најмалку застапени во 2012 година, кога имало 17 жени и 43 мажи, а најмногу ги имало во 2015 година – 187 мажи и 56 жени.

Слика 70: Број на вработени со ССС во регионалните ТВ низ годините

Во регионалните ТВ, вработувањето во редовен работен однос, повторно во поголем дел им припаѓало на мажите (Слика 71). Во 2018 година, во редовен работен однос биле вработени 107 мажи

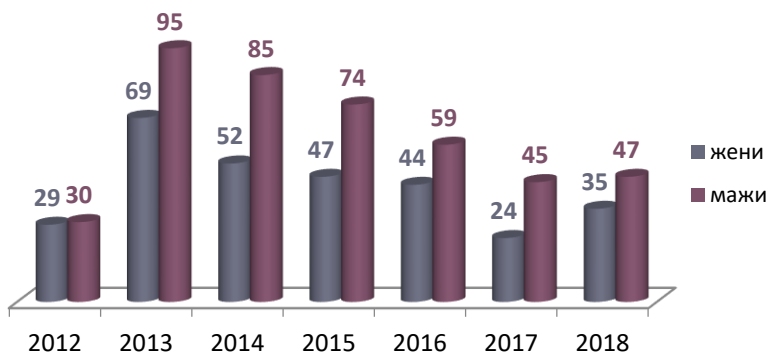
и 73 жени. Тоа е помалку отколку во 2017 година кога во редовен работен однос биле вработени 10 жени и 13 мажи повеќе. Во 2015

Слика 71: Бр. вработени во редовен работен однос во рег. ТВ низ годините

година, во оваа категорија разликата помеѓу мажите и жените била највисока – 95 во корист на мажите, што се должи на фактот дека таа година имало 61 маж и 25 жени со редовно вработување повеќе отколку во 2014 година. Всушност, во 2015 година, бројот на вработени од обата пола го достигнал врвот на континуираниот пораст започнат во 2013 година, а најголемиот пад се случил во 2017 година кога се бележат 91 маж и 51 жена помалку отколку претходната година.

Од вкупно 82 хонорарно ангажирани медиумски работници во регионалните ТВ во 2018 година, 35 биле жени, а 47 мажи со тоа што, во однос на 2017 година, бројот на хонорарците е зголемен за 2, а на

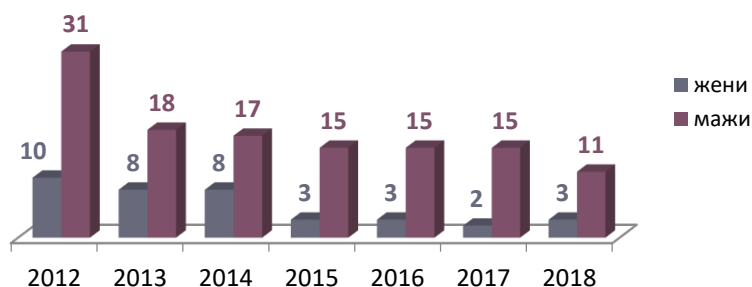
из

Слика 72: Број на хонорарно ангажирани во регионалните ТВ низ годините

хонорарките за 11 (Слика 72). Во секоја од анализираните години имало поголем број хонорарно ангажирани мажи во споредба со хонорарно ангажираните жени. Застапеноста на мажите и жените, во оваа категорија најмногу се приближила во 2012 година кога мажите биле побројни од жените за 1. Наредната година имало голем пораст кај обата пола за дополнителни 65 мажи и 40 жени, по што почнал постепениот пад до 2017 година. Најголемата разлика меѓу половите е во 2014 година кога имало 33 мажи повеќе.

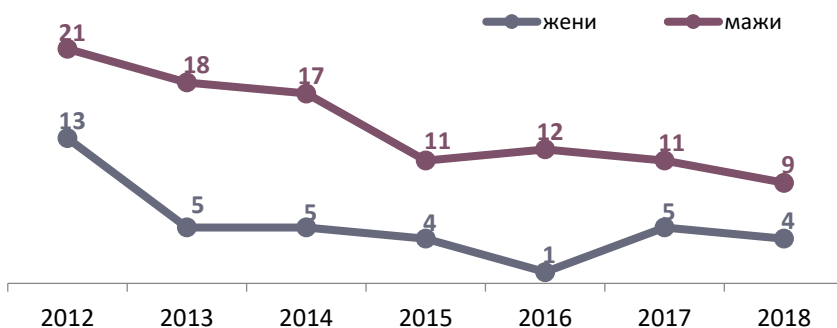
Родова структура на вработените во ТВ/4: споредбена состојба кај локалните ТВ 2012 - 2018 година

Во 2018 година, во локалните ТВ биле вработени 49 жени и 84 мажи. Од нив, 3 биле управнички/директорки, а 11

Слика 73: Број на управител(к)/директор(к)и во локалните ТВ низ годините

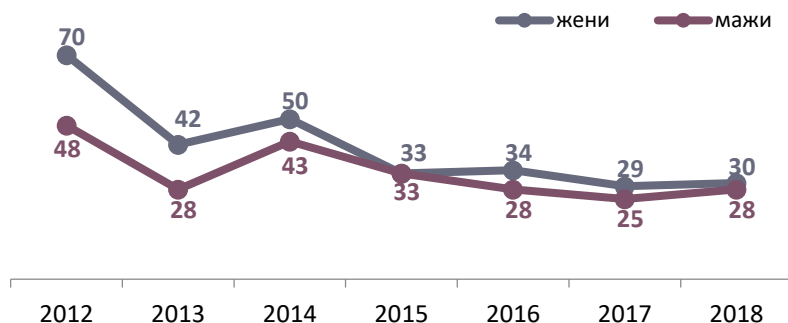
управители/директори (Слика 73). Жените на управителските и директорските места, секоја година биле помалку застапени од мажите. Од сите споредбени години, во 2017 година имало најмал број жени на овие позиции – 2. Управителките/директорките биле најбројни во 2012 година, кога ги имало 10, со тоа што нивниот број најмногу се намалил во 2015 – за 5, а потоа е континуирано мал. Најмногу управители/директори имало во 2012 година, кога биле вкупно 31, по што имало остар пад за 13 мажи. Во следните години, нивниот број малку се намалува или бил статичен (2015 - 2017).

Слика 74: Број на уредници/чки во локалните ТВ низ годините

Уредниците/чките го претставуваат третото ниво на кое се носат одлуките во медиумите (веднаш по сопствениците/чките и управител(к)ите/директор(к)ите). На овие позиции, од 2012 до 2018 година жените биле значително помалку застапени од мажите (Слика 74). Во 2012 година имало 13 уреднички и 21 уредник. Во 2013 година, бројот на уредничките паднал за 8 и останал на ниско ниво во наредните години, кое го достигнало дното во 2016 година - 1 жена наспроти 12 мажи на овие позиции. Потоа, тој број повторно се вратил на 5, односно на 4 во 2018 година. И бројот на уредниците бил практично во постојан пад и во 2018 година бил забележан најнискиот број уредници – деветмина.

Новинарките биле побројни од новинарите и кај телевизиите на локално ниво (Слика 75). Најмногу новинари и новинарки имало во 2012 година – 70 жени и 48 мажи. Воедно, истата година била најголема и разликата помеѓу нив, односно жените биле побројни од мажите за 22. По иницијалниот пад во 2013 година, и пораст во годината потоа, податоците за 2015 година покажуваат интересна ситуација кога застапеноста на новинарите и новинарките се изедначила – по 33. Нивната бројност потоа благо флукутира, така

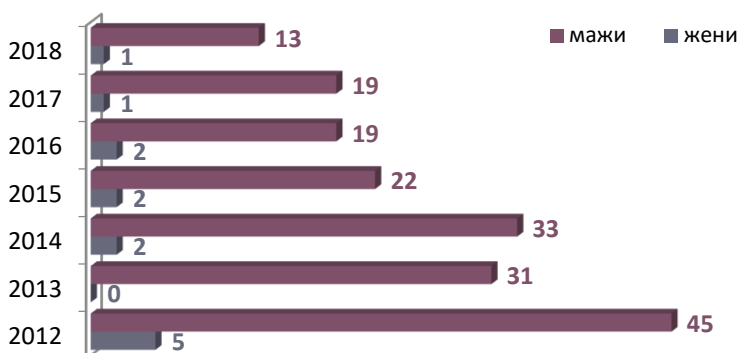

Слика 75: Број на новинар(к) во локалните ТВ низ годините

што во 2018 година, во телевизиите на локално ниво биле пријавени 30 новинарки и 28 новинари.

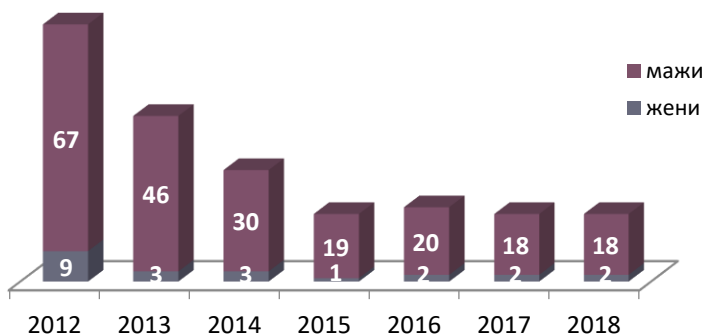
Кај техничкиот кадар во телевизиите на локално ниво, жените биле најмалку застапени, споредено со телевизиите на национално и регионално ниво, како и со нивото на целата телевизиска индустрија. Бројот на жените во оваа категорија се движел од 0 до 5,

зависно од годината (Слика 76). Во 2012 година имало „рекордни“ 5 жени, а во 2013 пак, немало ниту една жена вработена меѓу техничкиот кадар. Во 2014, 2015 и 2016 година, бројот на жени вработени во оваа категорија бил непроменет – 2. Во 2017 и 2018 овој број се намалил на 1. За разлика од ова, бројот на мажите вработени како технички кадар во локалните ТВ динамично се менувал. Најмногу „техничари“ имало во 2012 година – 45, а најмалку во 2018 година – 13. Најголемата разлика помеѓу мажите и жените во оваа категорија била во 2012 година кога мажите биле побројни од нивните колешки за 40. Најмалата разлика помеѓу нив била во 2018 година кога жените биле помалубројни за 12.

Слика 76: Број на технички кадар во локалните ТВ низ годините

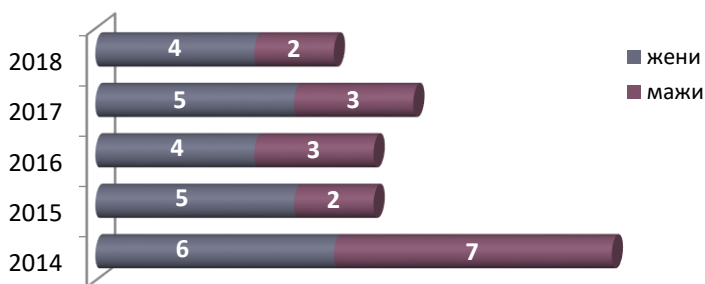
Жените биле значително помалку застапени од мажите и во реализаторскиот кадар во телевизиите на локално ниво (Слика 77). Жените биле најзастапени во 2012 година кога ги имало 9. Во 2013 и 2014 година нивниот број се намалил на 3. Најмалку реализаторки

Слика 77: Број на реализаторски кадар во локалните ТВ низ годините

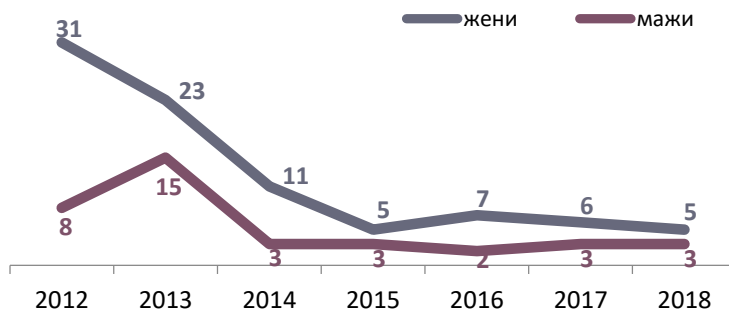
имало во 2015 година – 1, а следните три години пријавени биле 2. Бројот на реализаторите исто така бил највисок во 2012 година кога изнесувал 67. Во следните години овој број се намалил така што мажите биле најмалубројни во 2017 и 2018 година – 18. Најголемата разлика меѓу реализатор(к)ите била во 2012 година кога мажите биле побројни од жените за 58.

Маркетингот е најчесто категорија во која преовладуваат жените, па таков е и случајот кај телевизиите на локално ниво. Податоците за родовата структура на вработените во маркетингот почнуваат од 2014 година, и оваа година кај локалните телевизии е исклучок од правилото (Слика 78). Тогаш, бројот на мажи во маркетингот изнесувал 7, а бројот на жени 6. Во 2015 година, бројот на мажите во маркетингот значително опаднал - на 2, а бројот на жените на 5. Во 2016 година, пријавени биле 4 жени и 3 мажи во оваа категорија. Оттогаш, и кај обата пола имало благи флукутации – по еден нагоре или надолу.

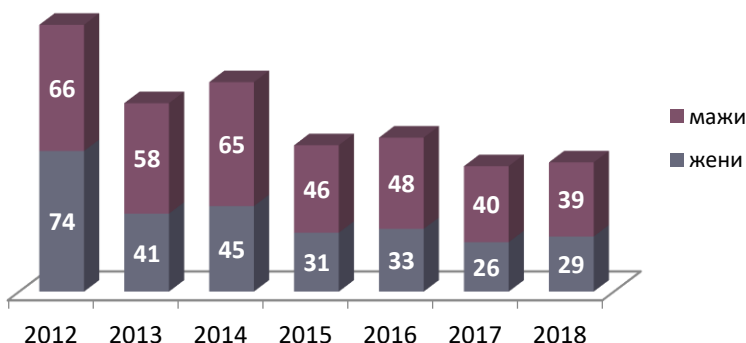
Слика 78: Број на вработени во маркетинг во локалните ТВ низ годините

Жените се речиси редовно побројни од мажите во категоријата „Преостанат кадар“, каков што е случајот и кај локалните телевизии (Слика 79). Жените во оваа категорија биле најбројни во 2012 година кога ги имало 31, а најмалубројни во 2015 и 2018 година – 5. Мажите пак, биле најбројни во 2013 година – 15, потоа имало остар пад – на тројца и нивната бројност останала иста, со исклучок на 2016 година, кога ги имало двајца. Најголемата разлика меѓу половите била во 2012 година, 23 жени повеќе, а најмала во 2015 и 2018 година – 2 жени повеќе.

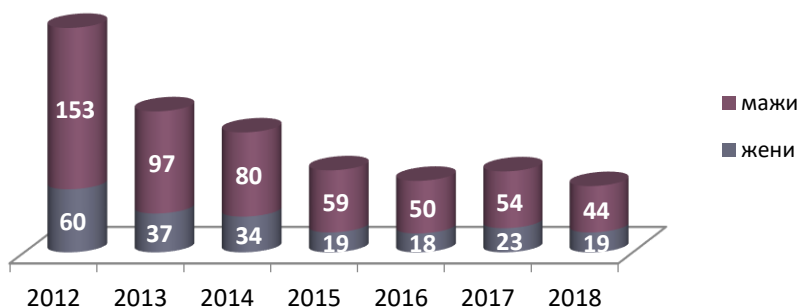
Слика 79: Број на преостанат кадар во локалните ТВ низ годините

Во поглед на нивото на образование, досега жените преовладуваа во високата стручна спрема на сите нивоа во индустријата, со исклучок во националните ТВ. Кај локалните телевизии, жените со ВСС биле побројни од мажите само во 2012 година – 74 жени наспроти 66 мажи (Слика 80). Во следните години, бројот на мажи и жени со ВСС се намалуваа, а мажите биле побројни од нивните колежки. И покрај тоа што мажите со ВСС во 2012 година биле помалку застапени од нивните колежки, споредено со останатите години, таа година тие биле најбројни. Најнискиот број мажи со ВСС се јавил во 2018 година, кога ги имало 39. Жените пак, во оваа категорија биле најбројни во 2012 година, следната година ги имало за 33 помалку, а најмалку биле застапени во 2017 година – 26. Во 2018 година, во локалните телевизии имало 29 жени со ВСС.

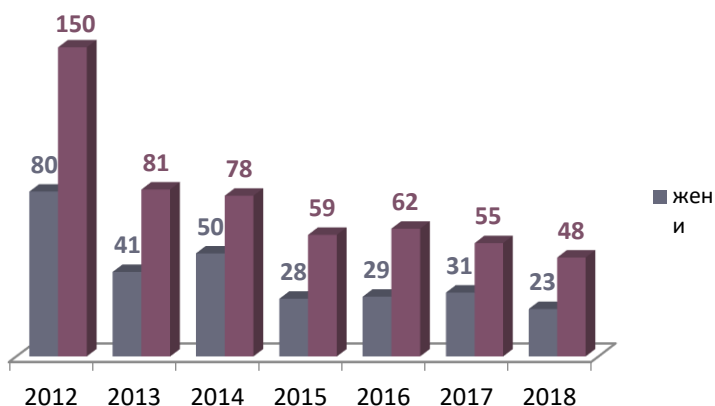
Слика 80: Број на вработени со ВСС во локалните ТВ низ годините

Мажите се „традиционално“ побројни од жените меѓу вработените со средна стручна спрема, на сите нивоа обработени до сега. На ниво на локалните ТВ, во 2018 година пријавени биле 44 мажи и 19 жени со CCC, односно мажите биле побројни од жените за 25, што воедно е најмала разлика помеѓу нив (Слика 81). Најмногу мажи и жени со CCC имало во 2012 година – 153 мажи и 60 жени, што всушност е и најголемата разлика помеѓу нив – 93, во корист на мажите. По големиот пад во бројноста на обата пола во 2013 година, кога бројот на жените со CCC се намалил за 23, а на мажите за 56, поголем пад се бележи и во 2015 година - за 15 помалку жени и за 21 помалку мажи.

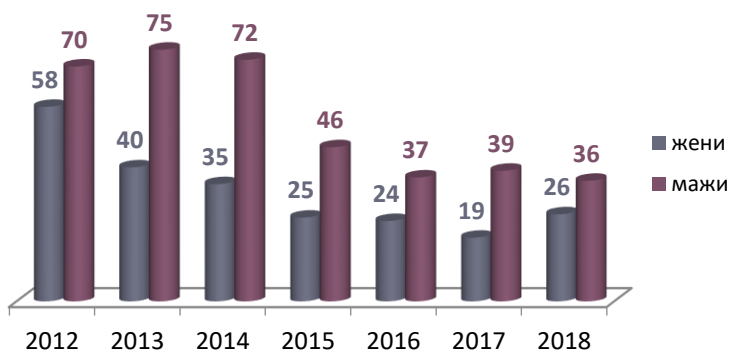
Слика 81: Број на вработени со CCC во локалните ТВ низ годините

Во поглед на редовниот работен однос, во локалните телевизии мажите имаат значителна предност пред жените (Слика 82). Најголем број вработени во редовен работен однос од обата пола имало во 2012 година – 150 мажи и 80 жени, односно жените во оваа категорија биле помалку застапени од мажите за 70 што е и најголемата разлика помеѓу нив (во споредба со другите години). Во 2018 година имало најмалку мажи и жени во редовен работен однос – 48 мажи и 23 жени. Бројот на вработени оваа година паднал во однос на 2017 година, но разликата меѓу половите останала речиси иста, во 2017 имало 24 мажи повеќе, а во 2018 – 25.

Слика 82: Бр. вработени во редовен работен однос во лок. ТВ низ годините

Бројот на хонорарно ангажирани мажи во локалните ТВ, во секоја од споредбените години бил поголем од бројот на хонорарно ангажираните жени. Во 2018 година, пријавени биле 36 мажи и 26 жени со хонорарен ангажман. Најмногу хонорарки имало во 2012 година – 58, а најмалку во 2017 година – 19. Мажите во оваа категорија биле најбројни во 2013 година кога ги имало 75, а најмалку застапени биле во 2018 година - 36. Најголемата разлика помеѓу хонорарно ангажираните мажи и жени била во 2014 година кога мажите биле побројни од жените за 37.

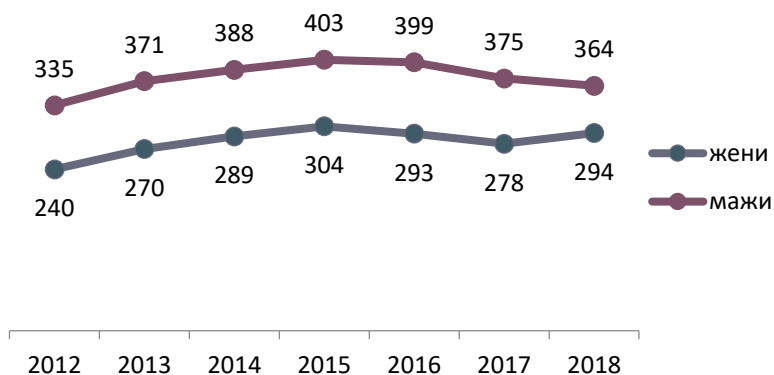

Слика 83: Број на хонорарно ангажирани во локалните ТВ низ годините

Родова структура на вработените во радиостаниците во 2018 година

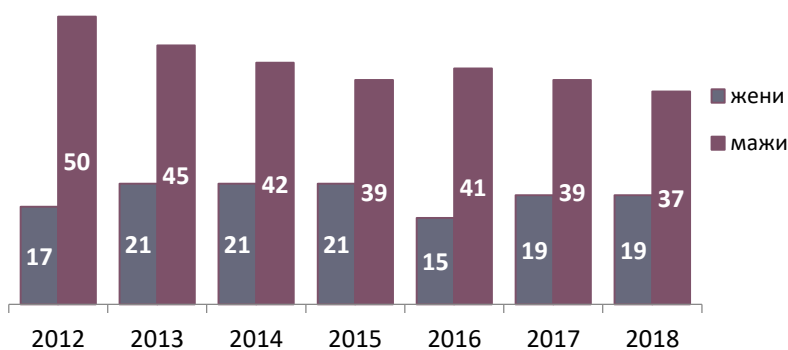
Родова структура на вработените во РА/1: споредбена состојба кај сите РА 2012 - 2018 година

Во радиоиндустријата, во 2018 година биле вработени 658 медиумски работници, од кои 294 биле жени, а 364 мажи. Од 2017 до 2018 година, бројот на жените во сите радија се зголемил за 16, а бројот на мажите се намалил за 11. Поточно, во 2017 година имало вкупно 653 вработени, од кои 278 биле жени и 375 мажи. Највисокиот број вработени во радиоиндустријата бил забележан во 2015 година (707), а воедно тогаш била регистрирана и највисоката застапеност и на жените (304) и мажите (403). Во 2012 година биле пријавени вкупно 575 вработени, односно 240 жени и 335 мажи и овие бројки ја претставуваат долната граница вработени во радиоиндустријата во анализираниот период (Слика 84).

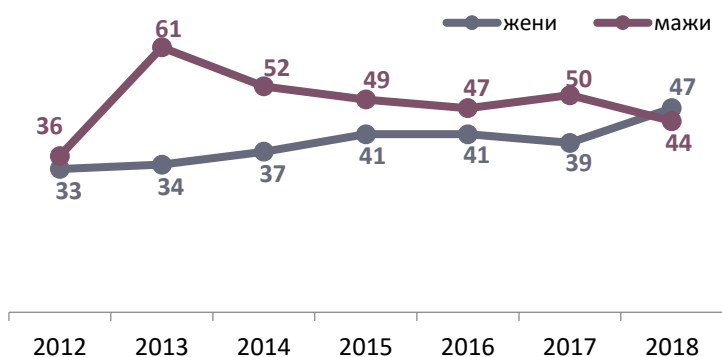
Слика 84: Вкупен број вработени мажи и жени во сите РА низ годините

Вкупниот број управител(к)и/директор(к)и во 2018 година изнесувал 56 - 19 жени и 37 мажи. Споредбените податоци покажуваат дека во седумте анализирани години, раководните позиции во радијата биле машки домен (Слика 85). Најголем број управители/директори имало во 2012 година – 50, а најмалку во 2018 година. Во 2012 година имало вкупно 17 управител(к)и/директор(к). Тогаш, разликата помеѓу мажите и

Слика 85: Број на управител(к)и/директор(к)и во сите РА низ годините

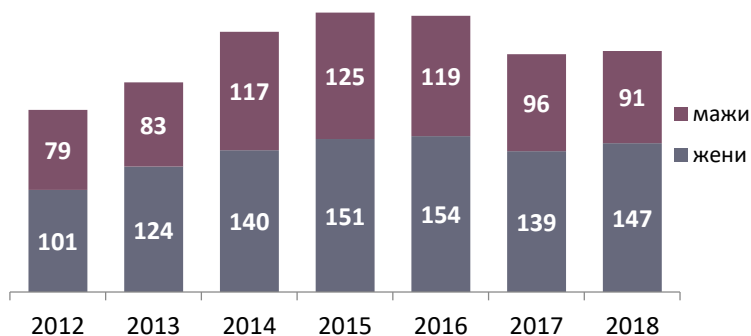
жените на овие позиции била 33 – во корист на мажите. Најмалку управителки/директорки имало во 2016 година – 15. Во 2013, 2014 и 2015 година имало по 21 управителка/директорка. Во 2017 и 2018 година овој број се намалил на 19.

Слика 86: Број на уредници/чки во сите РА низ годините

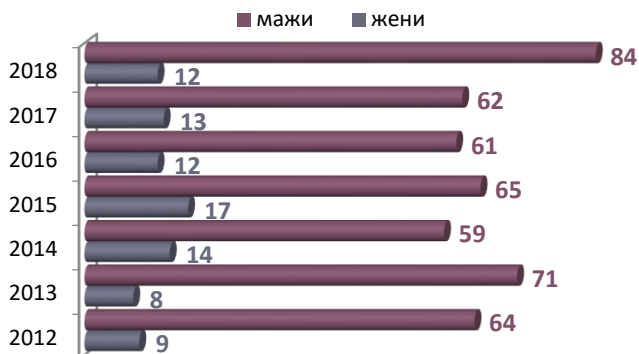
Во поглед на уредништвото во радио индустријата, како трето ниво на моќ при одлучувањето, во 2018 година се случил пресврт во застапеноста на родовите на овие позиции (Слика 86). Од 2012 до 2017 година мажите во оваа категорија биле побројни од жените. Разликата меѓу застапеноста на половите варираше при што најмалата била во 2012 година – 3, а пикот бил во 2013 година кога изнесувала 27, поради тоа што биле поставени 25 нови уредници во однос на претходната година. Бројот на уреднички секоја година полаку растел (со исклучок на 2017) за, во 2018 година, да биде регистриран најголемиот број жени – 47, додека бројот на мажите бил 44. Оваа година, жените биле побројни од мажите за 3, но тоа многу повеќе се должи на континуираниот пад на бројот уредници почнувајќи од 2013 година. Најмалку уреднички и уредници имало во 2012 година – 33 жени и 36 мажи.

Во новинарската професија на ниво на целата радиоиндустрија, како и кај телевизиите, жените доминирале во сите споредбени години (Слика 87). Во 2018 година имало 147 новинарки и 91 новинар, што претставува пораст за 8 во однос на претходната година, додека бројот на новинарите паднал за 5. Со ова, жените биле побројни од мажите за 56, што пак била најголемата разлика меѓу нив. Всушност, бројот на новинарките низ годините бил во стабилен раст, со исклучок на 2017 година. Најголемата бројност од 154 новинарки е забележана во 2016 година, т.е. во годината кога почнува падот на застапеноста на новинарите, кои пак, биле најбројни во 2015 година – 125.

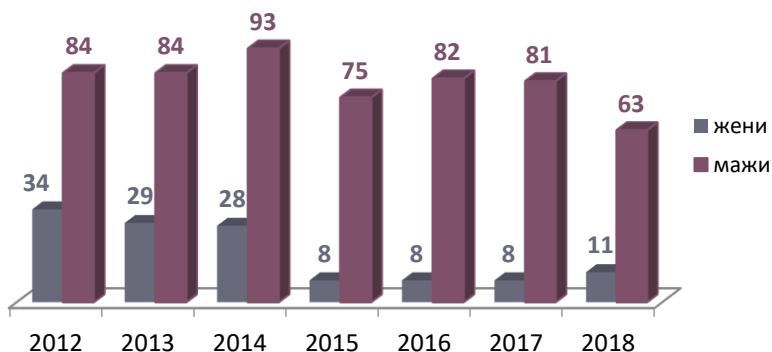
Слика 87: Број на новинар(к)и во сите РА низ годините

Слично како кај телевизиите на сите нивоа, мажите доминирале во техничкиот кадар и кај радиостаниците (Слика 88). Во 2018 година, техничарите биле побројни од техничарките за 72, поточно вработени биле 84 жени и 12 мажи. Најмалата разлика помеѓу нив била во 2014 година кога жените биле помалубројни од мажите за 45. Најмногу „техничарки“ имало во 2015 година – 17, а најмногу „техничари“ во 2018 година.

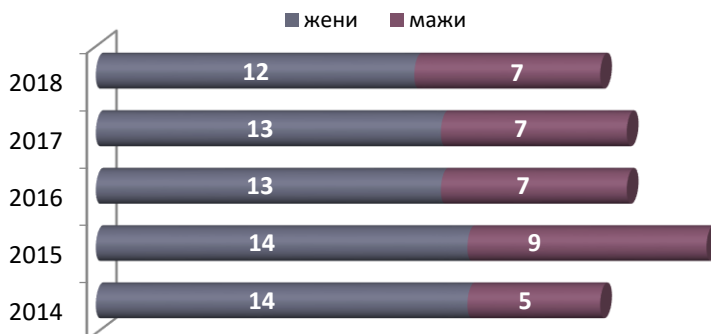
Слика 88: Број на технички кадар во сите РА низ годините

Уште една категорија во која има големи разлики помеѓу мажите и жените е „реализаторскиот кадар“ (Слика 89). Во 2016 и 2017 година, мажите биле побројни од жените 10 пати. Најмалата разлика помеѓу нив била во 2012 година кога жените биле 2,5 пати помалку од мажите. Во просек, на ниво на сите споредбени години,

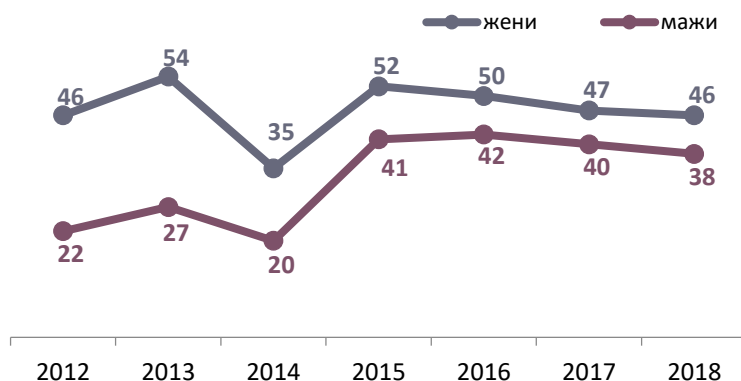
Слика 89: Број на реализаторски кадар во сите РА низ годините

мажите биле 6 пати побројни од жените. Во 2018 година жените биле 5,7 пати помалку застапени од мажите – 63 мажи и 11 жени.

Слика 90: Број на вработени во маркетинг во сите РА низ годините

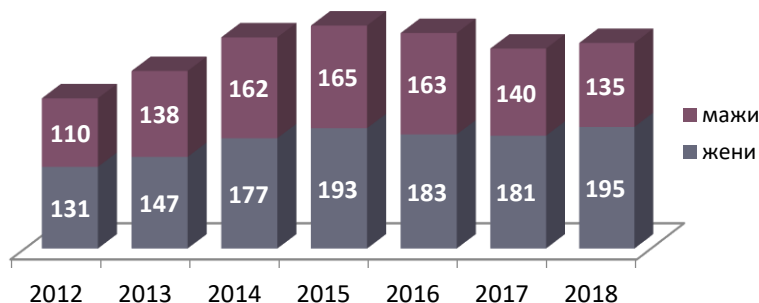
Маркетинг секторите во радиостаниците се средини во кои преовладуваат жените (Слика 90). Во 2018 година, во овој сектор вработени биле 12 жени и 7 мажи. Најголемата разлика помеѓу жените и мажите била забележана во 2014 година, кога жените биле побројни од мажите за 9. Во останатите анализирани години, имало 5 или 6 мажи помалку. Најголем број и мажи и жени бил забележан во 2015 година (14 жени и 9 мажи).

Слика 91: Број на преостанат кадар во сите РА низ годините

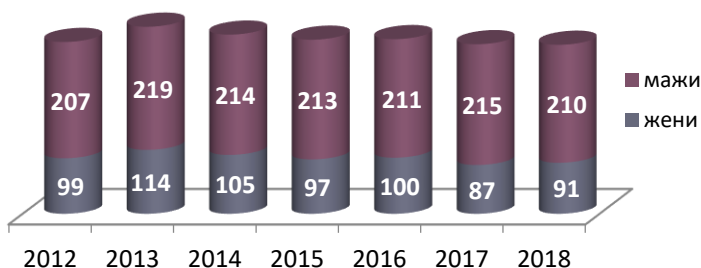
Кај „преостанатиот кадар“ во кој влегуваат возач(к)ите, хигиеничар(к)ите, секретар(к)ите и останатите вработени, жените биле побројни од своите колеги на ниво на сите радиостаници(Слика

91). Во 2018 година, во оваа категорија биле вработени 38 мажи и 46 жени. Најмногу мажи имало во 2016 година кога биле вкупно 42. Жените пак биле најбројни во 2013 година – 54, кога била забележана и најголемата разлика меѓу застапеноста на вработените од двата пола – 27 во корист на жените.

Слика 92: Број на вработени со ВСС во сите РА низ годините

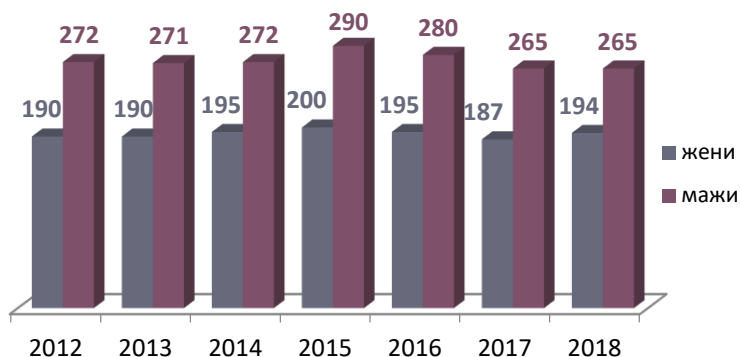
На ниво на сите радиостаници, жените со завршена висока стручна спрема биле побројни од нивните колеги (Слика 92). Најмногу жени со ВСС меѓу вработените имало во 2018 година - 195, односно биле за 60 побројни од мажите, кои пак сочинувале вкупно 135 од вработените во оваа категорија. Ова е воедно и најголемата разлика меѓу нив низ годините. Споредбено погледнато, мажите со ВСС биле најбројни во 2015 година – 165, а во 2012 година застапеноста на мажи и жени со ВСС била најниска – 110 мажи и 131 жена.

Слика 93: Број на вработени со ССС во сите РА низ годините

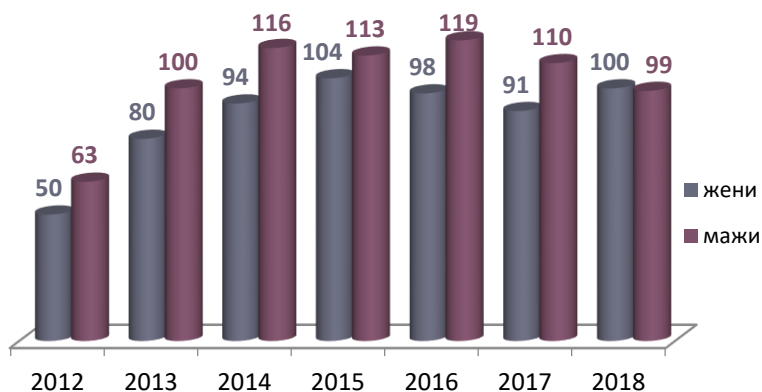
Сликата е сосема поинаква кога се работи за средната стручна спрема (ССС). Во оваа категорија, мажите биле побројни во секоја од анализираните години (Слика 93). Во 2018 година, мажите биле побројни од жените за 19 – 210 мажи и 91 жена. Ова е пораст во застапеноста на жените во оваа категорија во однос на 2017 година кога ги имало вкупно 87, додека мажите биле 215. Најмногу вработени мажи и жени со СССР имало во 2013 година – 219 мажи и 114 жени. Најмалку мажи во оваа категорија имало во 2012 година – 207.

Во категоријата „редовен работен однос“ мажите биле побројни на сите нивоа, во сите споредбени години (Слика 94). Најмалку жени во редовен работен однос имало во 2017 година кога биле вкупно 187, наспроти 265 мажи. Во 2018 година, бројот на жените се зголемил на 194, а бројот на мажите останал ист. Најмногу мажи и жени во редовен работен однос имало во 2015 година – 200

Слика 94: Бр. вработени во редовен работен однос во сите РА низ годините
 жени и 290 мажи, и ова е годината со најголема предност во застапеноста на редовно вработените мажи во однос на жените. Мажите биле најмалку застапени во 2017 и 2018 година.

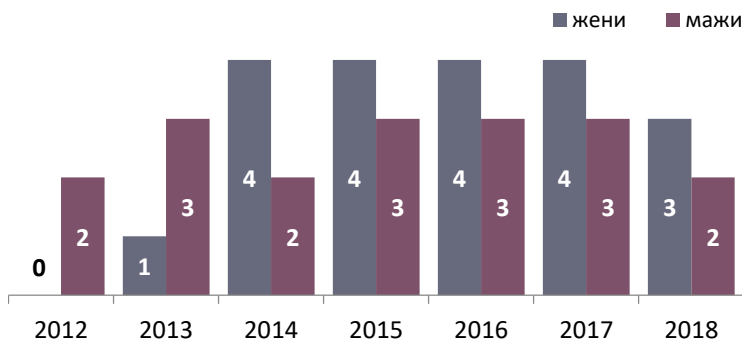
На ниво на радиоиндустријата мажите биле побројни во поглед на лицата ангажирани хонорарно од 2012 до крајот на 2017 година (Слика 95). Во 2017 година имало 91 жена и 110 мажи кои биле хонорарно ангажирани во радијата низ земјата. Во 2018 година, бројот на жените пораснал на 100, а бројот на мажите се намалил на 99, со што жените станале побројни за 1. Најмногу хонорарно ангажирани жени имало во 2015 година – 104, а најмалку во 2012 година – 50. Мажите “хонорарци” биле најбројни во 2016 година – 119, а најмалку застапени во 2012 година – 63.

Слика 95: Број на хонорарно ангажирани во сите РА низ годините

Родова структура на вработените во РА/2: споредбена состојба кај националните РА 2012 - 2018 година

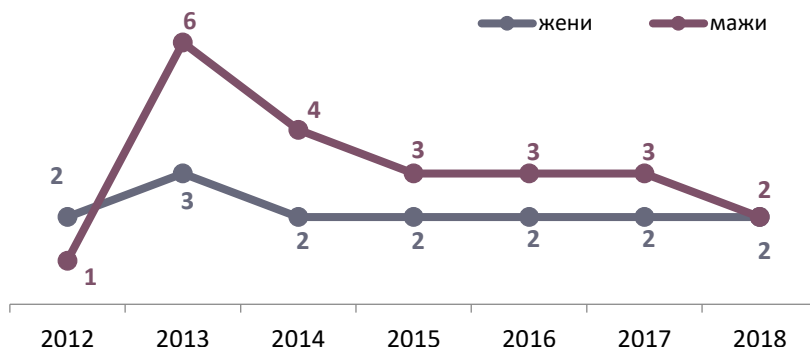
Кај радијата на национално ниво, имало повеќе управители/директори од управителки/директорки во 2012 и 2013 година (Слика 96). Во 2012 година, немало ниту една управителка/директорка, а биле пријавени двајца управители/директори. Во 2013 година, регистрирана била една управителка/директорка, а бројот на управителите/директорите се качил на 3. Во 2014 година, бројот на управителките/директорките се качил на 4 и останал непроменет до крајот на 2017 година. Бројот на управителите/директорите, во 2014 година изнесувал 2, а останатите години – 3. Во 2018 година бројот и на мажите и на жените се намалил за по еден, односно имало 3 управителки/директорки и двајца управители/директори.

Слика 96: Број на управител(к)и/директор(к)и во националните РА низ годините

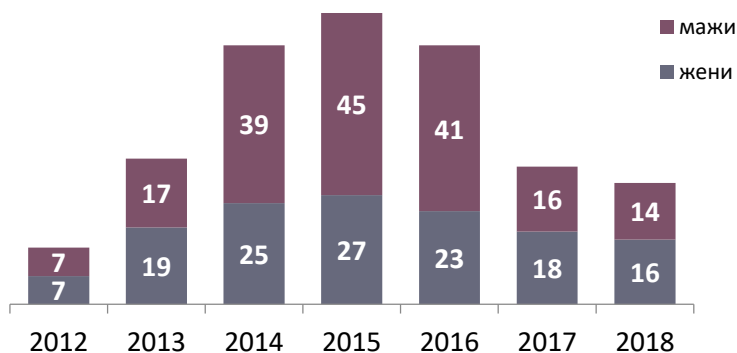
Уредничките во националните радиостаници, биле побројни од нивните колеги само во 2012 година кога на оваа позиција имало 2 жени и 1 маж (Слика 97). Во 2013 година, бројот на мажите значително се зголемил и достигнал до 6 додека бројот на жените се зголемил за 1 – вкупно имало 3 уреднички. Бројот на уредничките, во 2014 година се намалил на 2 и не се поместил од оваа вредност до крајот на 2018 година. Во 2014 година биле пријавени 4 уредници,

во 2015 година нивниот број се намалил на 3 и останал непроменет сè до крајот на 2017 година, за во 2018 година, да падне уште за еден и да се изедначи со оној на уредничките.

Слика 97: Број на уредници/чки во националните РА низ годините

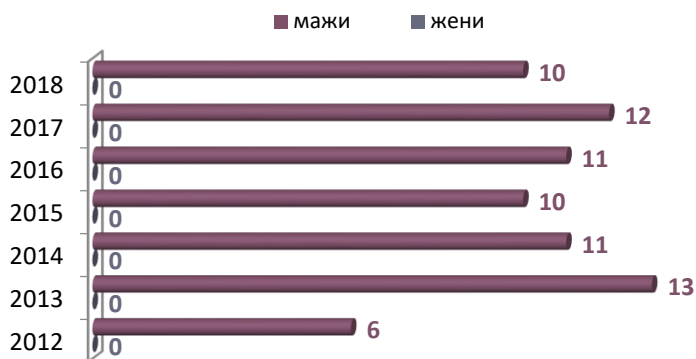
Во 2012 - првата година од која се влечат податоци за оваа споредбена анализа, новинарите и новинарките во националните радија биле изедначени во бројноста – 7 мажи и 7 жени (Слика 98). Понатаму, во 2013 година, бројот на новинарките се искачил на 19, а на новинарите на 17, со што новинарките биле побројни од нивните колеги за 2. Во 2014 година пак, бројот на новинарите значително се зголемил – за 22 - и достигнал 39, додека бројот на новинарките се качил за 6. Со ова започнал периодот од три години во кој новинарите во националните радија биле побројни од жените, излегувајќи така од вообичаената шема на поголемата застапеност на новинарките. Всушност, динамичните разлики помеѓу новинарите

Слика 98: Број на новинар(к)и во националните РА низ годините

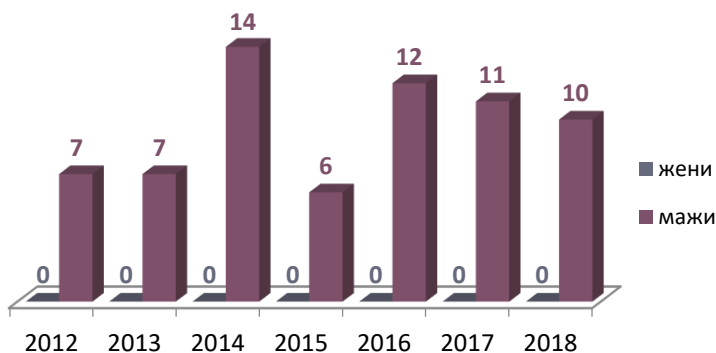
и новинарките што се среќаваат кај националните радија се исклучоци од правилото кое го покажува оваа анализа. Во 2015 година, бројот на новинарите продолжил да расте и достигнал 45, со што мажите биле побројни од жените за 18 – вкупно 27 новинарки. Оваа разлика се задржала и во 2016 година, кога бројот на новинарките се намалил на 23, а на новинарите на 41. Значителен пад во вкупниот број вработени новинари и новинарки во националните радија бил забележан во 2017 година кога пријавени биле 16 мажи и 18 жени, односно жените повторно го преземале водството во оваа професија. Во 2018 година, бројот на новинарскиот кадар паднал за уште по два– 16 жени и 14 мажи.

Интересна, најблаго кажано, е состојбата со родовата структура на вработените во техничкиот кадар на ниво на националните радиостаници (Слика 99). Додека во телевизиската индустрија, мажите се значително побројни од жените техничкиот кадар, но сепак жените се делумно застапени - кај националните радиостаници, техничарките се непостоечки во сите девет анализирани години. Застапеноста на мажите во оваа категорија постојано флукутирала. Најмногу ги имало во 2013 - 13, а најмалку во 2012 година – 6.

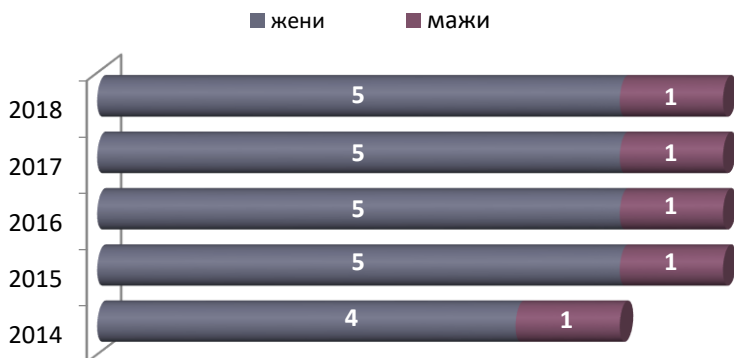
Слика 99: Број на технички кадар во националните РА низ годините

Ваквата состојба, при која жените воопшто не се застапени во цела категорија вработени, се пресликува и кај реализаторскиот кадар (Слика 100). Повторно, во која било од годините, женското присуство било непостоечко, додека бројот на реализаторите во текот на годините се менувал: најбројни биле во 2014 година кога ги имало 14, а најмалку биле застапени во 2015 година кога биле вкупно 6.

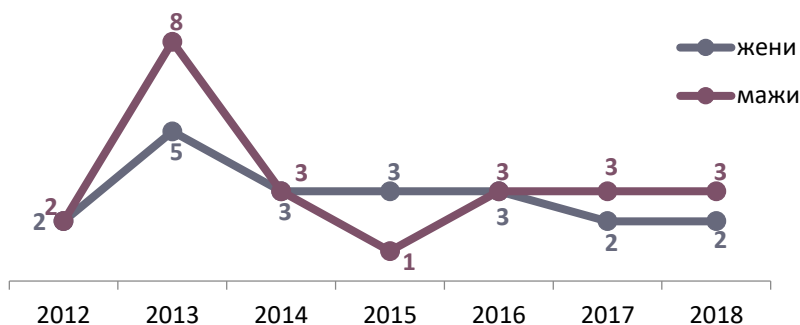
Слика 100: Број на реализаторски кадар во националните РА низ годините

Жените речиси без исклучок биле доминантни во маркетинг секторите на медиумите, на сите нивоа. Во националните радиостаници, во секоја од анализираните години пријавен бил само по еден маж. Бројот на жените во маркетингот, во 2012 година изнесувал 4, а во останатите години (2013 – 2018) бил 5 (Слика 101).

Слика 101: Број вработени во маркетинг во националните РА низ годините

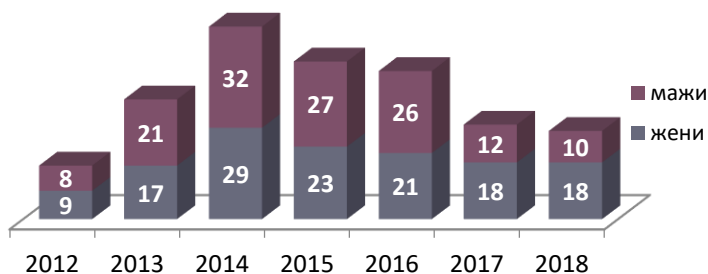
Во поглед на преостанатиот кадар, мажите и жените биле подеднакво застапени во три од анализираниите години. Во 2012 година пријавени биле 2 жени и 2 мажи, додека во 2014 и 2016

Слика 102: Број на преостанат кадар во националните РА низ годините

година имало по 3 мажи и 3 жени. Најмногу вработени во оваа категорија имало во 2013 година – 8 мажи и 5 жени, и жените биле помалубројни од мажите за 3. Мажите биле помалубројни во 2015 година, кога имало 3 жени и еден маж. Во 2017 и 2018 година, во оваа категорија пријавени биле две жени и тројца мажи (Слика 102).

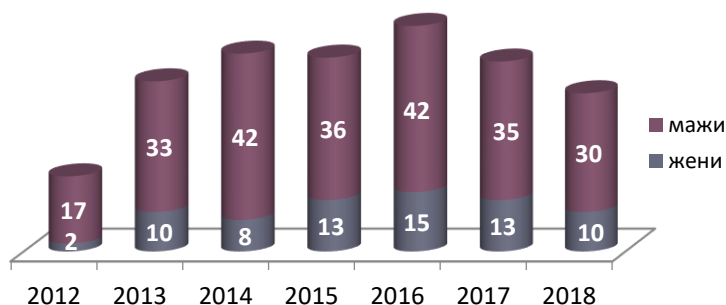
Ако кај телевизиската индустрија, во сите анализирани нивоа на емитување програма, жените со висока стручна спрема биле позастапени, кај националните радија застапеноста на мажите и жените во оваа категорија била променлива (Слика 103). Жените со ВСС биле побројни од нивните колеги во 2018 година (18 жени и 10 мажи), 2017 (18 жени и 12 мажи) и во 2012 (9 жени и 8 мажи). Мажите

Слика 103: Број на вработени со ВСС во националните РА низ годините

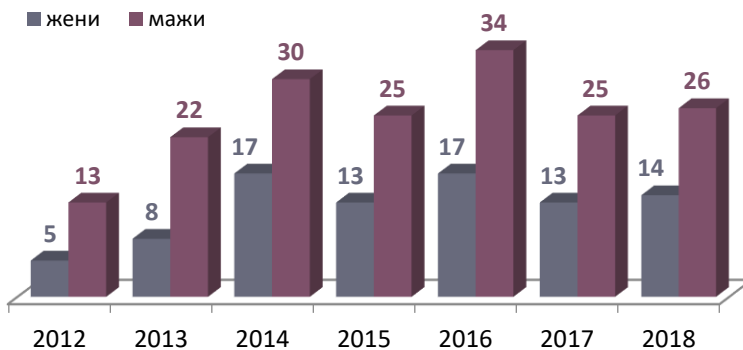
со ВСС биле побројни од жените во 2013, 2014, 2015 и 2016 година. Во 2013 и 2015 година имало 4 жени помалку од мажи, во 2014 година мажите биле побројни за 3, а во 2016 година за 5.

Мажите со средна стручна спрема кај националните радија биле побројни од своите колешки, и оваа состојба е идентична на сите нивоа во медиумската сфера. Најголемата разлика меѓу нив била во 2014 година, кога мажите со ССС биле побројни од жените за 34. Најмалата разлика била забележана во 2012 година и изнесувала 15, во корист на мажите. Најмногу жени со ССС имало во 2016 година – 15, а најмалку во 2012 година – 2. Мажите биле најбројни во 2014 и 2016 година – 42, а најмалку застапени во 2012 година – 17. Во 2018 година имало вработени 30 мажи и 10 жени со ССС (Слика 104).

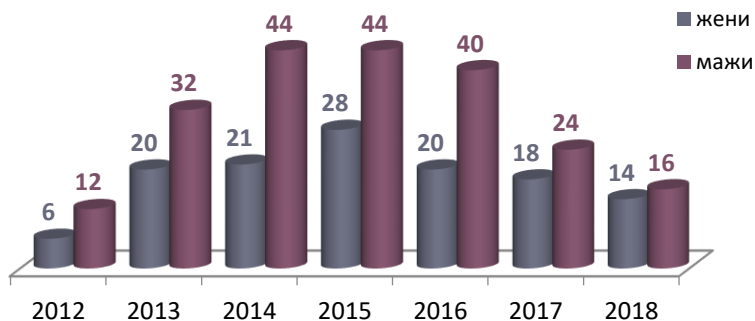
Слика 104: Број на вработени со ССС во националните РА низ годините

Кај националните радиостаници имало повеќе мажи во редовен работен однос (Слика 105). Разликата помеѓу мажите и жените во оваа категорија, во 2015, 2017 и 2018 година изнесувала 12 – во корист на мажите. Во 2016 година, жените во редовен работен однос биле два пати помалку застапени од нивните колеги. Најмногу мажи во редовен работен однос имало во 2016 година – 34, а жените биле најмногу застапени во 2014 и 2016 година – 17. Најмалку мажи и жени во оваа категорија имало во 2012 година – 13 мажи и 5 жени.

Слика 105: Бр. вработени во редовен работен однос во нац. РА низ годините

Жените во националните радија биле помалку застапени од мажите и во поглед на хонорарниот ангажман (Слика 106). Во 2018 година се забележува најголемо приближување на бројот на хонорарно ангажираните мажи и жени – 14 жени и 16 мажи. Најголемата разлика помеѓу нив била во 2014 година кога мажите биле побројни од жените за 23. Најмногу „хонорарки“ имало во 2015 година кога биле вкупно 28, а „хонорарците“ биле најзастапени во 2014 и 2015 година – 44.

Слика 106: Број на хонорарно ангажирани во националните РА низ годините

Родова структура на вработените во РА/З: споредбена состојба кај регионалните РА 2012 - 2018 година

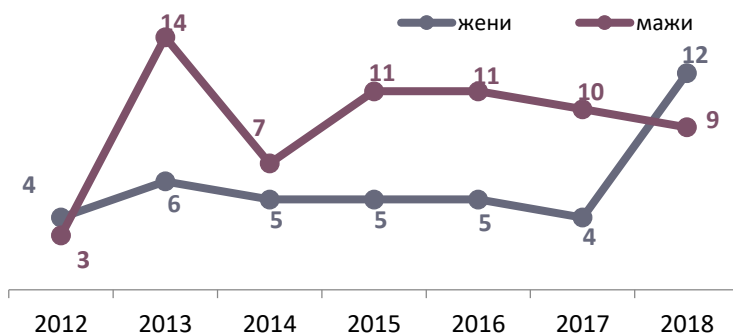
Во регионалните радиостаници, во 2018 година биле пријавени вкупно 122 вработени, од кои 45 жени и 77 мажи. Од вкупниот број вработени, 14 биле на управителски функции. Поточно, на оваа позиција имало две жени и 12 мажи (Слика 107). Всушност, кај регионалните радиостаници, мажите обично биле многу позастапени од жените со тоа што најголемата предност управителите/директорите ја бележат во 2012 година, кога ги имало за 14 повеќе, а најмалата во 2015 - кога биле за 6 побројни. Највисокиот број управители/директори бил регистриран во 2012 година (15), а најнискиот – 9 - во 2016 година. Жените најчесто ги имало по 1 до 2, со тоа што врвот на нивната застапеност изнесувал 4 (во 2015 година).

Слика 107: Број на управител(к)и/директор(к)и во регионалните РА низ годините

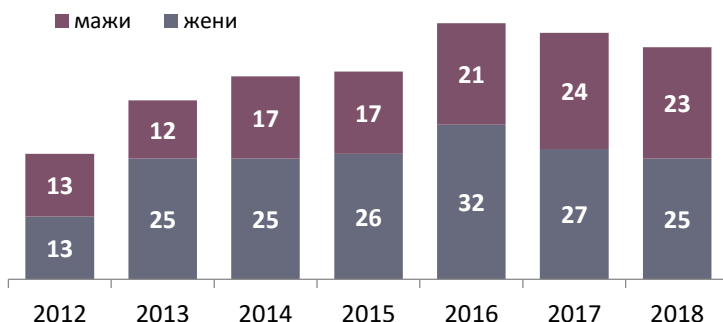
Во поглед на уредништвото во регионалните радија, мажите и жените биле различно застапени во текот на споредбените години (Слика 108). Уредничките биле побројни од своите колеги во 2012 (4 жени и 3 мажи) и во 2018 година (12 жени и 9 мажи). Од 2014 до крајот на 2016 година, бројот на уреднички не се менувал и изнесувал 5, во 2017 се намалил за 1, по што во 2018 нагло пораснал - за 8, што е максималната бројка уреднички во овие 7 години. Уредниците биле најбројни во 2013 – 14, а најмалубројни во

претходната, 2012 година, кога ги имало 4. Таа година имало и најмалку уреднички (3). Најголемата разлика помеѓу уредниците и уредничките била во 2013 година, кога уредниците биле побројни од уредничките за 8.

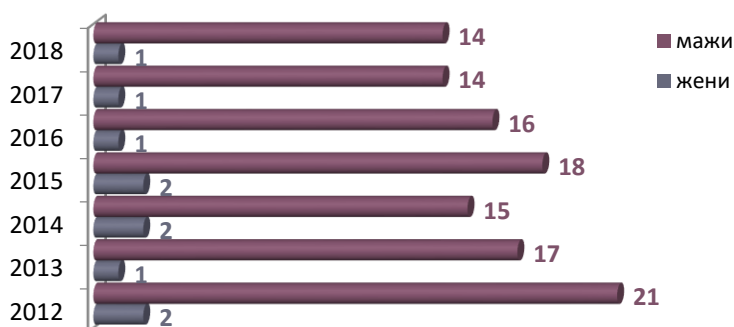
Слика 108: Број на уредници/чки во регионалните РА низ годините

Новинарите и новинарките во регионалните радија биле подеднакво застапени во 2012 година – по 13 жени и мажи. Во следните години, разликите помеѓу нив динамично се менувале, но жените секогаш биле побројни (Слика 109). Во 2013 година, бројот на новинарките практично се удвоил – на 25 и тие станале побројни од мажите за 13, што ја претставува највисоката разлика меѓу нив. Новинарите и новинарките повторно се приближиле во застапеноста во 2018 година, кога имало 25 новинарки и 23 новинари. Најмногу новинарки имало во 2016 година (32), а најмногу новинари во 2017 година (24).

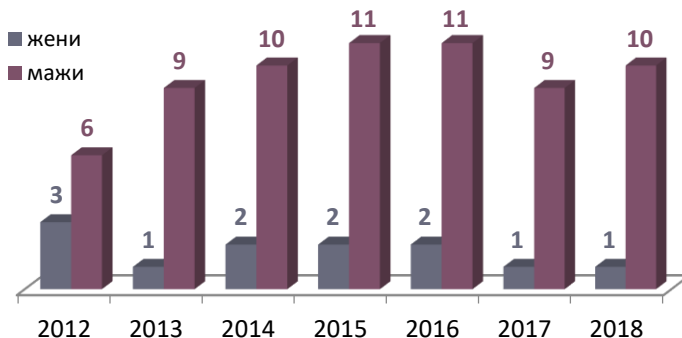
Слика 109: Број на новинар(к)и во регионалните РА низ годините

Застапеноста на жените во техничкиот кадар кај регионалните радија е ниска (Слика 110). Во 2013, 2016, 2017 и 2018 година пријавена била само една техничарка, а во останатите години ги имало по 2. Техничарите биле значително побројни, во секоја од анализираните години. Во 2012 година имало 21 техничар, поточно техничарите биле побројни од своите колешки за 19 (што е највисока разлика). Во 2017 и 2018 година имало 14 техничари, а воедно тогаш биле и најмалку застапени во споредба со другите години.

Слика 110: Број на технички кадар во регионалните РА низ годините

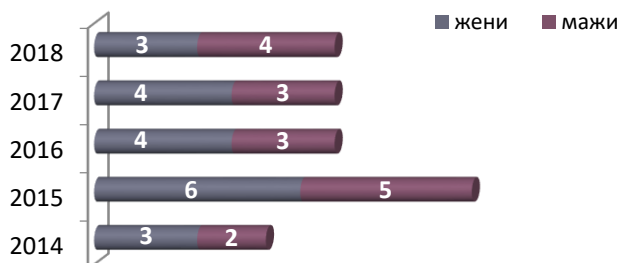
Ниската застапеност на жените се пресликува и кај реализаторскиот кадар во регионалните РА (Слика 111). Слично како и кај техничкиот кадар, во 2013, 2017 и 2018 година пријавена била само по една жена на ова ниво, во 2014, 2015 и 2016 година ги имало по 2, а нивната највисока застапеност изнесувала – 3 (во 2012 година). Реализаторите пак биле најбројни во 2015 и 2016 година –

Слика 111: Број на реализаторски кадар во регионалните РА низ годините

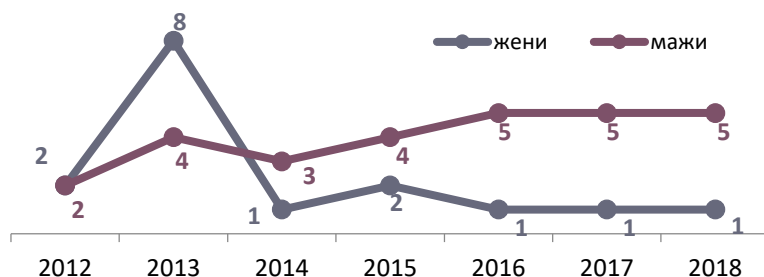
11, а најмалку застапени во 2012 година – 6. Најголемата разлика во застапеноста – од 9 мажи повеќе, била забележана во 2015, 2016 и 2018 година.

Во 2018 година, во маркетинг секторите на регионалните радија биле вработени 3 жени и 4 мажи. Тоа е единствената година кога мажите во маркетингот биле побројни од жените (Слика 112). Најмногу мажи и жени во оваа категорија биле пријавени во 2015 година – 6 жени и 5 мажи. Најмалку мажи во овој сектор имало во 2014 година кога биле двајца.

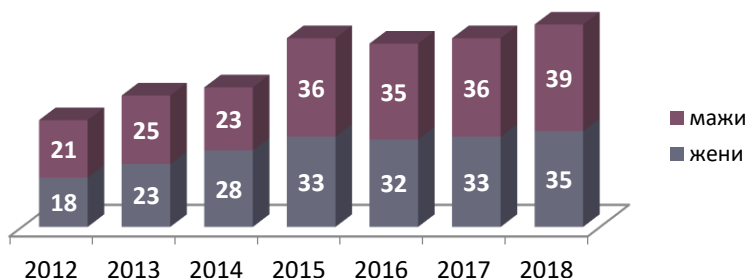
Слика 112: Број на вработени во маркетинг во регионалните РА низ годините

Застапеноста на мажите и жените во преостанатиот кадар кај регионалните радија била променлива во текот на анализираните години, а со тоа и различна од сликата кај другите телевизии и радија (Слика 113). На самиот почеток (во 2012 година) мажите и жените во преостанатиот кадар биле изедначени – 2 мажи и 2 жени. Во 2013 година, жените во оваа категорија биле побројни од мажите за 4, односно имало 8 жени и 4 мажи. Во 2014 година, вкупниот број вработени кај преостанатиот кадар значително се намалил, и тоа

Слика 113: Број на преостанат кадар во регионалните РА низ годините

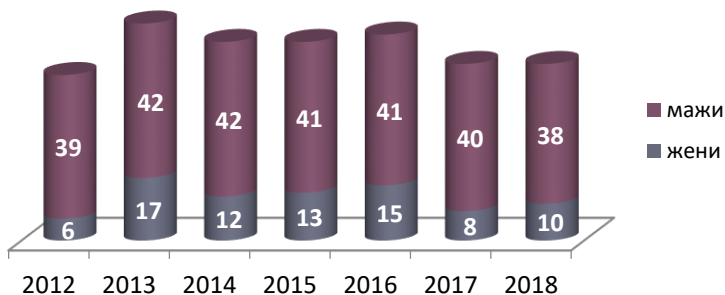
како последица на драстичниот пад кај жените, од 8 на 1. Во 2015 година, бројот и на жените и на мажите се зголемил за по 1 (4 мажи и 2 жени). Во 2016, 2017 и 2018 година мажите биле побројни од жените за 4 – пријавени биле 5 мажи и една жена.

Слика 114: Број на вработени со ВСС во регионалните РА низ годините

Во телевизиската индустрија, високата стручна спрема е категорија во која претежно доминирале жените. Кај регионалните радија (исто како и кај националните), застапеноста на родовите во оваа категорија била променлива од година во година (Слика 114). Така, жените со ВСС во регионалните радија биле побројни од мажите само во 2014 година кога биле пријавени 28 жени и 23 мажи. Останатите споредбени години, мажите со ВСС ги имало повеќе, со тоа што без оглед на промената во бројноста, разликата меѓу нив, во просек била 3.

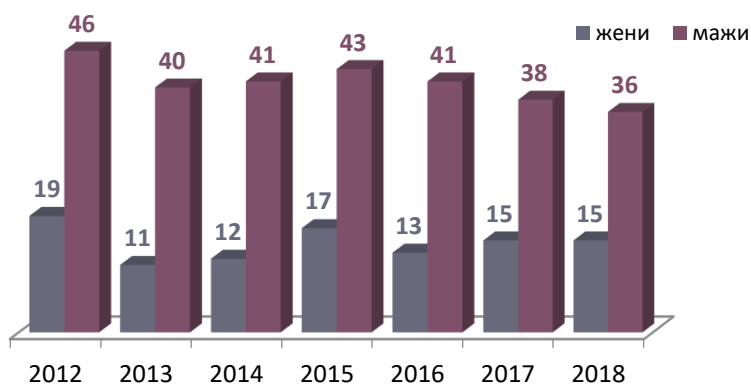
Состојбата со родовата застапеност во поглед на средната стручна спрема е речиси идентично пресликувана кај сите радија и телевизији. Во секоја од споредбените години – оваа категорија била

Слика 115: Број на вработени со ССС во регионалните РА низ годините

претежно доминирана од страна на мажите (Слика 115). Во 2018 година, биле пријавени 38 мажи и 10 жени со CCC. Разликите меѓу нив, во текот на годините варираше помеѓу 25 и 33 во корист на мажите. Во 2012 година регистрирана била најголемата разлика меѓу мажите и жените со CCC, а најмалата - во 2013 година. Најголемата застапеност на мажите изнесувала 42, а на жените – 17.

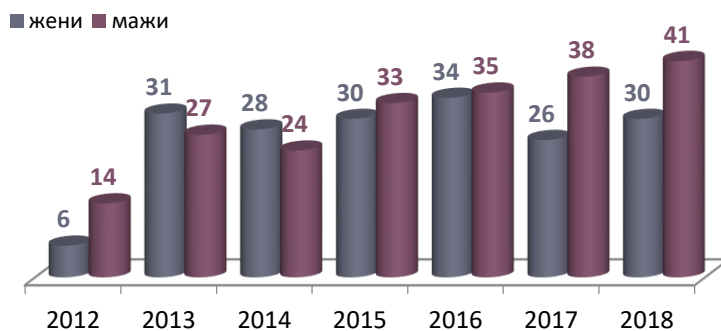
Предимството во застапеноста меѓу вработените со редовен работен однос кај радиодифузерите на речиси сите нивоа на емитување програма и во речиси сите споредбени години, во најголем дел било резервирано за мажите. Во оваа категорија, кај регионалните радија, мажите просечно биле речиси 3 пати побројни од жените (Слика 116). Најмногу мажи во редовен работен однос имало во 2012 година – 46, а најмалку во 2018 година – 36. Жените биле најбројни во 2012 година – 19, а најмалку застапени во 2013 година – 11. Во 2018 година, бројот на жените во редовен работен однос изнесувал 15, и тие биле за 11 помалку од нивните колеги.

Слика 116: Бр. вработени во редовен работен однос во рег. РА низ годините

Родовата застапеност кај лицата со хонорарни ангажмани во регионалните радија покажува динамични промени во споредба со телевизиите и радијата кои емитуваат програма на други нивоа. Иако хонорарно ангажираните мажи биле побројни од нивните колешки во речиси секоја од годините, во 2013 и 2014 година – жените биле побројни од мажите за 4 (Слика 117). Во 2013 година пријавени биле 31 жена и 27 мажи, а во 2014 година – 28 жени и 24 мажи. Најголемите разлики во корист на мажите биле во 2017 година – 12

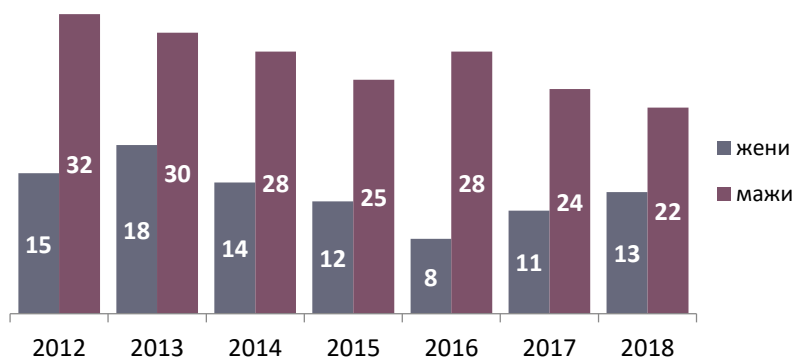
и 2018 година – 11. Тие најмногу се доближиле во 2016 година кога имало 35 мажи и 34 жени.

Слика 117: Број на хонорарно ангажирани во регионалните РА низ годините

Родова структура на вработените во РА/4: споредбена состојба кај локалните РА 2012 - 2018 година

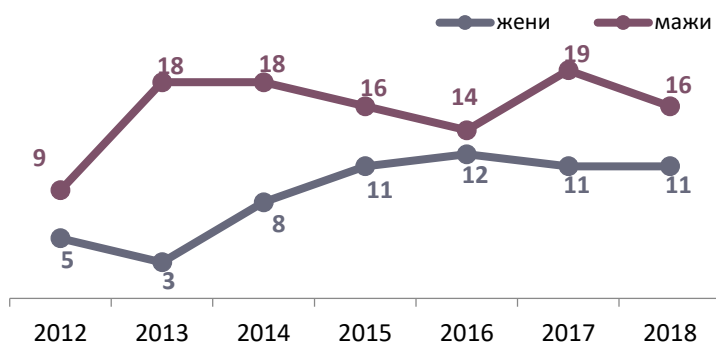
Од вкупно 205 вработени во локалните радиостаници во 2018 година (104 жени и 101 маж), 35 биле на раководните позиции како управител(к)и или директор(к)и. Поточно, 22 од нив биле мажи, а 13 жени. Мажите на овие раководни позиции, биле побројни од жените во секоја од анализираните години, исто како кај повеќето телевизии и радија (Слика 118). Во 2016 година била забележана најголемата разлика помеѓу мажите и жените на управителските/директорските места – мажите биле побројни за 20 (28 мажи и 8 жени). Најмалата разлика меѓу нив била во 2018 година, кога мажите биле побројни од жените за 9. Најмалку управител(к)и/директор(к)и имало во 2016 година - 8, а најмногу во 2013 година – 18. Најмногу мажи на управителски позиции имало во 2012 година – 32, а најмалку во 2018 година – 22.

Слика 118: Број на управител(к)и/директор(к)и во локалните РА низ годините

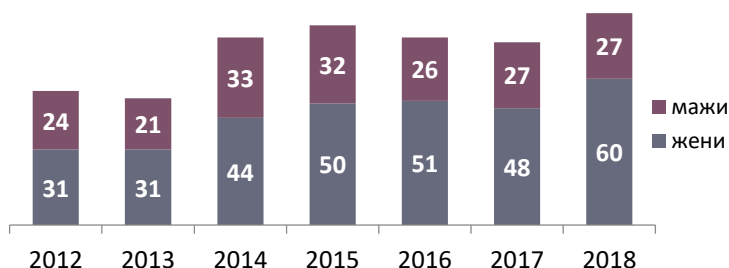
Уредниците во локалните радиостаници биле побројни од своите колешки во сите споредбени години (Слика 119). Застапеноста на мажите и жените на овие позиции била најблиска во 2016 година, кога имало 12 жени и 14 мажи. Разликата меѓу уредниците и уредничките била највисока во 2013 година, кога

мажите биле побројни од жените за 15. Во 2018 година, во локалните радиостаници пријавени биле 16 уредници и 11 уреднички.

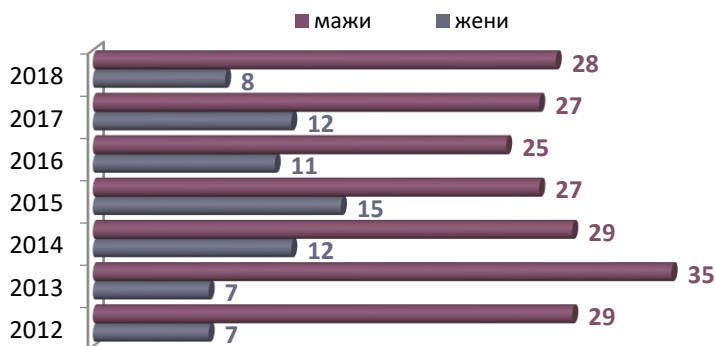
Слика 119: Број на уредници/чки во локалните РА низ годините

Новинарките биле побројни од новинарите во локалните радиостаници во сите години (Слика 120). Во 2012 година, пријавени биле 31 новинарка и 24 новинари и тоа е најмалата разлика меѓу нив. Од 2013 до крајот на 2016 година, бројот на новинарките во локалните радија бил во постојан пораст, односно од 31 достигнал до 51, во 2017 година се намалил на 48, а во 2018 година достигнал рекордни 60. Бројот на новинарите, низ годините динамично се менувал – најмалку новинари имало во 2013 година кога биле 21, а најмногу во 2014 година кога вкупно биле пријавени 33 новинари. Во 2018 година, новинарите биле помалубројни од нивните колешки за 33, што е и најголемата разлика помеѓу нив во текот на анализираните 7 години.

Слика 120: Број на новинар(к)и во локалните РА низ годините

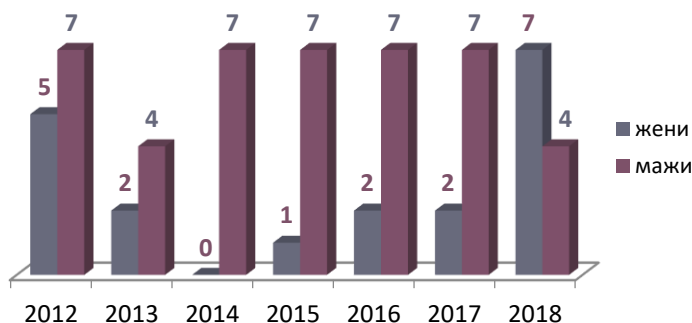
Од податоците анализирани до сега, кои се однесуваат на телевизиите и радијата на сите нивоа, се покажува дека методолошката категорија „технички кадар“ е доминантно “машка”. Техничарите во локалните радија биле побројни од своите колешки во секоја од годините кои се предмет на оваа анализа (Слика 121). Во 2018 година жените во оваа професија биле помалку застапени од мажите за 20 – 28 мажи и 8 жени. Најголема бројна надмоќност кај мажите е забележана во 2013 година кога ги имало за 28 повеќе. Тоа е воедно и годината со најмногу мажи (35) и најмалку жени (7 –исто

Слика 121: Број на технички кадар во локалните РА низ годините

како и годината пред тоа). Најмалата застапеност на мажите е констатирана во 2016 година (25), додека најголемата бројност на жените во 2015 година (15).

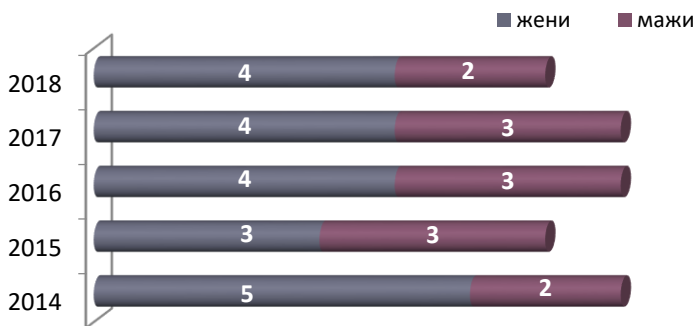
Податоците за родовата застапеност во реализаторскиот кадар кај локалните радиостаници во 2018 година, прават еден

Слика 122: Број на реализаторски кадар во локалните РА низ годините

пресврт којшто е нетипичен за оваа категорија вработени, во која поголемата бројност на мажите, практично е правило (Слика 122). Имено, реализаторите биле побројни од реализаторките сè до 2018 година, кога состојбата се сменила во корист на жените. Ако во 2017 година биле пријавени 2 жени и 7 мажи, во 2018 година бројот на реализаторките се зголемил на 7, а бројот на реализаторите се намалил на 4, со што жените во реализаторскиот кадар станале побројни од своите колеги. Пресвртот е интересен и ако се има предвид дека, во 2014 година не била пријавена ниту една жена во оваа категорија, додека имало вкупно 7 реализатори. Седум реализатори биле пријавени во вкупно 5 години (2012, 2014, 2015, 2016 и 2017 година).

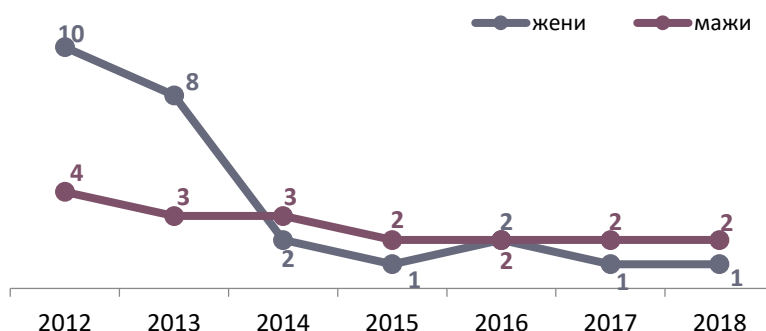
Мажите и жените во маркетинг секторите во локалните радија биле изедначени во застапеноста во 2015 година – 3 мажи и 3 жени. Во останатите споредбени години, жените биле побројни од своите колеги (Слика 123). Во 2014 година, жените биле најбројни (во споредба со нивниот број во другите години) - 5, а најмалку застапени биле во 2015 година. Од 2016 до 2018 година нивниот број останал непроменет – 4. Мажите во маркетингот биле најмалку застапени во 2014 и 2018 година кога биле двајца, а од 2015 до крајот на 2017 година биле вкупно тројца.

Слика 123: Број на вработени во маркетинг во локалните РА низ годините

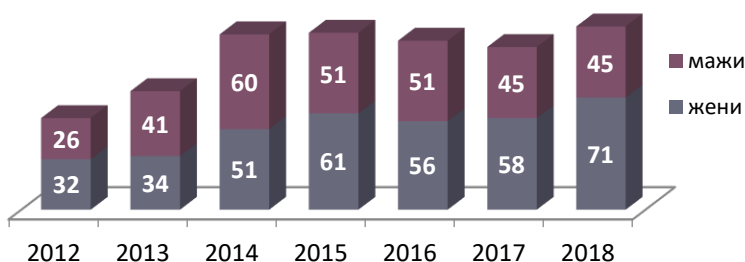
Родовата застапеност кај преостанатиот кадар во локалните радиостаници, во текот на анализираниите години претрпувала значителни промени (Слика 124). Најмногу вработени во оваа категорија имало во 2012 година, поточно пријавени биле 10 жени и 4 мажи. Воедно, разликата помеѓу нив – 6 во корист на жените, била

најголема во споредба со другите години. Во 2013 година, бројот на жените се намалил на 8, а бројот на мажите на 3. Најголемиот пад во бројот на жените се случил во 2014 година кога биле пријавени 2 жени, а бројот на мажите останал непроменет. Всушност, со овој пад на вработените во оваа категорија за половина, се случил пресврт и во родовата застапеност кај преостанатиот кадар, па од оваа година натаму, мажите биле побројни од своите колешки за 1, освен во 2016 година, кога биле изедначени (по двајца).

Слика 124: Број на преостанат кадар во локалните РА низ годините

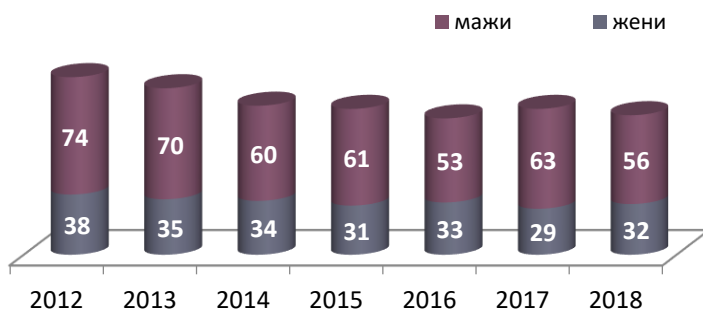
Високата стручна спрема е категорија во која жените се побројни од мажите во телевизиите и радијата на речиси сите анализирани нивоа, и во речиси секоја од анализираниите години. Кај локалните радиостаници, родовата застапеност во поглед на ВСС е динамична, слично како и во категоријата „преостанат кадар“. Мажите со ВСС биле побројни од нивните колешки само во 2013 и 2014 година (Слика 125). Во 2013 година пријавени биле 41 маж и 34

Слика 125: Број на вработени со ВСС во локалните РА низ годините

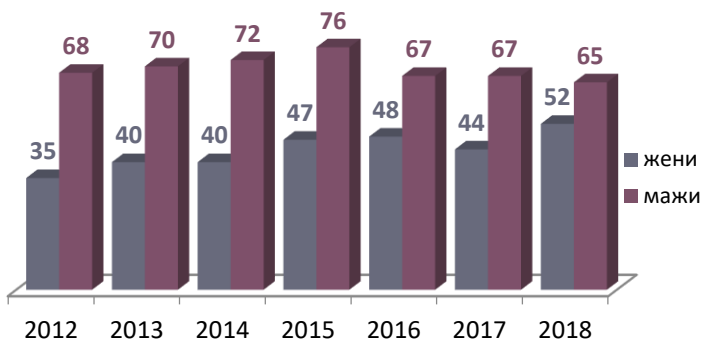
жени со ВСС, а во 2014 година – 51 жена и 60 мажи. Во останатите години, жените со ВСС биле побројни од своите колеги. Најбројни биле во 2018 година кога ги имало вкупно 71, а истата година во оваа категорија биле пријавени 45 мажи. Мажите со ВСС биле најзастапени во 2014 година, кога биле вкупно 60. Најмалку мажи и жени со ВСС имало во 2012 година – 32 жени и 26 мажи.

Средната стручна спрема е категорија во која мажите се редовно побројни од своите колешки. Во 2018 година, во локалните радија имало вкупно 88 медиумски работници со ССС, од кои 32 биле жени, а 56 мажи (Слика 126). Најголемата разлика помеѓу мажите и жените со ССС била забележана во 2012 година, кога мажите биле побројни од жените за 36. Најмалата разлика пак, била во 2016 година кога жените биле помалку застапени од мажите за 20. Најмногу жени и мажи со ССС имало во 2012 година – 74 мажи и 38 жени. Жените биле најмалку застапени во 2017 година – 29, а мажите во 2016 година – 53.

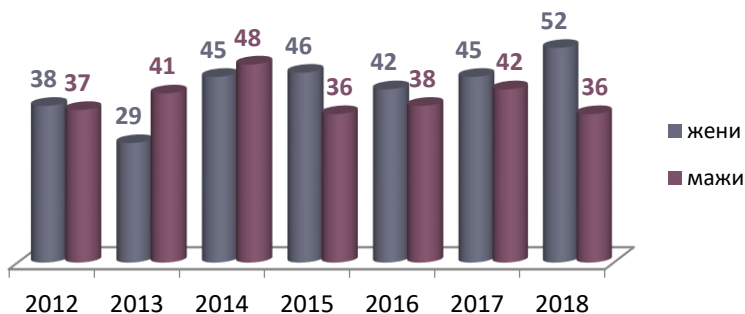
Слика 126: Број на вработени со ССС во локалните РА низ годините

Просечната разлика во родовата застапеност во поглед на редовниот работен однос во локалните радиостаници (за сите 7 споредбени години) изнесува околу 25 во корист на мажите (Слика 127). Најголемата разлика помеѓу редовно вработените мажи и жени била регистрирана во 2012 година, кога мажите биле побројни од своите колешки за 33. Во 2018 година пак, била регистрирана најмалата разлика помеѓу нив, со оглед на тоа дека пријавени биле 52 жени и 65 мажи во редовен работен однос, односно мажите биле побројни од жените за 13.

Слика 127: Бр. вработени во редовен работен однос во локалните РА низ годините

Кај локалните радиостаници, особено интересен е соодносот меѓу хонорарно ангажираните жени и мажи низ годините (Слика 128). Сликата за родовата застапеност во поглед на хонорарниот ангажман кај радијата и телевизиите на останатите нивоа, покажува поголема застапеност на мажите речиси без исклучок. Во локалните радија, има повеќе исклучоци од ова правило. Имено, „хонорарците“ биле побројни од „хонорарките“ само во 2013 (29 жени и 41 маж) и 2014 година (45 жени и 48 мажи). Во останатите анализирани години, хонорарките се тие кои биле побројни, со тоа што биле најзастапени во 2018 година кога ги имало 52. Најмалиот број хонорарки во локалните радија е забележан во 2013 година, кога биле вкупно 29. Хонорарците биле најмалку застапени во 2015 и 2018 година кога ги имало 36, а најбројни биле во 2014 година – 48.

Слика 128: Број на хонорарно ангажирани во локалните РА низ годините

Родова структура на вработените во Јавниот радиодифузен сервис: споредбена состојба за целиот ЈРС 2012-2018 година

Во 2018 година, Јавниот радиодифузен сервис се состоел од 5 телевизиски и 3 радио сервиси. Во составот на Македонската телевизија спаѓаа сервисите: Македонска телевизија – Прв програмски сервис, Македонска телевизија – Втор програмски сервис, Македонска телевизија – Прв програмски сервис преку сателит, Македонска телевизија - Втор програмски сервис преку сателит и Македонска телевизија – Собраниски сервис. Македонското радио пак, беше составено од три сервиси: Македонско радио – Прв програмски сервис, Македонско радио – Втор програмски сервис и Македонско радио – Трет програмски сервис.

Во Јавниот радиодифузен сервис, во 2018 година имало вкупно 857 вработени. Од нив, 478 биле мажи, а 379 жени. Од вкупниот број вработени, 596 биле вработени во Македонската телевизија и тоа 262 жени и 334 мажи. Во Македонското радио пријавени биле 261 вработен – 144 мажи и 117 жени.

За споредба, во 2017 во ЈРС биле вработени вкупно 886 медиумски работници – 497 мажи и 389 жени. Во Македонската телевизија биле вработени 628 лица, од кои 356 биле мажи а 272 жени. Македонското радио броело 258 вработени – 141 маж и 117 жени.

Споредбата помеѓу овие две години укажува на тоа дека во 2018 година бројот на вработени се намалил за 29, поточно:

- бројот на мажи на ниво на ЈРС се намалил за 19
 - во 2018 бројот на мажите вработени во Македонското радио се зголемил за 3
 - бројот на мажите во Македонската телевизија се намалил за 22
- бројот на жените на ниво на ЈРС се зголемил за 10

- бројот на жените вработени во Македонското радио останал непроменет во 2018 година
- во 2018 година, бројот на жените вработени во Македонската телевизија се зголемил за 10.

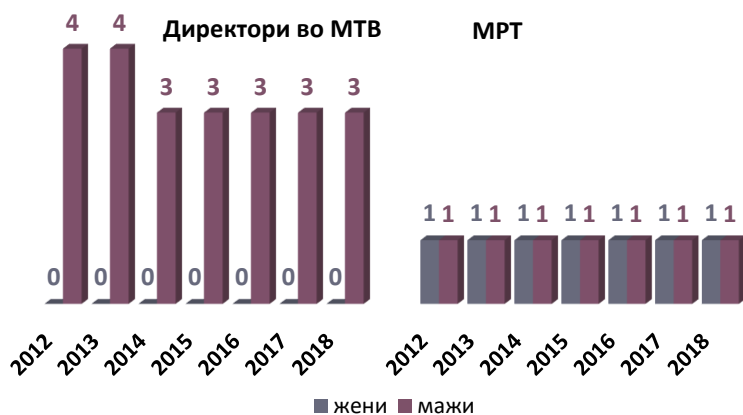
Доколку се погледне споредбата со останатите години (2012 – 2018), најмногу вработени во ЈРС имало во 2016 година - 905. Истата година била највисока бројноста и на мажите и на жените – 510 мажи и 395 жени. Во 2016 година, регистрирани биле и најмногу жени и мажи вработени во Македонската телевизија – 366 мажи и 276 жени. Во Македонското радио, најмногу вработени мажи имало во 2015 година кога биле 146. Жените во Македонското радио биле најбројни во 2012 и 2013 година – 131.

Од друга страна, најмалку вработени во ЈРС имало во 2013 година – 846. Воедно, тогаш бил регистриран и најнискиот број жени и мажи – 480 мажи и 366 жени. Што се однесува до Македонската телевизија, најмалку вработени мажи биле регистрирани во 2018 година – 334, а жените биле најмалку застапени во 2013 година – 235. Најмалку мажи во Македонското радио имало во 2014 година кога биле вкупно 129, а најмалку жени биле пријавени во 2017 и 2018 година – 117.

Родова структура на вработените во Јавниот радиодифузен сервис: споредбена состојба за ТВ и за РА 2012 2018 година

Во петте сервиси на Македонската телевизија, во 2018 година имало вкупно 596 вработени, од кои 262 жени и 334 мажи. Од вкупниот број вработени, имало 3 директори – сите мажи. Впрочем, во Македонската телевизија, во која било од анализираниите години, немало ниту една директорка (Слика 129). Најмногу директори имало во 2012 и 2013 година – 4.

Трите сервиси на Македонското радио, во 2018 година броеле вкупно 561 вработени, поточно 144 мажи и 117 жени. На позицијата директор(к)и, во секоја од анализираниите години биле пријавени по една жена и еден маж (Слика 129).

Слика 129: Број на управител(к)и/директор(к) во МРТ и МР низ годините

Уредничките во сервисите на Македонската телевизија биле побројни од своите колеги во секоја од анализираниите години (Слика 130). Во 2018 година имало 24 уреднички и 17 уредници, односно уредничките биле побројни за 7. Бројот на уредничките изнесувал 26 во 2012, 2013, 2015 и 2016 година. Во 2014 година се качил на 27, а во 2017 година се намалил на 25. Бројот на уредниците исто така бил непроменет во 2012, 2013, 2014 и 2017 година и изнесувал 16. Во

2015 година, овој број се качил на 18, а следната година се намалил на 17. Во просек, уредничките биле побројни од уредниците за 9.

Во сервисите на Македонското радио, соодносите во бројот на уредниците и уредничките биле помали, но имало пресврт во застапеноста (Слика 130). Во 2012, 2013 и 2014 година уредниците биле побројни од уредничките за 1 – биле пријавени 23 уредници и 22 уреднички. Во 2015 година, бројот на уредничките се зголемил на 23 а бројот на уредниците се намалил за 4, односно паднал на 19, со што жените во оваа категорија станале, и останале, побројни. Бројот на уредниците бил ист и во 2016 година, во 2017 се намалил на 18, а во 2018 година стигнал до 17. Бројот на уредничките пак, во 2016 година се намалил на 22 и останал непроменет до крајот на 2018 година. Уредничките во 2018 година биле побројни од своите колеги за 5.

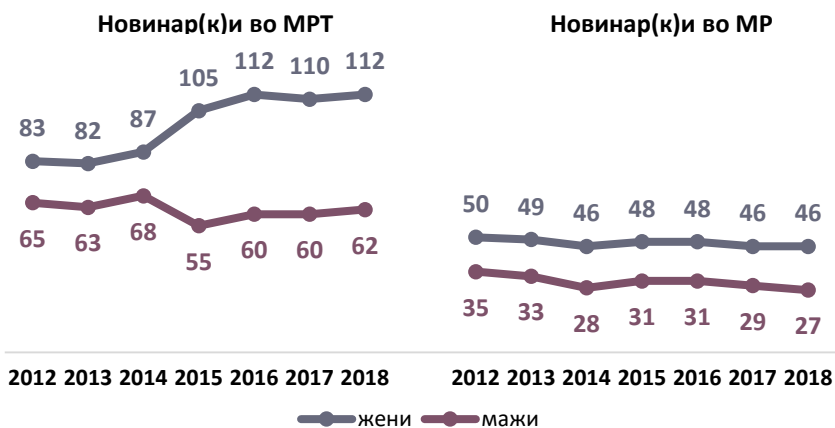
Слика 130: Број на уредници/чки во МРТ и МР низ годините

Исто како и кај приватните телевизиски и радио станици (на повеќето нивоа на емитување програма), новинарките во сервисите на Македонската телевизија и Македонското радио биле побројни од своите колеги, во секоја од анализираниите години. Разликите во застапеноста помеѓу новинарите и новинарките во Македонската телевизија, во анализираниот период биле поголеми од разликите во Македонското радио (Слика 131).

Најголемата разлика помеѓу новинарите и новинарките во МРТ била регистрирана во 2016 година кога новинарките биле

побројни од своите колеги за 52. На оваа разлика и претходела поголема диспропорција во застапеноста помеѓу родовите во новинарството во МРТ која се случила во 2015 година кога биле вработени 18 новинарки повеќе, а бројот на новинарите се намалил за 13 (во споредба со 2014 година). Во годините што следат, разликата меѓу жените и мажите останала околу 50, а најмалата разлика била забележана во 2012 година, кога новинарите биле помалку застапени од новинарките за 18 – пријавени биле 65 мажи и 83 жени.

Новинарките во сервисите на Македонското радио во просек биле за 17 побројни од новинарите. Во 2018 година биле пријавени 46 новинарки и 27 новинари, со што разликата меѓу нив достигнала највисок резултат во споредба со другите години – 19 во корист на жените. Разликата помеѓу нив била најмала во 2012 година, кога новинарите биле помалку застапени од новинарките за 15 (50 жени и 35 мажи).

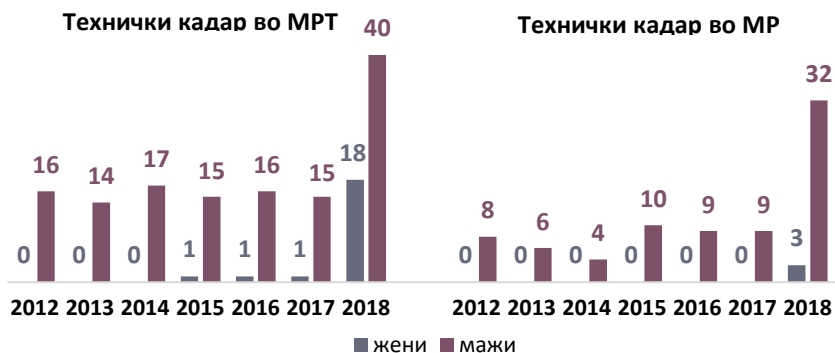
Слика 131: Број на новинар(к)и во МРТ и МР низ годините

Во техничкиот кадар во сервисите на Македонска телевизија и на Македонско радио, во најголем дел преовладувале мажите во сите споредбени години (Слика 132).

Во Македонската телевизија, во 2012, 2013 и 2014 година немало пријавено ниту една жена во техничкиот кадар, во наредните три години, била пријавена само по една техничка, а бројот нагло

пораснал во 2018 година кога стигнал 18. Бројот на мажите во текот на овие години благо флукутирал. Во 2012 година биле пријавени 16 техничари, а во 2013 година нивниот број се намалил на 14, и ваквото благо поместување нагоре-надолу траело до 2018 кога нагло пораснал и бројот на вработените техничари достигнувајќи 40. Ова е годината со најголема разлика меѓу застапеноста на половите во оваа категорија – 22.

Техничарките биле помалку застапени од техничарите и во Македонското радио. Слично како и кај Македонската телевизија, од 2012 до крајот на 2017 година, не била пријавена ниту една техничарка. Во периодот 2012-2017 бројот на мажите флукутирал меѓу најмногу 10 (во 2015 година) и најмалку 4 (во 2014 година), а нагло пораснал во 2018 година на 32. Оваа година за првпат се појавиле и 3 жени.

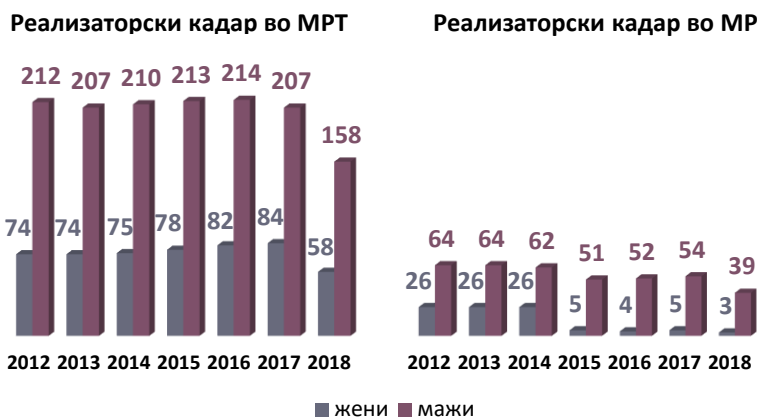

Слика 132: Број на технички кадар во МРТ и МР низ годините

Предноста кај реализаторскиот кадар во Македонската телевизија и Македонското радио, како и кај приватните телевизији и радија, во најголем дел им припаѓала на мажите (Слика 133).

Меѓу реализаторите во сервисите на Македонската телевизија, мажите просечно биле побројни од жените за нешто над 2,5 пати. Најмногу реализатори имало во 2016 година – 214, а жените биле најмногу застапени во 2017 година – 84. Во 2018 година, броевите на реализаторите и реализаторките биле најниски (во споредба со другите години) – пријавени биле вкупно 58 жени и 158 мажи.

Родовата застапеност кај реализаторскиот кадар во сервисите на Македонското радио, претрпувала значајни промени во текот на годините, пред сè во поглед на жените. Во 2012, 2013 и 2014 година, бројот на реализаторките не се менувал и изнесувал 26. Во 2015 година, застапеноста на жените во овој кадар значително се намалила, поточно паднала на вкупно 5 реализаторки. Во 2016 година, нивниот број повторно се намалил на 4, а во 2017 година се вратил на 5. Во 2018 година била регистрирана најниската застапеност на жените во реализаторскиот кадар – 3, наспроти 39 реализатори. Бројот на реализаторите се менувал, но не толку

Слика 133: Број на реализаторски кадар во МРТ и МР низ годините

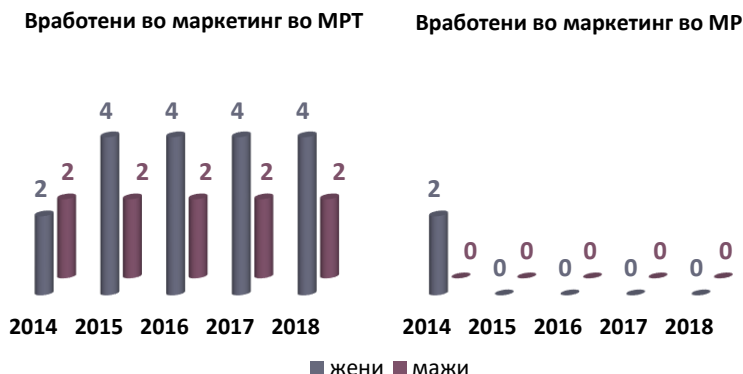
драстично. Тие биле најбројни во 2012 и 2013 година – 64, а најмалку ги имало во 2018 година.

Маркетинг секторот во повеќето медиуми претставува сфера во која жените се побројни од мажите. Таков е случајот и во маркетингот на Македонската телевизија и Македонското радио (Слика 134).

Податоците за бројот на вработени во маркетингот во Јавниот радиодифузен сервис датираат од 2014 година. Тогаш, во маркетинг секторот на Македонската телевизија имало вработени 2 жени и 2 мажи. Во 2015 година, бројот на жени вработени во маркетингот на ТВ се искачил на 4, а бројот на вработени мажи во овој сектор останал ист – 2. Ваквата состојба останала непроменета сè до крајот на 2018 година. Всушност, во секоја од петте

анализирани години, бројот на мажи вработени во маркетинг секторот на јавната телевизија останал непроменет, додека бројот на жените благо пораснал.

Во маркетинг секторот на Македонското радио, во 2014 година биле вработени само 2 жени, а потоа нема пријавено вработени во ниту една од анализираните години.

Слика 134: Број на вработени во маркетинг во МРТ и МР низ годините

Категоријата „Преостанат кадар“ во сервисите на МРТ и МР, во поглед на застапеноста на секој од родовите во анализираните години, претрпувала значителни промени (Слика 135).

Во сервисите на Македонската телевизија, од 2012 до крајот на 2014 година, жените вработени како преостанат кадар биле побројни од мажите. Во 2012 година, забележана била најголемата разлика во застапеноста на мажите и на жените во овој сектор – биле вработени 63 жени и 38 мажи, односно жените биле побројни од мажите за 25. Во 2013 и 2014 година оваа разлика изнесувала 16 во корист на жените. Во 2015 година, драстично се зголемил бројот на мажите – за 20 во споредба со 2014 година. Тогаш, во МРТ, во оваа категорија биле вработени вкупно 57 мажи и 55 жени, односно мажите биле побројни од своите колешки за 2. Оттогаш, мажите останале побројни. Во 2016 година, бројот на мажите и жените во оваа категорија благо се намалил – 54 мажи и 51 жена. Разликата помеѓу нив се зголемила во 2017 година, кога мажите биле побројни од жените за 5. Во 2018 година, во овој сектор биле вработени 52 мажи и 46 жени – разликата помеѓу нив била 6, во корист на мажите.

Во сервисите пак, на Македонското радио, жените вработени како преостанат кадар биле побројни од мажите, во сите анализирани години. Жените во овој сектор, биле најбројни во 2015 година - 46, а најмалку биле застапени во 2012 година - 32. Најнискиот број мажи во оваа категорија бил забележан во 2014 година кога ги имало 11, а во 2015 година нивниот број се зголемил за 23 - вкупно биле пријавени 34 мажи што претставува и најголем број мажи меѓу преостанатиот кадар од сите анализирани години.

Најголемата разлика помеѓу мажите и жените во преостанатиот кадар во Македонското радио, била забележана во 2013 година - 21, а најмалите разлики биле во 2015 и 2016 година - 12. Највисоките и најмалите разлики биле во корист на жените.

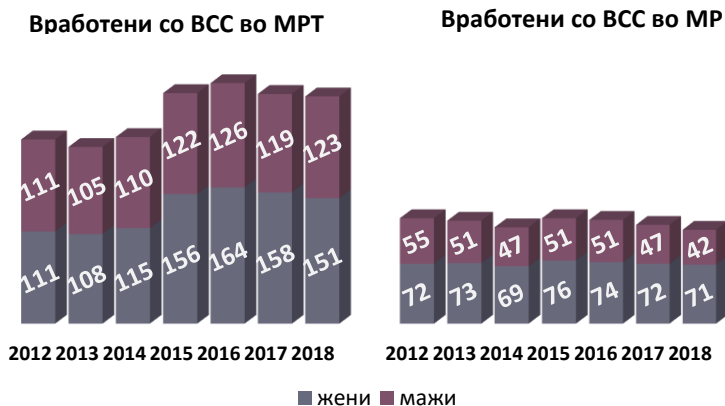

Слика 135: Број на преостанат кадар во МРТ и МР низ годините

Во 2012 година, вработените жени и мажи во МРТ со „висока стручна спрема“ биле еднакво застапени (111 жени и 111 мажи). Во 2013 година, нивниот број се намалил - 108 жени и 105 мажи. Следната година, бројот на жените со ВСС изнесувал 115, а на мажите 110. Во 2015 година, бројот на жените во оваа категорија значително пораснал - на 156, а на мажите на 122. Во 2016 година, жените со ВСС биле побројни од мажите за 38. Најголемата разлика помеѓу мажите и жените со ВСС била во 2017 година - 39 во корист на жените, а во 2018 година се намалила на 28 (Слика 136).

Во сервисите на Македонското радио, жените со ВСС биле побројни од своите колеги во сите анализирани години (Слика 136),

при што, промени во застапеноста имало, но не биле големи. Во 2012 година, разликата помеѓу нив била најмала – 17 (72 жени и 55 мажи).

Слика 136: Број на вработени со ВСС во МРТ и МР низ годините

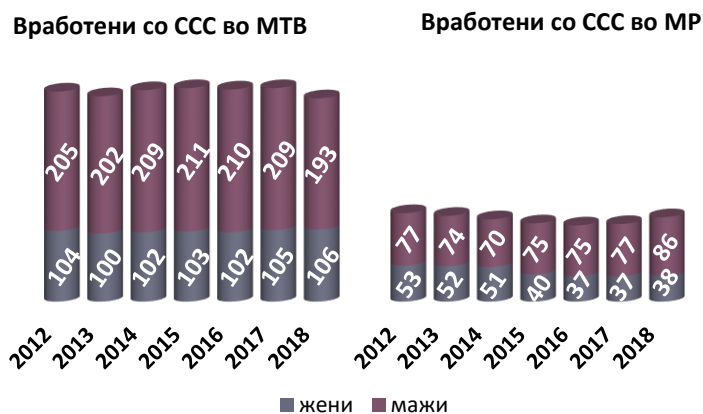
Најголемата разлика помеѓу мажите и жените со ВСС во МР била во 2018 година – 29 во корист на жените (71 жена и 42 мажи).

Спуштајќи се на следното ниво на образование, во категоријата „средна стручна спрема“, мажите вработени во сервисите на Јавниот радиодифузен сервис биле побројни од своите колешки во секоја од анализираните години (Слика 137).

Во Македонската телевизија, во 2018 година пријавени биле 193 мажи и 106 жени со ССС. Воедно, таа година бројот на мажите во оваа категорија бил најнизок, а на жените највисок, на што се должи и најмалата разлика помеѓу мажите и жените со ССС во споредба со другите анализирани години – 87. Мажите со ССС во МРТ биле најмногу застапени во 2015 година - вкупно 211. Во 2013 година, во сервисите на МРТ биле пријавени 100 жени со ССС, што ја претставува нивната најниска застапеност, споредено со останатите години.

Во сервисите на Македонското радио, мажите со ССС биле најбројни во 2018 година – 86. Истата година, забележана била и најголемата разлика помеѓу мажите и жени вработени со ССС – 48 во корист на мажите. Мажите со ССС биле најмалку застапени во 2014 година, кога биле 70. Жените во оваа категорија биле најмалку

застапени во 2016 и 2017 година – 37, а најбројни во 2012 година – 53.

Слика 137: Број на вработени со CCC во МРТ и МР низ годините

Редовниот работен однос во сервисите на ЈРС е уште една категорија во која мажите предничат во однос на своите колешки (Слика 138).

Во МРТ, најмногу мажи и жени во оваа категорија биле застапени во 2015 години – 363 мажи и 269 жени. Во 2018 година пријавен бил најмалиот број мажи во редовен работен однос, вкупно 320. Воедно, таа година била најниска разликата помеѓу мажите и жените во оваа категорија – 73 во корист на мажите. Најмалиот број

Слика 138: Бр. вработени во редовен работен однос во МРТ и МР низ годините

редовно вработени жени во МРТ бил забележан во 2013 година, кога биле вкупно 235.

Во сервисите на Македонското радио, во 2018 година бил пријавен најмал број редовно вработени жени – 113. Истата година, имало вкупно 138 мажи во редовен работен однос, а со тоа разликата помеѓу нив била најголема споредено со другите години – мажите биле побројни од жените за 25. Најмногу жени во оваа категорија имало во две последователни години – во 2012 и 2013 година биле вкупно 131. Во 2015 година бил регистриран највисокиот број мажи во редовен работен однос – 146, а најмалку ги имало во 2017 година – 135.

Првите податоци во анализа за хонорарно ангажирани вработени во Јавниот радиодифузен сервис потекнуваат од 2016 година (Слика 139). Во сервисите на МРТ, во 2016 и 2017 година во оваа категорија биле пријавени 16 жени и 17 мажи, а во 2018 година бројот се намалил на 15 жени и 14 мажи.

Од 2016 до крајот на 2018 година, во Македонското радио биле пријавени 6 мажи со хонорарен ангажман. Во првите две години, бројот на жените бил 2, а во 2018 година нивниот број се зголемил на 4.

Слика 139: Број на хонорарно ангажирани во МРТ и МР низ годините

Генерални заклучоци за родова структура на вработените во телевизиската и радио индустријата од 2012 до 2018 година

За да се согледа целосната слика за застапеноста на родовите на сите нивоа на носење и извршување на одлуките на ниво на аудио и аудиовизуелната индустрија во Република Северна Македонија, неопходно е обемните квантитативни податоци, обработени понапред, да се сумираат во генерални заклучоци.

Досегашните податоци за родовата структура кај сопствеништвото и кај вработените на нивоата кои имаат моќ за носење одлуки (на управителските/директорските и уредничките позиции) кај сите телевизии и радија, укажуваат на помалата застапеност на жените на овие позиции. Тоа пак, е доказ за постоењето на „стаклениот плафон“ во оваа сфера, односно показател за постоењето неформални бариери во професионалниот напредок на жените, невидлива граница над која е тешко или невозможно жените да се издигнат во повисоките редови.

Новинарството и маркетинг секторите во телевизиите и радио станиците се сфери во кои „традиционално“ се побројни жените. Ова се потврдува во речиси сите категории на медиуми и во речиси сите години. Во поглед на новинарската професија во ТВ и РА разликите во бројноста помеѓу мажите и жените (во корист на жените) генерално биле високи. Во маркетинг секторите пак, вкупните бројки на вработените не биле високи како во другите категории, но и во тие рамки жените биле позастапени во однос на своите колеги.

Сферите на техничкиот кадар (инженер(к)и и техничар(к)и), како и на реализаторскиот кадар (режисер(к)и, снимател(к)и, монтажер(к)и и сл.) во досегашните анализи, како и во оваа, се покажуваат како доминантно „машки“. Мажите во овие категории бил неколку пати побројни од жените. Ваквите диспропорции се највидливи кај националните радиостаници, каде не била пријавена

ниту една жена во реализаторскиот и техничкиот кадар, во целиот анализиран период.

Односите помеѓу родовите и нивната застапеност во преостанатиот кадар во телевизиите и радијата (возач(к)и, секретар(к)и, чистач(к)и и др.), претрпувале значителни промени низ целиот анализиран период. Генералниот заклучок е дека во оваа категорија, на ниво на целата телевизиска и радио индустрија, жените биле побројни од мажите. Во поглед на телевизиската индустрија, исклучоци од овој заклучок се јавуваат кај националните телевизиите каде мажите биле побројни од жените во две години, жените го преземале водството во 4 години, а во една од анализираниите години мажите и жените биле еднакво застапени. Вакви исклучоци се јавуваат и во националните, регионалните и локалните радиостаници. Во сервисите на Македонската телевизија, мажите доминирале во оваа категорија во поголемиот дел од времето – 4 години, додека жените биле побројни во останатите 3 години.

Постоењето на „стаклениот плафон“ во телевизиската и радио индустријата се потврдува во категоријата „висока стручна спрема“, како степен на квалификуваност за секоја од професиите. Во оваа категорија, жените биле генерално побројни од своите колеги, со мали исклучоци. Но, високиот степен на високо стручни жени во телевизиите и радијата, не придонел тие да ги достигнат високите раководни позиции. Мажите со ВСС биле побројни од жените во локалните телевизиите и во регионалните радиостаници. Во националните радија пак, мажите имале водство во оваа категорија во текот на четири, а жените во 3 од анализираниите години.

Мажите пак, биле побројни во следното ниво на стручност за работните позиции, во средната стручна спрема. Разликите помеѓу мажите и жените со ССС (во корист на мажите) биле високи, во сите категории на медиуми, во текот на целиот анализиран период.

Редовниот работен однос придонесува за социјалната и финансиската сигурност на вработените. И покрај високата бројност на жените со ВСС, помал дел од нив имале засновано редовен работен однос. Мажите во оваа категорија биле неколку пати побројни од своите колешки, во медиумите на сите нивоа на

емитување програма и во сите анализирани години, без исклучок. Во таа смисла, мажите вработени во телевизиската и радио индустријата биле посигурни од своите колешки во поглед на социјалната заштита и финансиите.

Жените биле помалку застапени и во поглед на хонорарниот ангажман во телевизиите и радијата. Но, и во оваа категорија постојат одредени исклучоци. Кај локалните радиостаници, хонорарно вработените жени биле побројни од своите колеги во 5 од анализирани години, а во останатите две години мажите го преземале водството. Во сервисите на Македонската телевизија пак, само во 2018 година во оваа категорија имало една жена повеќе отколку мажи.

Очигледно, аудио и аудиовизуелната и индустрија треба да поработи на отстранувањето на стаклениот плафон и да прифати повеќе жени на одлучувачки позиции. Што се однесува до категориите технички и реализаторски кадар, секако дека вработувањето на некоја од овие позиции зависи и од образованието и од личните преференци, но тешко дека во општеството има толку малку жени кои потенцијално би ги работеле овие занимања, колку што покажуваат бројките во овие машини бастioni. Исто така, би било интересно да се види каков податок би се добил кога би се вкрстил податокот за поголемата застапеност на жените меѓу новинар(к)ите, со податокот за платата што ја добиваат. И тоа да се спореди со нивото на примања на техничар(к)ите и реализатор(к)ите. Особено интересни, од родова перспектива, се фактите дека иако жените со висока стручна спрема се побројни, помал е бројот на жени во редовен работен однос. Несомнено, индустријата којашто треба да биде еден од предводниците во заштитата на човековите права и еднаквоста, има пред себе значајни родови предизвици.

За тимот

Емилија Петреска-Камењарова е магистерка по комуникации и дипломирана новинарка. Работела на радио, во телевизија и во новинска агенција пред да почне да работи во регулаторното тело во 2002 година. Таа е раководителка на Одделението за човекови права и медиумска писменост при Секторот за програмски работи во Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги. Работи на прашањата на родовите, слободата на изразување, говорот на омраза, човекови права и професионални стандарди, пристап до медиумите за лицата со сетилна попреченост, избори, медиумска писменост итн. Авторка е на текстови за родот во медиумите, говорот на омраза, состојбата со радиодифузерите, онлајн медиумите, граѓанско новинарство. Држела предавања/обуки/била панелистка на теми: медиумите и родовите/женското тело, родови малцински групи, говор на омраза, право на приватност, медиумска писменост, клиентелизмот кај медиумите.

Марина Трајкова е дипломирана на Институтот за родови студии при Филозофскиот факултет на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Пред ангажманот во Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, работела во невладиниот сектор, конкретно на истражувања и проекти кои се однесуваат на родовите прашања и ЛГБТИ правата. Во моментот е соработничка во Агенцијата во Одделението за човекови права и медиумска писменост при Секторот за програмски работи. Работи на анализи и извештаи поврзани со родот и сексуалната ориентација во медиумите, говорот на омраза и дискриминацијата во медиумските содржини, како и на полето на медиумската писменост. Авторка е на трудови од областа на родовите и медиумите.